

310539 ప్రతిదినము పకటింపఁబడును

Vol. 1 } చెన్నపట్టణము 1923 వ సం॥ మార్చి నెల 3-వ తేది శనివారము } No. 279
సంపుటము ౬ } చింతలపాడు పత్రిక, పాల్వంచ పార్లమెంటు నిగ్గ. } సంచిక ౨౭౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొప్పలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదిగల నూయమము. పుంజుమందులవలన మోసముగలుగును. పంచభాషలలోని చూచిగొనిన మోసముగలుగుదులమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను తెలిసిపోయింది.

అమృతాంజనము డిప్లో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

కావలెను!

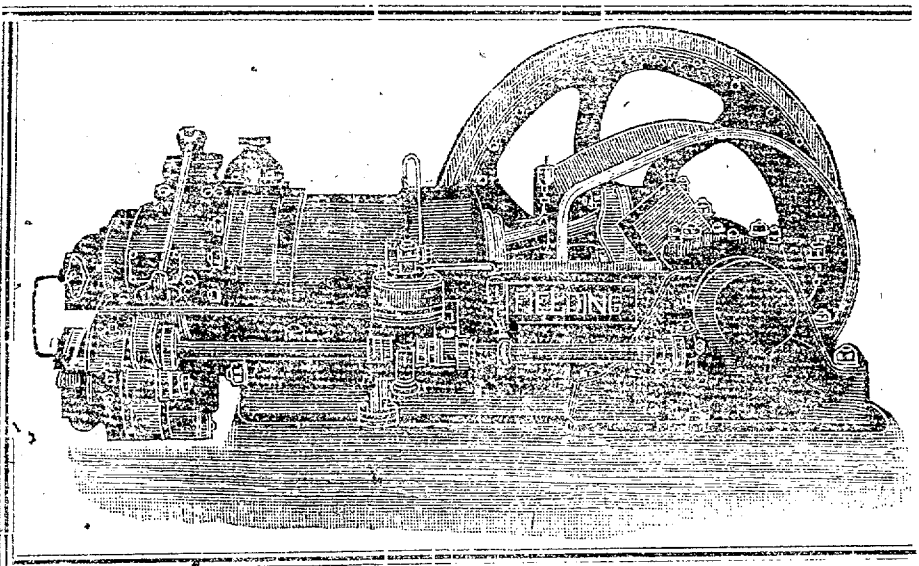
కావలెను!!

కావలెను!!!

మా సరస్వతీవాచకములు, ఇతర ప్రచురములు వ్యాప్తనకొరకు తెలుగుజిల్లాయం దంతటను తిరిగి వచ్చియుంటున్నట్లావిలింగు ఏజెంట్లు కావలెను. ఇదివరలో పాఠశాలలో పాఠ్యాంశములుగాను లేక సూక్తర వైజ్యుగ గాను పనిచేసియున్నవానికి ప్రాముఖ్యత యియ్యబడును. జీతము ముప్పదిరూపాయలు, మరియు సంచారపు ఖర్చులు వెనుకటి అనుభవము, వయస్సుతో ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలయును.

కె. యల్. యన్. సోమయాజులు,
రాజమండ్రి, గోదావరిబుక్కుషిఫ్.

ప్రసిద్ధికెక్కిన పిల్డింగు శిమిడిశల్ క్రూడాయిలు యింజనులు

యీ యింజనులు రహారవి యుద్ధమునకు పూర్వము పుష్కలస్వల్పధరలకే అమృతము చున్నవి. అన్ని సయిజులు స్టాకులో సిద్ధముగానున్నవి. యివి కొనుటకువల్ల అన్ని విధములచేతను లాభమును పొందవచ్చును. మిల్లులకు కావలసిన యావత్తు సామానులుకూడా అతి సరస మయిన ధరలకు దొరకును ఆలశ్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

సోల్ యేజెంట్లు:— డి. యల్. శాస్త్రి అందుకో,
2, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

అమృతమునకు

1923 సం॥ రము మార్చి నెల 25 వ తేదీన విశాఖపట్టణము డాబాతోటలో 'అంబికా' బయో సోఫ్టు' ఇంజను మున్నగు సామానులతో సహా బహిరంగ వేలమువేసి వికయించబడును. అమృతము పగలు 10 గంటలకు ప్రారంభమై సరియైన ధర వచ్చు వరకును వేలము గావింపబడును. యంత్రములు మొదలగువాటిని వచ్చి ఎప్పుడైనను పరీక్షింపవచ్చును.

ఎ. వి. భానోజరావు

శేర్ మహమ్మదపూర్ము యునరాణిగారి,
గార్డియన్.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్

ఫర్తసి లిమిటెడ్

మహాబురోడ్డు, మద్రాసు

నోటీసు

మా ప్రదర్శన కుటుంబ మద్రాసు మహాబురోడ్డు, నె 18 వ సం॥ ఏప్రిల్ 1 వ తేదీనకు యిందుమూలము ఆందరికిని విస్తృత సంతకముతో తెలుపుచున్నాము. ఆక్రమణ దాక్తుర ఏ. లక్ష్మీ పతిగారు ఆదివారము సాయంత్రము 5 వక్రిక్కిన సోజులందు ఉన్న యము 8 నుండి 11 గంటలవరకు, సాయంత్రము 4 నుండి 7 గంటలవరకు వుండును. కావలసినవారు వారిసలహాను పొందవచ్చును

Motor driving & Mechanism.

Taught Scientifically. English & Vernacular Lectures and practical Training.

Call or write to,

Sri Ram Motor School

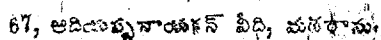
1/28, Mukur Nallamughu Street,

MADARS.

మానుషాక బూబాక్ యింకి

ఇంగ్లాండులో చేయబడినది. దీనితో దస్తావేజులు మొత్తమైనవాటిని నిర్భయముగ వ్రాయవచ్చును.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అందుబ్రదర్. ఈవినింగ్ బజార్ రోడ్డు, మదరాసు.

వాణిజ్యతాత్కరశాల, బెజవాడ.

రబ్బరు ప్లాంట్లు

జిల్లు బెండుపనాళి, రబ్బరు ప్లాంట్లు, స్టీల్, రాగి, బంగారము, వెండిసామానములు, నులపై చెక్కుట, బ్లాములుచేయుట, ప్లేషరీ సామానములు. 609.

ఎంగ్లీషింగు

ఇంటి నెంబర్
8405 బిల్డింగ్
ఫ్యాబ్రికేషన్.
26-1-23

ధ ర త గ్గి న ది వ్యౌ ధ వ ము

శ్రీతాజత్తు రసాయనము

సర్వ రోగములను హరించును

ఇంటి నెంబర్
5 00 బిల్డింగ్ ఫ్యాబ్రికేషన్
ఫ్యాబ్రికేషన్ మ్యాక్సిముండ్
8 వెంటు ప్రింటు 6 కే
ఇంటి నెంబర్.

ఇతివాదికి ప్రాణసమానమైన వంటిని యావధాని యద్యుతగుణములచే హి.మా.దేశమంతటను ప్రఖ్యాతి గాంచిరి. వేలకొదిలొక్కతాపాతిమణుల పొందిరి. ఈ రసాయనము వెలగ్గించుటలేని శాశ్వతాంశముల నుండి రమ్యమి 500 ఉత్తమములు మాట చేరుటచేతను స్వ.నో.పయోగమునకు నులకముగ విక్రయముల ద్వారాచి విడిచెదామనగా, కల్తీలే శ్రేష్ఠమైన శిలాజతు (మెమ్బ్రాయి) కరసమైన ధాతు ఒకేసారి జర్మియుగ విశేషధన విచ్చికొడమైనది. కావున యంతటి నుండి 5500 డబ్బీలు విక్రయమునకు మాత్రము రూ. 6,000ల ఒక డబ్బీ రు. 100 కే యవ్వబడును. ఇతర త్వరకరమైనదొ, ఏజంట్లు, కాతాదారులు, నో.లలు, విశోధకులు, హి.సము. ఈ ఉత్తమకరకర సమయముననే కొని గ్రహించుకొనవలయును. ఈ సమయముదాటికొని యాధునిక చిక్కదు మొత్తము కొనుగోరి కొంత వెలతగును. కుడిచేతి: శ్రేష్ఠమైన శిలాజతు మేము ప్రత్యేకముగా కష్టముచేయుదుము. తులం రూ. 2 మాత్రమే పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

మా విలాసము:—ఆయుర్వేదరత్న, పండిత, బి. శ్యామసుందరరావు, బి. దర్శన
ఆయుర్వేద ఔషధాలయము బరంపురిం, గంజాం, ఇ.పి.మా.

వసంత కుసుమాకరము. బసవరాజీయము

419 వ. పుట పరిధిమేళంను స్మరసిద్ధముగ తరతరములనుండి ఆశ్రయింతురు. ఇంకను తుల్య, అజ్ఞానము, నిష్కర్మము మొదలగు వ్యాధులనుగూడ మిక్కిలి అవహలము. ఎలవర్కము రక్షించును కుడిచేయను. ఇందు శోభుటాధికము, బంగారము, ముగ్గుము, కంఠభస్మము, కాంతము, ఇత్యాది విలువల ఔషధములు గలవు.

20 మాత్రముల సీసా 1 టీక. రూ. 5.00 ఔషధముతో గూడ కష్టమును ఉపయోగించి విధానమును తెలుపబడును.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసి లిమిటెడ్

వసూలైన మూలధనము రూ. 1,12,525-0-0 19 హాన్స్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు పోస్టు-మదరాసు

నిర్వహించు శాస్త్రీయ ఔషధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును

(కాంచు:— (1) నెం 149 హోరోడ్డు తిరువల్లి కే. (2) 402, మింటుస్ట్రీటు జి.టి. ముద్రాకు. (3) నెం 2, బహదూరోడ్డు రామకేట. (4) హోరోడ్డు, తిరువల్లి

త్వరపడుదు

ధరలు తగ్గివి

వెలలు

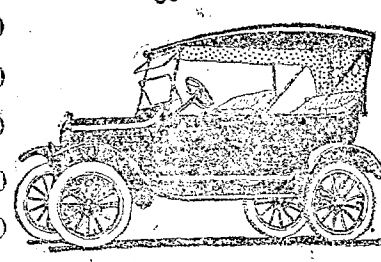

త్వరపడుదు

ధరలు తగ్గివి

హ. ఫోర్డు కారు

16-సీటు బస్సు 3,500
* హార్డునెట్టాక్టరు 3,250
ఇన్ స్ట్రుమెంట్
డెలివరీ ఎం.బి.ఆర్. మదరాసు
కావలసిన వారికి స్పెషల్
బాడీల వెలలున్ను, వ్యవసాయపు ఆయుధముల వెలలు
న్ను తెలియజేయుటను

టూరింగు 2,750
రన్నెబాటు 2,600
ప్లాండ్డు చాసిన్ 2,250
టూరింగు (ప్లాండ్డు) 3,100
ఒకటన్ను చాసిన్ 2,600

యా రోజుననే మీ ఆర్డరును మాకు పంపును మాద్వారా కొనిన ఎడల మీకు ఎక్కువ సమస్యము కలుగును. (598)

‘మోటార్ అందు జనరల్ ఇంజనీరింగు కంపెనీ, బెజవాడ
సబుడిలపూ:— కృష్ణా గుంటూరు జిల్లా లకు

ఇదివరలో మా పద్ధతనును కొనకుండిన

ఒక్కసారి కొనిమాడకోరెదము.

మేలైన కెంపులకమ్ములు
రూ. 50-150 లు వరకును
అంతకుపైనను గలవు.

ఇదిగో ఒక్క ప్రతీక, సాధారణ బేసంబు, క్లాస్ బేసంబు, కంటిపోసంబు మున్నగువి సదా హాజరలోనందును. వాడకేమి మీ కోరికను సంతోషముగా యోచనచేసి యివ్వ

పుష్కరాగములతోను
ధర రూ. 45 నుండి
రూ. 80 వరకు గలవు.

బిల్డింగ్ క్రమముగా లేవో కావలసినవి వైకము తిరిగి యిచ్చెదము. చొక్క-పుటోకి, సమయముగా రూ. 25 ఉమ్మి: రామయ్యతెట్టి, గురుసానితెట్టి కంపెనీ, కలవరపల్లె, 25 చె నామబాదురోడ్డు, మదరాసు

భారత కాంగ్రెసు కార్యకర్తల సంఘము

దేశసంచారమును ప్రారంభించుట

శ్రీమత్ కె. రాజగోపాలాచారి, వారు కాశీంద్రప్ర సాదుగార్లు మున్నగువారు యీ కల 2 వ తేదీన క్యాన్పూరు నుండి దేశసంచారమునకు బయలుదేరుదు.

కు స్తి.

“హిందూదేశమునని పాతకవ్యాధులున్నవి. ప్రజలకు చింతనుండి విద్యార్థులను కలసి పోన్ను. హో కృత్తి పండితులు జరుగును. కలిగిన వారికి 800 హంసములు. ప్రవేశకనకు 5-0-0 చూపు. 20 వ తేదీలోగా సంకలనమును. వివరము తెలియజేయుటకు హిందూదేశమునని కృత్తి హిందూదేశ తాలెఖానా పోన్ను. 4 వ తేదీన తెలుగు.”

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము

అసామకాబాదు కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల కోక జరిగి. ౧౯౨౧ సంవత్సరం అసామకాబాదు కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల కం కను నిర్వహించుటకు కేడే మా కాంగ్రెసునునుండి చేర్చి పని. దులచేసి ఆ ప్రతినిధులు కాంగ్రెసునునుండి చేర్చి స్వీకరించ వచ్చును. బుక్కు పోస్టులో పంపించిన సులభము ప్రా.పులను నుండుగా పంపించుట.

౧-3-౨౩, క్యూ.కె. కాంగ్రెసు సంఘము కాంగ్రెసు

అడ్వోకేటు ఆఫ్ ఇండియా కంపెనీ వేలము

బొంబాయి, మార్చి 1:—బొంబాయి అడ్వోకేట్ ఆఫ్ ఇండియా (వెస్ ఆఫీసరులకు) గార్లకోరెనీ నేటిదినునెలనువేలమునకు. ఒక పోస్టు కర్తకు ముగియ 2 లకు. సూచించుటకు పాటపాడెదగాని, విక్రయముగాని. ఉత్తము చాల వ్యవహరించు. వేలము నాటి క్యాన్పూరు తెలుగు జడెను.

మద్రాసు తానననభ

ప్రశ్నోత్తరములు

మార్చి 1 వ తేది

మద్రాసు రిట్రైవింగ్ మెంటు కమిటీ

రాష్ట్రపాద్యుని. అప్పాస్వామి ఉడయార్ గారు

(1) రిట్రైవింగ్ మెంటు కమిటీ ఎన్నిసార్లు సమావేశమయ్యింది?

(2) కమిటీని ఏర్పాటుచేయు బయల్పరిచెదరా, దానిపై ప్రభుత్వమునా లేమి చర్య తీసికొనినో తెల్పదరా?

(3) తేనున్నతో కమిటీనివేదిక మెట్లను వెలువడును నని ప్రభుత్వమునా రెక్కడ నుంచివెదన?

(4) ఈ కమిటీకి సెక్రటరీలు, అడివలలు, అసిస్టెంట్ సెక్రటరీలు యెంతమంది నియమింపబడిరి. వారొక్కొక్కరు చేయు పనియేమి?

ఉ॥ (1) ఆక్టోబరు 27 నుండి జనవరి 9 వరకును తొమ్మిది సమావేశములు జరిగెను. ఫిబ్రవరి 2 రిట్రైవింగ్ మెంటు సెక్రటరీ రాగానే ఫిబ్రవరి 23 నుండి వరల సభలు జరుగుచుండెను.

(2) ఇంకను నివేదిక వేదియను రాలెదు.

(3) కమిటీని యెక్కడను ప్రార్థితులతో యిప్పుడప్పుడే నెప్పవలెను.

(4) ఒక సెక్రటరీ, ఒక హాయింటు సెక్రటరీ, సెక్రటరీ, జీతములు, అలవెన్సులన్ను, ఫార్మలైజాషన్, ప్రచురణ సుంపు ముదిరి గూర్చి నిచ రికెచెను. హాయింటు సెక్రటరీ పానికవ్యవహారాలనాభిను కరిగించెను. ఇద్దరు సామాజ్యకాసనసభ సభ్యులు; అచట పని యుండుటకల్ల మద్రాసులో లేనిపోవుట కటస్థించెను యీవనిచుడ జేయుచుండిరి.

టి. సోమసుందరం మొదల్యగుగారు రిట్రైవింగ్ మెంటు కమిటీని గూర్చి యిట్లు ప్రశ్నించిరి.

(1) రిట్రైవింగ్ మెంటు కమిటీ యెప్పుడు నియోగింపబడెను. ఎన్ని సార్లు సమావేశమయెను?

(2) ఎంతమంది సెక్రటరీలు యెంత కాలము పనిజేయుటకు నియమింపబడిరి.

(3) కమిటీనామ ఏమైన నివేదికనుగాని, సలహాలు గాని సమర్పించిరా?

(4) అట్లును (ప్రభుత్వము నాకు వాని తెల్పదరా?

(5) అగలహాలు 1918-24 బడ్జెటును కేయరు కేయరు లో అనుసరింపబడినా?

ఉ॥ (1) 1922 సెప్టెంబరు 22 వ తేది నియమింపబడిన ఫిబ్రవరి 23 వరకును 10 సార్లు సమావేశమయెను.

2. ఆర్. డబ్లియూ. జేవినుగారు 1922 ఆక్టోబరు 6 వ తేది రిట్రైవింగ్ మెంటు సెక్రటరీ 6 మాసములు నియమింపబడిరి. ఆయన తీసికొడు భారతవాసన సభలో మద్రాసు ప్రతినిధిగ పనిజేసావలసి యున్నది. ఇట్లే టి. యి. మాయయ్యగారు గూడ సెక్రటరీగ నియమింపబడెను. కాని ఆయన ఇండియా ప్రభుత్వములో పనిజేయుటకు తీసికొనబడుటకలన మద్రాసులో యీవనిలో కొందరిజులుమూత్ర మాయన యుండెను.

3. కమిటీవారకే మాసవల గావించిరి.

4. నివేదికను యింకను సమర్పించ బడలేదు.

5. 1922-24 బడ్జెటులో మాసవల అనుసరింపబడెను.

రాష్ట్రపాద్యుని. వి. రంగారెడ్డిగారు కర్నూలు జిల్లాలో వ్యవసాయదారులకిచ్చిన ఋణములను గూర్చి ప్రశ్నించగా, వ్యవసాయదారులకిచ్చు ఋణముల ఆర్డుకింద, కాటక నివారణముల కింద విచ్చి-ఋణముల సంఖ్యలు, యీ-ఆర్డు కింద విచ్చిన యితర ఋణములనుండి వేరుగ చెల్లుటకు వీలులేదు.

వి. రంగనాథ మొదల్యగుగారు జిల్లామండలములలో నిత్య పాత్యుద్ధరణమును గూర్చి ప్రశ్నించగా కర్నూలు జిల్లాలో జిల్లాలో మంచినిశ్చితావుల త్రవ్వించుటకు, కడపలోగూడా పరిశ్రమల ప్రారంభించుటకు 28052 రూపాయలు ఖర్చుపెట్టబడినయి, డబ్బున్నంతవరకు ముడి, యావాదీలను అన్ని తెగలవారిల ఉద్ధరణమును గూర్చి యొచింపబడినని ప్రభుత్వము వారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

వి. రంగనాథ మొదల్యగుగారు జిల్లాజిల్లాలో రాయదుర్గం దివిజములకు, సిరిగుప్ప తాలూకాను గుర్తజేయుట నుగూర్చి ప్రశ్నించగా జిల్లాజిల్లాలో జేయు మార్పులు వ్యయమును తగ్గించుటకనియు, సిరిగుప్ప తాలూకా, రాయదుర్గం దివిజములు 1910 ఆక్టోబరు 1 వ తేది యేర్పడినయి, యింతకు ముందు వ్యవహారముల్లో వాని తాలూకావాని మోస్తూ జిల్లాలో తాలూకాలోనుండెనియు ప్రత్యుత్తర మిచ్చబడినది.

Insurance Notice.

This is to notify to the Public that Mr. A. Ekambaran Iyer, better styled as A. E. Baran, of Nandalur, who was our Special Agent for Chittor and Caddappah Districts, is no longer in the employ of our Company and those who deal with him in respect of the various schemes of the Company may do so at their own risk and responsibility. The existing Policy holders will please remit their Premium to us in future until further notice.

P. K. Rau & Sons, Chief Agents,
The Mysore Govt. Security Life and Marriage Ass: Co., Ltd.
289, Thambu Chetty Street Madras D-27-2-23

పాలసుగంధిలేహ్యము

ఇది రత్నకుటికి శ్రేష్ఠమయినది. సహమేహములు, మేహపాదలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డబ్బిల చాలును.

20 రు॥ డబ్బి 1-4-0 వి. పి. 0-8-0

కూమ్మండలేహ్యము.

అత్యుష్ణము, వికాశక, కాగుతీత, మలబద్ధము, కడుపులో మంట, మొదలగు వాటిని హరించును.

2 డబ్బి చాలును. 20 రు॥ డబ్బి 1-4-0 వి. పి. 0-8-0

డి. జి. వ. లండుకో, ఆయుర్వేదసమాజం,
(8251-4) పెరిశి-సెల్లూరుజిల్లా.

ఎఫ్. ఓ. ఆర్. తక్షణమే యివ్వబడును
1-45 బి. హెచ్. పి. "ఆర్" మాదిరి

రస్ట్ న్ - హారన్సు బై

నూ నెయంత్రి మం

సెల్ఫు స్టార్టరుతో సహా నెట్ ధర రు 6870/-

1. సెకండుహాండు 50 బి. హెచ్. పి. గాన్ ఎంజిను
క్రొత్త చార్జి-ల్ స్టాండుతో సహా నెట్ ధర రు 8600/-

ఏజెంట్లు:-

MASSEY & Co., Ltd.,

ENGINEERS, POST BOX 554, MADRAS.

TELEPHONE. 1085&1086 Harbour Office 915

జాబులు

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము

జిల్లా ప్రత్యేక లెక్కల కమిషనరీ-గుంటూరుజిల్లా
ఫిబ్రవరి నెల ౧౮ వేద్యాల కేసులలో వ్రాసిన రూ ౧-౦-౦
౨౧ తూ.మొలకల సాగరావలంబం గుంట ౧౦౦-౦-౦

రూ ౧౦౧-౦-౦

గయాలిక్ కమిషనరీ

గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారి ద్వారా

౨౦ బాల్ గేట్ ముందు గృహములో ౨౦-౦-౦
కొల్లపూడి ముందు గృహములో ౧౨-౦-౦
కొల్లపూడి ముందు గృహములో ౧౫-౦-౦
లవలలో శివరాత్రి దినమున ౩౩-౦-౦
వెల్తురులో రథసప్తమి వసుల ౨-౬-౦
కొండపల్లి వీరభద్రాచార్యుల గృహము ౧౦౧
సర్వరాజ్య వారి గృహము ౧౦౧
దేవులపల్లి రామకృష్ణ బ్రహ్మకృష్ణ కేసుల ౧-౦-౦
పొన్నూరులో అభిమానులు ౨-౦-౦

కేసులలో ప్రత్యేక పంచమ శత విద్యార్థి వేతనములది
౨౦. దేవులపల్లి రామకృష్ణ బ్రహ్మకృష్ణ కేసుల ౨-౦-౦
గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారి కేసుల ౪౨-౦-౦

మొత్తము రూ ౨౬౨-౬-౦

గయాలిక్ కమిషనరీ-గుంటూరుజిల్లా

గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారి ద్వారా
భట్టిపాటి బానికమ్మగారి కేసుల ౫-౦-౦
కుమలపూడి అంజనేయలుగారి కేసుల ౧-౦-౦
దేవులపల్లి వెంకటేశ్వర సరసిమ్మగారి కేసుల ౨-౦-౦
కేసులలో ప్రత్యేక పంచమ శత విద్యార్థి వేతనములది
దేవులపల్లి వెంకటేశ్వర సరసిమ్మగారి కేసుల ౨౪-౦-౦

మొత్తము రూ ౩౨-౦-౦

మొత్తము రూ ౨౯౪-౬-౦
కార్యదర్శి

శ్రీమంత్రి రాజు సుబ్బారావు మొమోరియల్

కృష్ణ-బందరు

వై. శేషతో శాక సంఘము స్థాపించబడి శ్రీమంత్రి రాజు
సుబ్బారావునిది సమకాలీనమునందు. ఈ సంఘమువారు నా
టక ప్రదర్శనముల కల్ల వైదిని సమకాలీనమునందు.

ఇంతకును కమలైన మొత్తములు.

బందరు, బాలభరత సంఘమువారు రూ 150-0-0
ము. కృష్ణవారు ముద్రాపాతన ప్రదర్శనము

కల్ల రామరాజువారి కల్ల రూ 254-0-0

కొండల శనివారం అనగా 24-2-23 వ తేదీని తిరిగి రామరాజు
వారికి బందరులో ప్రదర్శించిరి. ఈ ప్రదర్శనమునకు రూ 224
మిలియన్లు. ఇంతకును మొత్తమువారు రూ 729-౦-౦ కేసులకు తెలి
యచున్నది. ఈ నాటక ప్రదర్శనములకు ఈ సంఘమునకు మిక్కి
లిగ తోడ్పడిన నెల్లూరు నాగరాజరావుగారు మిక్కిలి కంద
సీయులు. వీరు చెప్పే ప్రతి ఆంధ్రభాషయు, అనేక పోటీ
నాటక పరిశీలనలో పాఠములు పొందినవారు చెప్పే నెల్లూరు,
ప్రదర్శనములలో గొప్ప మెప్పుకొనబడినవారు. కళాభిజ్ఞులు ఈ నాగ
రాజ రావుగారు రామరాజు చరిత్రమునకు పరావర్తనము కను
పరచిరి.

వీరు సాత్వికాంగి కళాభిజ్ఞులు కనుపరచుటలో అతి
నిపుణులుగుట నిస్సంశయము. చివరంగమున వీరు రాధా భీష్మ
వేషములు ప్రదర్శించుచుండినపుడు స్వర్ణములై యాపని లక్ష్మీ
దాస్యమిగాను జ్ఞాపిక వచ్చుచుండెరి. వీరు కృష్ణ గుంటూరు
గృహవీర్యములకు పరిచితులు కాదు వీరికి సంగీతము బహుశా
తగ్గున. నాటక కళయొక్క ముఖ్యలక్షణమును హాసభాస విలాస
ములను కనుపరచుటయే వీరి ముఖ్యోద్దేశము. ఈ ప్రాంతముల
లో నాటకరంగములు సంగీత కేరణముల మారిపోయినవి నాటక
రంగములను సంగీతము మిగిలుట గొప్ప సీమ. దేవులపల్లి
ఎన్నో ప్రయత్నములతో అప్పుడే నాటక కళ యభివృద్ధి కనుగొనును.
ఇట్టివిన్నియు అంతరించవలెనన్న నాగరాజ రావుగారు బోటి
వారు కొందరు నాటక రంగోద్ధారకులు కేరళము నాటక కళను
ప్రదర్శించ ప్రయత్నించుచుండి ఆంధ్రనాటకరంగము మంచి
దశకువచ్చుట కేమాత్రము సంశయములేదు. 24వ తేదీ రాత్రి
ప్రదర్శనానంతరము నాగరాజరావుగారికి బందరులోని నాటక

కళాభిమానులు ముగ్ధులుగా కంఠం మొసంగి బహుశా
చిరి. ఈనాటి వర్షము కొన్న రూ 1110 లు పూడునంతవరకు
వరకా వోట ప్రదర్శనముల వీరు ప్రతిష్ఠా కట్టిరి. ఈనాటి
సమకాలీన తెలుగు మామందరు ఆంధ్ర బాటకు కళాకాల
కొక ప్రదర్శన ఫల మిప్పించుటకు వాగ్దాసులు చేసిరి. ఇట్టి
ముహూర్తముల నాగరాజరావుగారికి ఆంధ్రనాటకరంగము
కరియైన స్థితిలో నుంచ ప్రయత్నించుటకు పరమేశ్వరుడు ఆయు
రాశోన్మేళ్యర్యాభివృద్ధి నొసంగుగాక !

నెల్లూరుమండల కాంగ్రెస్ సంఘము

“రంగభక్తము నేర్చుకొనుటకు దరఖాస్తులు”

బందరు ఆంధ్రబాటకు కళాకాలలో రంగును, అద్దము, దిమ్మలచేయుట, మున్నగువానిని గురించి నేర్చుకొను
టకు నెల్లూరు మండలమునందు ప్రస్తుతము ఇద్దరి ఎన్నుకొని
పంపుటకు నిశ్చయించబడినది. వీరికి మానమునకు ఒక్కొక్కరికి
రూ ౧౨ లు కలకు ఖర్చులకొన నీయవలెను. ౬ మాసములు
వీరు బందరు కళాకాలలో వుండవలెను. ఈ పన్నెండు మాసము
లనెల సాయము లేదు కాంగ్రెస్ వారు ప్రస్తుత మేమియు చే
యజాలరు. రైలుఖర్చులు వగైరాలు వారే భరియకొనవలసి
వున్నది. రంగభక్తమునందు మిక్కిలి అభిమానులు కలిగి తమరు
నేర్చుకొనిన తర్వాత ఈ మండలములోనే అందఱు నేర్పి ప్ర
చారము చేయుచుకలవారుగాను వుండవలయును వీరికి మంచి
జీవనము దొరకలదనియు కాంగ్రెస్ సంఘమువారు నిర్ణయ
ముల సాయము చేయగలరనియు చెప్పగలరు. కేరళము జీతము
మీదగాక సేవమీదనే అభిమానులుగలవారుగా నుండుట అవసర
ము. కొంచము విద్యావంతులుగా రసాయనిక శాస్త్రమునందు
అభినిజగలవారుగా నుండుట మంచిది. ఇందులకు అంగీకరిం
యవలెను వెంటనే దరఖాస్తులు పంపవలెను. అవసరమైన తెలి
వితేటలు ఆ నెల్లూరు మండలములకు, మహావ్యవస్థల సాటి
దరఖాస్తులకు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత యివ్వవలెను. కాన వెం
టనే యాయుండలీయులు యీ నెల ౧౦ తేదీ లోపల చేయవ
లెను దరఖాస్తులను పంప (ప్రాధికులు. దరఖాస్తులలో వయస్సు,
వృత్తి మున్నగు వివరములను సమయచేయవలయును.

ఏమట

2. ఈ మండలములోని గృహ విద్యార్థులకు వకమాసము
లో ఏమట చేయుటకు నేర్పుటకు కాంగ్రెస్ వారు నిశ్చయించి
యున్నారు. ఒక్కొక్కరికి రూ ౧౦ లకు ఖర్చు కియ్యవలెను.
ఏమట చక్కగా నేర్పిన తర్వాత అనగా రెండవ మాసము నుండి
యే పూర్తిగా ౧ సంవత్సరమువరకు నెలకు రూ ౩౦ లకు వరకు
జీతము దొరకును. వివరములకు అభిలభారత ఖద్దరుకాఖిన్నా
ప్రకటనమును చూడవలెను. ఈ గృహలో ఒక స్థానము పంచమసో
దరులకు ప్రత్యేకించబడియున్నది. వాయ నడుగలవారు మంచి
యాశోన్మేళ్యముగలవారు గ్రామములలో ఒకటి తిరిగి జనించే
గలవారు దరఖాస్తులను నెల్లూరు నెలయును. మండలములోని
ప్రముఖులు తగినవారిని ఏమట ప్రార్థితులు.

ఖద్దరు నికాయము.

3. ఖద్దరు వీధుల నెల యింటింటికి అమ్మలకు ఖద్దరు అభి
మానులు కలవు సాయపడవలసియున్నది. రూపాయల ౧-౦-౦
కుంతున కిమియే యెప్పుడో వచ్చు యియ్యవలెను. మరియు
రూ ౧౦౦/౦ అమ్మలకు చేసిన రూ ౨౦-౦-౦ లు వేరే కమి
షన్ యియ్యవలెను. నెల్లూరులోనేగాక మండలములో అన్ని చో
ట్లను ఖద్దరు నికాయం వలసివున్నది. దయచేసి అట్లభిమానులు
కాంగ్రెస్ కార్యాలయమునకు వచ్చి వివరము కనుగొన ప్రార్థితులు.

కార్యనిర్వాహక సంఘము

ఈ నెల 15 తేదీ వుదయం ౮ గంటలకు కార్యనిర్వా
హక సంఘము బుద్ధివైదిపాతెనులో సమావేశమగును. ౧ ఏబ్ర
వరీ అదాయవ్యయము ౨ ప్రచారకులను రంగు అద్దముల ఏమట
నేర్చుకొను విద్యార్థుల దరఖాస్తులను మంజూరు చేయుట, జిల్లా
సంఘవిత్తనిబంధనల పరిశీలించుట స్వచ్ఛంద సేవకుల చేర్పుట,
తిలక్ స్వరాజ్యధి సమాలు చేయుటకు ఏర్పడిన పుటసంఘముల
భావికాన్యోకమము, ఖద్దరుకాఖి మున్నగువిషయముల చర్చించ
బడును. కాన సభ్యులందరు తప్పక దయచేయ ప్రార్థితులు.

చ. వె. కృష్ణయ్య,

స్వరాజ్యకార్యాలయము నెల్లూరు.

గుంటూరుజిల్లా ప్రాథమిక ఉపాధ్యాయుల కొకవిజ్ఞాపన

1922 వ సంవత్సరము నెల్లూరు నెలలో జరగవలసిన
జిల్లా కాన్ఫరెన్సు కారణాంతరములకల్ల యంతవరకు జరిగి
యిందలేదు. ఇప్పుడు శ్రీకృష్ణ మెంటువారు జారీచేయించి
నది 1-1-1923 సంవత్సరము నెల 14 రు గల జి. బి. లో ఎలిమెం
టరీ పాఠశాలలో పనిచేయు

	ట్రయిండు	అన్ ట్రయిండు
ఎలిమెంటరీ లోయర్ గ్రేడు	రూ 20-1-30	15
,, మాస్టర్	25-1-50	20
నెక్ ట్ 35-35-1 1/2-50-1-60		25

ఉపాధ్యాయులు ఈ స్కేలు ప్రకారము 1923 సంవత్స
రం 1 యేప్రిల్ నుంచి అభివృద్ధి జీతములు అమలులో పెట్ట
వచ్చుననిన్ని, అదియునుగాక ప్రాథమిక పాఠశాలలో పనిచేయు
ప్రధానోపాధ్యాయులకు రూ 2 మొదలు రూ 6 వరకు డ్యూటీ
అలవెన్సుకూడా యివ్వవచ్చుననిన్ని మదరాసు ఎడ్యుకేషన్
నె 80 రు రూల్స్ లో సమయకాలము జీతముల స్కేలు ఇప్పు
డమలులో లేదనిన్ని లోకల్ బోర్డు అట్ట 67 నెక్ట్ ప్రకారము
వ్యాక్టింద నియమించుట ఉపాధ్యాయులకు వారి ఇష్టానుసారం
జీతములు యివ్వవచ్చుననిన్ని ఈ స్కేలు గవర్న మెంటు ఎలిమెం
టరీ పాఠశాలలో 1923 నెల 1 ఏప్రిల్ నుంచి అమలులో
పెట్టవలసిన్ని నైస్కేలు నే ప్రాకటర్ గుగా తక్కిన లోకల్
బోర్డు తీసికొనవచ్చుననిన్ని తెలిపియున్నాడు. గాన అడగనిది
అమ్మయిన పెట్టడన్న లోకల్ కి ననుసరించి మనయొక్క కష్టము
లు వై వారికి తెలుసనిది లాభముండదు. జిల్లా కాన్ఫరెన్సు జరిగి
జిల్లా యందుగల ప్రాథమిక ఉపాధ్యాయుల ఏ కాఖి పాయమును
వైవారికి తెలిపియుండుట కాలముచాలవలెనని పూనుకొన
లేదు. గనుక మీరూ! నెలకు రూ 2 వరకు జీతముల ఉపాధ్యాయ
లందరు సమావేశమై ఈ కింది అంశములను రిజల్యూషన్ గా ప్యా
సుజేసి మార్చి 15 వ తేదీలోగా వాటి కాపీలను (1) తాలూకా
బోర్డు (వెసి డెంటు) (2) మ్యునిసిపల్ కలెక్టరు (3) డిస్ట్రిక్ట్
బోర్డు (వెసి డెంటు) (4) డిస్ట్రిక్ట్ ఎడ్యుకేషనల్ ఆఫీసు (5)
(వెసి డెంటు డిస్ట్రిక్ట్ ఎడ్యుకేషనల్ కాన్సిల్ (6) డైరెక్టరు
ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇన్స్ట్రక్షన్ మద్రాసు లకు పంపించవలెను.

అంశములు.

- (1) శ్రీకృష్ణ మెంటువారు ఆమోదించి తమ పాఠశాల
లలో యివ్వవలెనుకొన్న స్కేలు ప్రకారము తమకు కూడా
జీతములు యివ్వవలసిందనిన్ని.
- (2) వై జి. బి. మరాలో సమయచేయబడిన డ్యూటీ
అలవెన్సు రూ 2 మొదలు రూ 6 లు ఉపాధ్యాయుల సంఖ్యను
బట్టి యివ్వవలసిందనిన్ని.
- (3) ప్రస్తుత మిచ్చుచున్న పాఠకుల బహు స్వల్పమనిన్ని
దానికల్ల పాఠశాలకు కావలసిన ఉపాధ్యాయులు ప్రేమనీరగై
రాలకు చాలదనిన్ని ఉపాధ్యాయులు వెళ్ళుకొన్నవలె పాలకు
నున్నారనిన్ని పాఠశాలకు గావలసిన రిజిస్టర్లను గై రాలు కష్టము
చేయవలసిందనిన్ని.
- (4) ప్రతి మాస్టర్ గ్రేడు ఎలిమెంటరీ పాఠశాలకు ఒక
జవాబుని కాన్క్రేట్ చేయవలెనుననిన్ని.
- (5) ఇంకామికు ముఖ్యమంత్రిని విషయము అన్న యెడ్య
అనియిన్ని.

కంటుక్తాను నెక్టరీలు తమ క్రద్దనొంది ఈ కార్యము
ను త్వరగా చేయ ప్రార్థితులు. ఇది మంచిరసము. ఎడ్యుకేషన్
కాన్సిలువారు అందరి తాలూకా బోర్డు (వెసి డెంటు) వగైరాలను
తాము ఇక్కడెందుకొన్న జీతముల స్కేలు తమకు తెలుపవలసి
నదిగా ఆడిగియున్నాడు. గాన అలభ్యము గమము లోకల్ కి
జ్ఞాపక ముంచుకొనలెడు.

ఎ. సి. ఆర్. శర్మ,

గుంటూరుజిల్లా ప్రాథమిక ఉపాధ్యాయుల సంఘకార్యదర్శి

మొటారుబండ్ల అమకము

ఒక లాము, 6 నెల డెడ్లది ఎత్తెక్కిక దీపములు, నెల్లూ
రూ మొదల నెలలో అమ్మయిన మన్నెటోగలది. కాదు
అంతయు చక్కగా పరిశోధించబడినది. భరతు తిరిగి లు లేక
కొంచెము తగ్గువ కివ్వవలెను.

శ్రీ రామ మొటారువర్కును,
1128 మూకర్ నల్లముత్తువీధి మద్రాసు

ఆంధ్రసామాన్యసేవలు

బల్లారి. డి. కృష్ణమాచార్యులవారిచే రచించబడినవి
చిత్రకళాశాల 1-6-0 సామాన్య 1-6-0
పాదుకా 1-6-0 ప్రహర 1-2-0 సామాన్య 1-2-0
ప్రహర 1-2-0 చిత్రకళాశాల 1-2-0 చంద్రహాస 1-2-0
బృహన్నల 1-2-0 చంద్రహాస 1-2-0 సామాన్య 1-2-0
చిత్రకళా 1-2-0 చంద్రహాస 1-2-0 శివాజి 1-2-0

బల్లారి కోలాచలం శ్రీనివాసరావుగారిచే
రచించబడినవి.

చంద్రహాస 1-4-0 చంద్రహాస 1-4-0 రామరాజు 1-4-0
చంద్రహాస 1-4-0 ప్రహర 1-4-0 చంద్రహాస 1-4-0
చంద్రహాస 1-4-0 సామాన్య 1-4-0 చంద్రహాస 1-4-0
చంద్రహాస 1-4-0 సామాన్య 1-4-0 చంద్రహాస 1-4-0
చంద్రహాస 1-4-0 సామాన్య 1-4-0 చంద్రహాస 1-4-0

గయోసామియ్యము 0-8-0 చంద్రహాస 0-8-0
పాపకళా పరిణామము 0-6-0

వేదం వేదకటరామశాస్త్రికృత గ్రంథములు
ఆంధ్రప్రదేశ్ సామాన్యసేవ 0-1-0 ప్రహర 1-5-0
వావిలికొలను సుబ్బరామకృత గ్రంథము

గుర్రవాదిజయము 1-0-0
బల్లారి బి. మాధవరాజుగారిచే రచించబడినవి.

చంద్రహాస 1-0-0
మొత్తము సుబ్బరామకృత రచించబడినవి

కృష్ణకులభారము 1-0-0
మాధవగర్ అనేక ఆంధ్రగ్రంథములు దొలకును.

కామలూగు ఉచితముగా పంపబడును.

ఎం. వి. శర్మ కంపెనీ

831 తిరుచెట్టిపాటి (కామలూగు నెల 287 ఆ) మద్రాసు.

బెంగళు నాగపూరు రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

ఈ దినం తెలుపబడిన ప్రాతవైకటియం ఉపయోగము
లేనట్టియు సామాన్యము ఖరీదే పురములో కంపెనీ వేలము
అవసరమునందు మార్చి నెల 12 వ తేదీనుండి ప్రతిదినము ఉత్త
యము 8 గంటలకు బహిరంగము చేసి విక్రయించబడును.
50 టన్నుల ఇత్తడి పోరంతులు, 2 టన్నుల రాగిపోరంతులు
పోరంతులు, 12 టన్నుల కంచు పోరంతులు, 75 టన్నుల పోర
ఉక్కు తునకలు, 700 టన్నుల డబ్బా, వి. కు కు, 40
టన్నుల సి. వి. గాస్ కంకర తునకలు, 120 టన్నుల మైద
తునకలు, 150 టన్నుల పిప్పి, ఉక్కుతునకలు, 6 టన్నుల
అవరాళి తునకలు, ప్రాత వేలకట్ట సామాన్యము, ఉపయో
గించుటకు తగినట్టి కిరణి నూనె డబ్బా, ఖాళీ రంగుపీటలు,
ఖాళీ 5 గాలనుల ఇతర డబ్బాలు, ఇతరమైన తునకలు.

ఈ దినం తెలుపబడిన వరకుల ననసరించి వేలము
జరుగును.

వేలములో కొన్ని సామాన్యముల యెలము ముగిసిన తేదీ
నుండి 2 మాసములలోగా తీసికొని పోవలెను. లేనిచో సంచ
కారముకొండ కట్టినామొ తిరిగి ఇవ్వబడును.

(2) సామాన్యములను టన్ను 1కి రూ 0.8-0.10 లు చొప్పు
న కంపెనీవారిచే బండ్లలో భరించేయబడును.

(3) కొనికొనుటకు సామాన్యములలో 100 కి 25 వంతున
తగ్గింపుపై రైల్వే వేలమువారులందఱు సంచకారముకొండ చెల్లించి
రకీదును అయ్యక మైనవాడే పుచ్చుకొనవలెను.

వివరములు తెలియగోరువారు ఈదినం సంతకము చేసిన
వారికిగాని లేక ఖరీదే పురములను రైల్వే వేలమువారు, బిలి
యెయ్ బ్రదర్స్ వారికి వ్రాసినను బదులులందు.

ఏజెంటుగారి ఉత్తరపు ననుసరించి
జె. ఎ. సింప్సన్

కంట్రోలర్ ఆఫ్ స్టోర్స్
By the order of the agent
J. A. Simpson
Controller of stores

వృత్తాంతలేఖలు

తుంగతంపర

(గంజాం జిల్లా)

శ్రీయత జయంతి వెంకటాచార్యగారు వర్ణాశ్రమిడి
కాశ్యపర్షి పోల సత్యనారాయణగారు, స్వచ్ఛంద సేవకుడు
నివ్వల రామశాస్త్రి గారు మా గ్రామమునకు ఫిబ్రవరి నెల 28 తేదీన
విచ్చేసి వారు. రాత్రి సుకీర్తనాసంతకము బహువిధంగా జప
జపమొనరి సభకు చుట్టుప్రక్కల ప్రజలను విచ్చేసి శ్రీయత
పోల సత్యనారాయణగారు జయంతి వెంకటాచార్యగారు
గారును ఉపవర్ణించి ప్రవచనము జరిపిరి. అసహాయాద్యము
ముఖ్యప్రజలకు కలిగినలాభములను గురించి నోక్రికా జింజిరి.
కాంతిమగ్గుములనను ఖద్దరవాస్తవము వలనను జయము తప్పక
వాటిలను స్వరాజ్యము ప్రాప్తించును. మొదలగు సంగతులను
గుర్తి ముచ్చటించిరి. ఈయట్లు ప్రక్కల గ్రామములను యీ
గ్రామముతో జేర్చు తుంగతంపర ఫిర్యాదులను సానించిరి.
శ్రీయత తాత జగన్నాథ శాస్త్రిగారు (వార్లంగి) వారు
కొండ ప్రజలకు రామశాస్త్రిగారు, గుండుగోల వేంకటకృష్ణ
మృగారు అధ్యక్ష, కాశ్యపర్షి, కొకాశ్యపర్షిగా నెన్నుకొన
బడిరి.

మరుచటిదినము 21.2.23 తేదీన గొట్ట చొచ్చంగి మొదల
యిన గ్రామములకీ నూతన సచివ్రు యొక్క కళను సరిపిరి.
సామంతులయిన కొండరాంగోల గ్రామమున బహిరంగోల
వాస్తవము లిచ్చిరి. మైగ్రామములలో చాలయంది శ్రీయత
సభ్యులుగా జరిరి.

ఈ గ్రామమునకు రాకపూర్వము వీరు భాగీరథీపురము
అను గ్రామమున బహిరంగోల సభలకు జరిపిరి. ఉపవాస్తవములన్ని
గ్రామసంఘములను పునరుద్ధారణ గావించిరి.

(ఒకవలేఖరి)

కొకినాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

మార్చి 1: 23-2 23 తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటల
నుండి సాయంత్రము ఆరుగంటలవరకు గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు
కార్యనిర్వాహకసభ జరిగినది. శ్రీ బ్రహ్మశ్రీశ్రీల సుబ్రహ్మ
ణ్యముగారి అధ్యక్షతన గావించిరి. ఈ దినం తీర్మానములు చేయ
బడినవి.

1. నిమ్మకాశ్యపర్షి ఉపసంఘమువారు తయారు
చేసిన నివేదికను జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘమువారు పరిగినారు.

అస్పృశ్యులనివారణకై ప్రత్యేక ధనమును రూ 2000 లు
వినియోగించవలసియున్నది. కా. పు న నివేదికసంఘము వారు
జిల్లాలో అస్పృశ్యులనివారణకై యీ ప్రయత్నము తెలు వినియో
గించవలెనో నూదించు నివేదికను మార్చి 15 వ తేదీలోపున
పంప ప్రార్థించులు.

2. 9.2.23, 18.2.23 తేదీలకు ప్రతిగ్రామములోను
బహిరంగసభలు జరిపియు 10.2.23 తేదీ మొదలు 18.2.23
వరకు కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చుటకును లిక్ ప్రయత్నము
సభి నులు చేయుటకును, ఖద్దరప్రజలకు యిటి టిక్ తీసి
కొనివెలి అయ్యుటకును ఉత్సాహముతో పనిచేయుచున్నారని
యీ సంఘమువారు కాంగ్రెసు సంఘములను హెచ్చరించు
చున్నారు.

3. గంజాంభాగీరథీ సమానులయిన పుర్రావ సుబ్బయ్య
గారికి గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమువారి కరపూస స్వాగత
పుర్రావను తయారుచేయుటకు బలుకు సాంబూర్తి గారిని
కొరడమొనరి. ఆమె అధ్యక్షమునకై యిరువది రూపాయలకు
మించని ఖర్చుచేయుటకు కార్యకర్తలకి అనుభవతీ యివ్వవలెనని.

4. 1921-1922 సంవత్సరములలో గోదావరి జిల్లాలో
కమలయ్య స్వరాజ్యసభి మొత్తములో రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు
సంఘమువారికి అభిలభిత కాంగ్రెసు సంఘమువారికి యి
య్యవలసిన సామ్య పోగా మిగిలిన సామ్యతలను ఖర్చుచేయు
నందున, ఈ జిల్లాసంఘమువారి రష్ట్రీయసంఘమువారికి
యియ్యవలసిన రూ 2109.2-1 (రె. రు. వేలముల తొమ్మిదిరూపా
యల రెండుశతాబ్ది ఒకపై) వాటికి రద్దుచరచవలసినదని రాష్ట్రీ
య కాంగ్రెసుసంఘమువారిని యీ సంఘమువారు ప్రార్థించు
చున్నారు.

5. కాజోలు తాలూకా జాతీయ పసంఘమువారు
30.2.23 తేదీన అస్పృశ్యుల నివారణకరకు యియ్యవలసిన
రూ 100 లను గురించి ప్రాసంగికాదు చదునడమొనరి. వారు
కొరిగినకారము రూ 50 లకు తగ్గించుటకు పిలువెను. కొత్త
వేలతాలూకా సంఘముగా రిచ్చి ట్టుగనే కాజోలువారు కూడ
యియ్యవలసిన తీర్మానించడ మయినది

శ్రీముఖలింగయాత్ర

గంజాం మండలములో ముఖ్యయాత్రలము జయంతి
జేత్రమున శ్రీముఖలింగము. ఇయ్యది కళింగరాష్ట్రమునకు
ముఖ్యస్థలమైన నీలగిరి కటకమున నగరి కటకమునకు యొక్క
నూరముక గలిగి జిల్లాకిమిడి, నరసన్న పేట, శ్రీ కామేశ్వరి
పెక్కలి, తాలూకాలకు సరిసమీపములలో నంభారానడితట
మున నున్నది. కళింగజేత్రమున జేత్రమున ప్రవలియుండిన దిన
ములలో శ్రీముఖలింగేశ్వర జేత్రమున నిర్వహించబడెను.
సాధారణకాలమునకు పూర్వము 2000 వత్సరముల క్రిందట
యీ జేత్రస్థలమే వుండినది. ఈజేత్రమున నిర్వాహకుడలి యచ్చు
తముచే మూలనిర్మాణము గావించెను, దేనినిర్వాహకునియొ జేప్పు
దురు. ఈ జేత్రస్థలమున మహాశివరాత్రి యాత్రలము మహావైభవ
ముగా మూడుదినములు జరుగుచుండును. గంజాం, విశాఖపట్టణ
వాసులు పెక్కురును యితరమండల వాసులు సాధారణముగా
గాను విచ్చేయుదురు. అనేకవిధ కాణములు వేయెదురు. యాత్ర
దినములు గలించిన వారముదినములవరకు దుకాణములు బుండును.
ఇచ్చట జిల్లాకిమిడి రాజావారు శ్రీ రాజేశ్వరముతాలూకా
బోర్డువారు, కొన్ని సోదరులు కలుగజేయు చుండురు. కాని
అయ్యది పెద్దయాత్రోగ్ధులకనుకూలములే గాని సాధారణప్రజలకి
కేమ్యలమున ప్రయోజనకారి గాకయ్యుండును.

కాంగ్రెసుప్రచారము

ఇచ్చట కేవల యాత్రసంబంధమున కాంగ్రెసుప్రచా
రము జరిపిన ప్రజలకు స్వరాజ్యమునకు వీరదమనని డలచి,
శ్రీయత జయంతి వెంకటాచార్యగారు మామ మర్త్యముల
క్రిమి నీడేత్రమున స్వరాజ్యధ్వజమును స్థాపించిరి. గతవత్సర
ము వారు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ అతిథులై కారాగారమున నుండుటం
దేసి, రావీలవేయవలెనని ప్రజలు విచారించుచుండ వారి ధర్మ
పత్నియగు మూలమృగారు, అట్టిలోపము లేకుండా, కొంత
మంది స్వచ్ఛంద సేవకులు శ్రీ పుర్రావలకు, వారి బిడ్డలను
తోడ్పొందిచ్చి సుకీర్తనలను, బహిరంగసభలను జరిపి స్వరా
జ్యనిధికి ధనము ప్రోసజేసిరి.

ఈ వత్సరము శ్రీ జయంతి సోదరులను పండిత, వేదా
రు రామశాస్త్రి శ్రీ గారు (కాసన) ను మరొకరుండి ప్రచా
రకులును విచ్చేసిరి. గంజాంమండల ఆంధ్రకాంగ్రెసు సంఘము
వారు శ్రీ జిల్లాకిమిడి కామేశ్వర శాస్త్రిగారిద్వారా ఖద్దరపాండా
రము పంపిరి. ఉత్సవము మూడుదినములలోను బహిరంగసభలను
సుకీర్తనలు చేసిరి స్వరాజ్యనిధికి భిక్షమొత్తి

ప్రచారకుల పండిత భోజనాది వసతుల వేర్పరచిన
శ్రీ పూన్న రామమూర్తి శ్రీ గారు (మరయపల్లి ఫిర్యా
కాశ్యపర్షి) మిగుల వందనీయులు. ప్రచారకులకు భోజనముపా
దాము జేసి కచ్చినవ్వడెల్ల భోజనము పెట్టుచున్న శ్రీ గొడ్డి
య్యిరనించుం దంపతుల మిగుల ప్రశంసాస్థులు
హిరమండలం

ఫిబ్రవరి 15 తేదీ సాయంత్రమున శ్రీ జయంతి వెంకట
నారాయణ, పోల సత్యనారాయణ, నివ్వల రామశాస్త్రి
గారు దయచేసిరి.

10 తేదీ యుదయమున శ్రీమహాత్ముని శిష్యాన మను
టచేసి ఫిర్యాసంఘాధ్యక్షులు శ్రీ అ. భవం వెంకటరెడ్డిగారి
తో కలిసి ఆలయమందున్న శ్రీ సత్యనారాయణ స్వామివారి
యాగ్యచర్చిగూడులను మహాత్ముని పటమును వామనికానిలలో
సంకళ వాయద్యములతో హతయగితుల బాడుచు గ్రామకుం
తము పూరే సాజంకాలకా గే గంటలకు జలాలలో బహి
రంగసభ జరుపబడెను శ్రీ 21 వెం. నారాయణగారు గంభీర
ముగా రెండుగంటలకాలము నువ్వనించిరి

ఇరపాడ

ఇయ్యది హిరమండలం ఫిర్యాసంఘములో చేరిన గ్రామ
ము 4 మైళ్లదూరమున గలదు. ఇచ్చట బాతీలుపాతకాల్యములను
చాటుములు ప్రతియింటను పనిచేయుచున్నది. గ్రామస్థులందఱును
ఖద్దరులే వాడుదురు. గ్రామము చిన్నదయ్యును, నుత్సాహ
భరితముగా నున్నది. బ్రిటిష్ కోర్టు 5 కెళ్లరు, బంచాయతీధ్వ
ను కరసావహించుక.

ఇచ్చటికి శ్రీ. జ. వెం. నారాయణ గారు పోల
సత్యనారాయణ గారు, నివ్వల రామశాస్త్రి, పాపంకి ఈశ్వ
రప్పగారును వెళ్లగా గ్రామసంఘకార్యదర్శి శ్రీ గెడేలచంద్ర
య్యనాయకు బాతీలుపాతకాలలో నుపాధ్యాయుడు. కొం
తాత్సర జి. ఖలింగన్నయ్యగారు గాట్ల. గ్రామము మహాత్ముని
పటముల ప్రభతో మంగళ వాయద్యములతో భజనసుకీర్తన
లతో యెదురుగావచ్చి వాయద్యములతో డొంగి ని పూరేగి బాతీ
యపాతకాలలో నిడిననంగిరి.

ఫిబ్రవరి 21 తేదీ సాయంత్రం 2 గంటలవేళను బహిరంగ
సభ చేయబడెను. శ్రీ శ్రీ గా. సం. ఘ. స. భ్యు అచ్చిను చేర్చి
20.2.23 తేదీన హిరమండలంలో బహిరంగసభచేసి 21
తేదీన భాగీరథీపురమువారుగా పల్లకిమిడికి సంచారముజేసిగాను
దయచేసిరి.

ఫిబ్రవరి నెలఖరసుంపి శ్రీ జ. వెం. నారాయణగారు
ప్రచారమును చాలించి తాము స్థాపించ నిర్వహించిన "కళ్యాణి"
యను యాంధ్రత్రైవారప్రతికానిర్వహణమున గడంగెడ రెని
తెలియుచున్నది.

కాకినాడతాలూకా కౌగ్రెను సంఘము

15.2.28 సోమ తేదీ కుభ్యవృత్తి 8 ఘంటల కాకినాడలో స్వరాజ్య అభివృద్ధి కాకినాడ తాలూకా కౌగ్రెను సంఘమువారు సమావేశమై యీ దినము తీర్మానములు చేసిరి. సంఘాధ్యక్షుడై శ్రీ గుణపూడి కామేశ్వరరావుగారు ప్రధాన వాగ్దేవతగా నుండిరి.

మార్చి 12 వ తేదీని కాకినాడతాలూకా మహాసభను జరిపినది తీర్మానములు. అసభ నిర్వహణ జనవరములు లేదు. కార్యక్రమమున లేనట్టికిని తీర్మానము ప్రారంభమున నీ విశేష చర్చించి విశేష కారణము కల్గుట వరకు శ్రీమంత్రి భీమలింగమూర్తిగారు జగన్నాథభట్టాచారి సభను జేయుటకు అంగీకరించినవారు యీ క్రింది తీర్మానము నుపసాదించిరి.

ఇప్పుడు అలహాబాదులోని రాజీనామాఫలితములు తెలిసి కొనిన పిదప అసరావధములు ముందు చేర్చించి సభను చేయవలసింది లేదని నిర్ణయించుకొన్నది సభరణ నొకటి శ్రీమంత్రి మౌళిపురాధికారి ఉపసాదించిరి.

కార్యదర్శి శ్రీ రంగయ్యవార్యులు గారు యంత్రుల పూర్వము చెప్పినదానిని బట్టి సభచేయుటయొక్క అవకాశము నాయుటయొక్క అభిప్రాయములలోను అలహాబాదులోని రాజీనామాలోను సంబంధపడి యుండునట్లును ప్రభుత్వ భాగమునకును కాంగ్రెసుసంఘము చక్కగ నిర్వహణకును ఇట్టి యభిప్రాయములతో తాలూకా సభచేయ నిర్ణయించబడిన దగుటచే అలహాబాదు రాజీనామా ప్రశ్నలను సంఘి తోర్ణములేదనియు, 18 నోవెంబరు పరిశీలన మార్పు చేయలేదనియు అభిప్రాయభేద మున్నది. కనుక "అలహాబాదులో... యదన" అను మాటలు తీర్మానమునందు తీసివేయవలసినదని శ్రీ పార్థసారథి సత్యవారాధికారిగారు సభరణ చెప్పిరి.

అధిక సంఖ్యాకులచే నీ రెండు సభరణలు త్రోసివేయ బడెను. మొదటి తీర్మానము అంగీకరింప బడెను.

తీర్మానములు

(1) అలహాబాదులో జరుగుచున్న రాజీ ప్రశ్నలను లనుబట్టి గమనించిన యెడల ప్రస్తుతం కాకినాడ తాలూకా మహాసభను జరుపుటకు అవకాశము గనుక మార్చి 7-8 తేదీల యందు కాకినాడ జగన్నాథభట్టాచారిగారు జరప తీర్మానించినసభను ప్రస్తుతము ఆపుచేయవలెనని.

శ్రీ మండపాక రంగయ్యవార్యులుగారు పోలు అడిగి నందున అనుమతురు 9 గురు ప్రతివాదులు 5 గురు చేర్చి యీ క్రింద ప్రకటించెను.

అనుమతులు

(1) శ్రీ పులకర్తి భీమలింగమూర్తిగారు. (2) చాంతి నుండరయ్యగారు. (3) బుజుగు సాంబయ్యగారు. (4) పుష్ప లూరి గోపాలకృష్ణగారు. (5) మొసలకంటి తిరుమలరావుగారు. (6) సూరీ మెరీఫ్ సాహెబుగారు. (7) కొండేపూడి ముత్తయ్యగారు. (8) అప్పలబుద్ధి వెంకయ్యగారు. (9) వైందా వెంకటసుబ్బారావుగారు.

ప్రతికూలురు

(1) మండపాక రంగయ్యగారు. (2) పార్థసారథి సత్య వారాధికారిగారు. (3) వారణాశి లక్ష్మణరావుగారు. (4) మొదలవు నున్నారాయుడుగారు. (5) చింతల పూడి వెంకట్రావుగారు.

(2) గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమువారి తీర్మానము ప్రకారం ప్రతిగాముముఖము 9.8.28 తేదీని సభరణజరిపి తేది 10.8.28 లు ది 18.8.28 సోమ వరకు జాతీయవారములలో యీ తాలూకాలో యీ క్రింది కార్యక్రమము జరుపవలెను.

1-18 సోమ యాగం శ్రీ పురుషులెల్లరు కాంగ్రెసు సంఘములకు చేరవలెను. 2 కాకినాడ తాలూకాలో తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి కనూలు కావలసి రు 7000 లు పూర్తిచేయుటకు ప్రతివారము వారివారి శక్త్యానుసారము తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి విరాళములు సమర్పించవలెను.

3. జేతయమహాజనసభ తీర్మానముల ప్రకారం విచ్చక నేరకులుగా చేరవలెను.

4. ఇద్దరు ప్రచారము నిమిత్తం ఇద్దరుబట్టలును యింటింకి తీసికొనితల్లి అమ్మకలెను.

5. 18.8-28 సోమ రం తేదీని తెనుగు సంవత్సరాది ముగిసిన ఆరోజున వారతాళముచేయ నవసరములేదు. ఆ తోజ సాయంత్రము ప్రతిగాముముఖము శ్రీ గాంధీచాత్యుని గురించిన అయిన పునర్యేమలను గురించిన బహిరంగసభను జరపవలెను.

(8) యీ సోమ రం మార్చి 10 తేదీ లగాయును 17 తేదీ వరకు యీతాలూకాలో తిలక్ స్వరాజ్యనిధి వనూలు నిమిత్తం శ్రీ బుజుగు సాంబయ్యగారు, శ్రీ మండపాక రంగయ్య

వార్యులుగారు ప్రచారము చేయుటకు కోరడమైంది. వారు యితరులను సహా తమముగా తీసుకొనవచ్చును.

4 (1) శ్రీ పుష్కరాశి రాజమూర్తిగారిని యందఱును ఫిర్కాకు వేరకవచ్చుటగా నియమి పడమైంది. వీరికి నెల 1 కి ప్రయాణపుఖర్చును సహా రు 80 లు చొప్పు యన్వ కలెను.

(2) శ్రీ యల్లాజోత్తుల బుచ్చెన్నారామయ్యగారిని కోరంగి ఫిర్కాకు ప్రయాణపుఖర్చును సహా నెల 1 కి రు 80 లు చొప్పు వేరకవచ్చుటని నియమిపడ మునది.

5 (1) అమెరపు లక్ష్మీనరసింహసాంబశివరావు గారిని పొందీభావ. తేదీకుట పురపాలకయినిగా, నెల 1 కి రు 15 లు జీతముమై నియమిపడ మునది.

6 (1) మండపాక రంగయ్యవార్యులుగారు కార్యదర్శి పదవికిచ్చిక రాజీనామాను ఉపసాదించుకొనవలసి యీ సం సంఘముగారు కోరుచున్నారు.

7 1922 సోమ తాలూకా జమాభ్యుత్సాహ తేదీచేరి నివేదిక పంపుటకు శ్రీ చాంతి నుండరయ్యగారిని కోరడమైంది.

8 గోల భాగ. సమాధురాత్రెన దువ్వూరి గుబ్బువ్వగారికి కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమువారు గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమువారు గోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము తోను, భిలాఫత్ సంఘముతోను కలిసి సన్మానపత్రము నిర్మించుటకు తీర్మానించిన ఘటమిది.

(స్వీకృతివిలేఖింపండి.)

శ్రీ కారణా సమాజ చతుర్థవార్షికోత్సవము

అ స ం త పు రం

1923 సోమ పిల్లవరి 17 వ తేదీ 8 గంటల శ్రీ కారణా సమాజ చతుర్థవార్షికోత్సవము శ్రీమతి రంగయ్యవార్యులుగారి అధికత్వముక్రింద కాలేజీలోయలో ప్రారంభించబడెను. అధ్యక్షులారికి ప్రవచనముచేసి తమవార సభవాణిని సభాధ్యక్షుల వారికిని స్వాగతపద్యములు బాలికలచే చదువబడెను. అట్లై శ్రీ కారణాస్తోత్రపాటలు పాడితరు కార్యదర్శి "చతుర్థ వార్షికోత్సవ" చదివెను. నివేదికయం దలయుటను నెనుగొనిన సమాజము దివసినాభివృద్ధినింది శ్రీమంత్రిగారు యథా శక్తి తోడ్పడుచున్నదనియు స్థిరపాడియై శ్రీవిద్య కనుకూకమై భృతక శేందువున్నదని తెలియుచున్నది. అర్ధ గీర్వాణభాష అభివృద్ధిజేయుటకు సమయము కారిన ముందుకు వాటిక కొరకు, ఒక కరకతి నేర్పించి, బోధనని నియమించి, సంస్కృతము బోధించుటలు ఏర్పాటు చేయవలయున్నది. 20 మంది బాలికలు పదవుచున్నారు. (దీవిదభాషా సత్వంబువారి కాభాష నేర్పించు త్వరలో ఏర్పాటు చేయవలసినది తెలియుచున్నది. సమాజమునకు స్వంతభిక్షము కట్టికొనుటకై యీ పురపాలక సంఘమువారు స్థల ముదలియుగ నిచ్చి అదరించియున్నారు.

భవన నిర్మాణముకై ఈ మండల కలెక్టర్ గారు 200 గ్రాంటు నొకరిని సాహాయ్యులై ఈ సమాజముందు బాలికల యువదయోగమునకై ఒక "హుండ్లీ" స్థాపించి ఆవైకయి బాలికలకు విద్యకై ఆపయోగ పరచెదరు. ఈ సమాజమునకు దక్షిణద స్వంతు బాలికలను విద్యానర్థులనుజేయ బహువతు లిచ్చి వారిని ప్రోత్సహ పరచుచుండు రను విషయముల నివేదిక యందు వివరించిరి. తమవారి సభాధ్యక్షులారు, "శ్రీ విద్య" నునున్న ఉపన్యసింపెను. శ్రీమతి బగదీశ్వరమ్మ "భూమణము" లను గురించి ఉపన్యాసమిచ్చిరి. అధ్యక్షులారు కన్యాశుల్క, వరశుల్క, అసమాన దాంపత్య అతివృద్ధివాదా అతిబాల్య వివాహముల గురించి పునర్యేసిందిరి. "శ్రీ కారణా సమాజ చతుర్థ వార్షికోత్సవము" ముందటి కర్వోన్యమున కార్యదర్శిచే కృతి చేయబడి యుండెను. దానిని కొంత అనుబంధముతో యీ సంవత్సరమున ముద్రణకై యిచ్చియు. ద యీ సమాజమునకు సరిగ బచ్చి నాయన సభ్యుల కాపాటు చేసి వివరింపబడెను. కొంద రావుప్రవచనము తెలుగు తీసికొనిరి. ఆ పుస్తకము నిమిత్త పచ్చిన వైకయి సమాజమున కిచ్చుటకై కార్యదర్శిని తెల్పెను. అధ్యక్షులారు అంతోర్ణవన్యాసము చదివెను. శ్రీకాంతలకు మంగళముల వారి హారతి ఎత్తితరువాత తాంబూలారు లిచ్చుటకై, ఇంత జిత్తో ఈ దినసభ ముగిసెను. మరునాడు ఆనగా ఆదివారము పిల్లవరి 18 వ తేదీని సమాజ స్వంత స్థలమును ఉదయము ప్రాత్యూహుచే వాస్తుపవనోచనమును జరిపించి విభునలన్న మున 1 1/2 గంటలకు "శంకర స్థాపన" ము జరిగెను.

2 గంటలకు పునాదితాయి స్థాపనకై శ్రీమతి రంగయ్య వార్యులుగారి అధ్యక్షులారు ఎన్నుకొని వారిచే 2.28 గంటలకు "పునాదితాయి" స్థాపనము చేయించబడెను. తోజానోపన్యాస సమయ అధ్యక్షులారు చదివెను. ప్రవచనము యామె మెదను జేయ ఎల్లరు కరతాళ భవ్యముచేసిరి పునములను ఆహ్వానించినందున కొందరుచ్చి యిక్కార్యమున తోడ్పడించుటకు వారికి సమాజము కరపుక కార్యదర్శిని కృతజ్ఞతా వందనముల నిర్మించెను. మ-రా-రా-శి వక్తలు అంబశేయలగారు గూడ ఈదినము తల్పించురు వలన వారు ఆద్యటకుడిన శ్రీమంత్రి వీరమైనమాటల కొన్నింటిని చెప్పిరి. అందలి ముఖ్యమైన వేడుక శ్రీమంత్రి ముఖ్యుని చెందుటకు సమాజములే యాధారమనియు, అట్టిసంఘముల కలంకమత్వమే ఆశ్చర్యకరమనియు సమాజ కార్యదర్శిని కార్యభోగముందు సుఖాహ్వానము తేర్చుడినను శ్రీరత్నస్వయము లతోనుకాంతముతోను ప్రతిరణవృద్ధితో కార్యముల నెఱవర్చుకలెననియు, వర్ణభేదములేక ఈసమాజమున ప్రాత్యుజేతర శ్రీని అధ్యక్షులారుగ నియమించించుటకు ఈసమాజ సంస్కారాండ యొక్కయు కార్యదర్శినియొక్కయు అధ్యక్షులారుయొక్కయు విశమతాభిప్రాయము వెల్లడి యగుచున్నదనియు, ఎల్లరు ఎల్ల పును యిట్టి కార్యములందు యిట్టిరోగనే నడువవలెననియు శ్రీవిద్య యభివృద్ధిలకు నే దేశభివృద్ధి గావలయునని చెప్పి కార్యదర్శిని యాభివృద్ధినికావలయు దెంతకను తోచినను నిరం తోకృషిసల్పి భవనము నిర్మించవలయుననియు వనియు పురజనులు దీనికి ప్రోత్సహ పరపవలయు నందుచెప్పి వారును వారిసభ యు 150 రు భవనముకై చందామిచ్చిరి. తమవార శ్రీకారణా ప్రార్థనయు మంగళములు బాలికలవలన పాడబడెను. తాంబూలారు తెల్లరికియిచ్చిరి. 6 గంటలకు "శ్రీకారణా సత్యములనుంచి పురాణి తాయుద్ద సభాధ్యక్షుల బాలితోమడ సభ్యులెల్లరు భామావతము నెత్తించుకొనిరి. శ్రీతెల్లరు మంగళ వాద్యములు తో "శ్రీ కారణా సత్యములను ఉత్సవము" తో సమాజమువరకు యథాస్థానముచేసి, మంగళముల చెప్పి ప్రార్థనచేసి ఎల్లరు స్వస్థులములకు జరిగిరి. (ఒక సభ్యురాలు)

మోటారు నడపువిధము

మోటారును మొదలగునది కాస్త్రోక్తముగా నేర్చుకొను. పాఠములు తెలుగు అంగభాషలలో చెప్పబడును. ప్రాక్టిక్ ట్రేనింగునుకూడ కలదు.

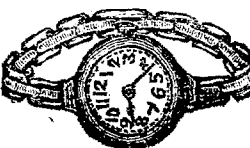
బుద్ధునగాని లేక వ్రాసిగాని తెలుగుకొనవచ్చును.

శ్రీ రామ మోటారుస్కూలు

1/28 మూకర్ నల్లముత్తుపేటి, మద్రాసు.

30 దినములువరకు

మిక్సిలి తగిననెల! త్వరచేయండి!
GENTS & LADIES ROLED GOLD RADIUM
BRACELET WATCHES.
8, సుందర్బహు గార్డెన్ రోడ్
కోల్డ్ గోల్డ్ రేడియం ప్రెస్ లెక్ వాచ్
క్రొత్తమోస్తరు అమెరికా U. S. A. ముంచే గడియారములు!

ఈ గడియారం మాయోగ్య-సాంత అద్భుతమైన వ్యక్తమైన లీరు సామానులలో తయారు చేయబడి ప్రతి సంబంధించి రేడియం అను పతక వెల్లుబడియున్నది. వీటిలో దీనిము సహాయములేక గంటలు చూడగిడదు. ప్రెస్ లెక్ యను చేతిగోలును, చిన్నది, వెల్లడిచేయునట్లు స్ప్రింగ్ వెల్లుబడియున్నది. ప్రతి గడియారము చక్కగా పరిశోధించి రి సంతృప్తములు గావించి పురముతో శంకపడును. మాయోగ్య విలాసము తెలియునట్లు విశదముగా ప్రాయశలెను. వి. పి. ఛార్జి ప్రత్యేకము 1. రత్నంబు కోల్డ్ గోల్డ్ రేడియం ప్రెస్ లెక్ ముంతేలి గడియారము, డిటో స్ప్రింగ్ గోలును 3 రి రూ. 8-8-0, 2. 4. మూల, డిటో. గోలును 3 రి రూ. 9-8-0, 3. 8 మూల డిటో గోలును 3 రి రూ. 10-8-0.

సోత్ ఏజంటు-సారథి, అండు, కో. తపాలుపెట్టు, నెంబరు 1202, జి. పి. బి. మద్రాసు.

CAR FOR SALE.

Oakland, Six Cylinder, Magneto Equipped with Electric Lights and Self starter thoroughly overhauled in tip top condition. Rs. 3920. or near offer.
Sri Ram Motor Works,
1/28, Mukur Nallamuthu Street, MADRAS.

శ్రీ యు వార్త లు

అలహాబాదు కాంగ్రెసు సమాధానము
 శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశం జేబంధు బాసుగార్ల ప్రకటనములు
 గాంధీ మహాత్ముని సందర్శనము
 బొంబాయి కాసనసభలో ప్రశ్నితరములు

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

38 వ దేశీయ మహాజనసభా సన్తానసంఘ సమావేశము

మార్చి నెల 7 వ తేదీ సాయంత్రము కాకినాడలో జరుగును

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ

మార్చి నెల 7 వ తేదీ మధ్యాహ్నము కాకినాడలో జరుగును

శ్రీదువ్వూరి సుబ్బమగారికి స్వాగత మొసంగుట

ఈ స్వాగత సన్మానసభ కాకినాడలో పురమందిరమున

మార్చి నెల 8 వ తేదీ గురువారమునాడు సాయంత్రమున జరుగును

దేశ బంధు దాసు గారు

కాంగ్రెసు సమాధానమును గూర్చిన ప్రకటనము

నేను స్థిరమైనదిగా బొంబాయిలో నుండిగా మాలానా అజదుగారు నాకు కొన్ని వశులను తెలిపి, అజదుగారి వశుల వివరము ప్రకటించబడినది. వానిని నేనెవరున్న కొత్తముగా నాయకుల తెలిపిన వారు సమర్థించవలసిన నేనావిడయము కవుడే మాలానాగారి కిదిగించితిని.

ఎవరి సిద్ధాంతము ప్రకారము వారు వివాదము తేరుచు ఉంటుందో, అందుకు నాకు నా గొంతు వివరములలో కలసివని వేరువలెను. ఇందులకు కాంగ్రెసు సంఘము వారంగీ కరిగినది. ఇందులకు నేను కాసనసభలను గూర్చిన ప్రకారమును నిలిపివేసినది. వారు కాంగ్రెసు తీర్మానమును గూర్చిని చేయవచ్చును. అది నేను నూచించితిని. వీనిలో మొదటి పద్ధతికి కాంగ్రెసు సంఘము వారంగీ కరిగినది. రెండవవారు నను కాంగ్రెసు సభలో కరిగినది లేదు. బొంబాయిలో జరిగినది దిద్దు.

వీళ్ళు అలహాబాదులో మాలానా గారు పండిత హూవాకీందేగార్లతో మరల సమాధానమును గూర్చి చెప్పించి తెనుటి వరకులనే వరల వారికి తెలియజేసి వారిలో కొన్ని ముఖ్య సవరణలతో వారికి వారిద్దరును తాత్కాలికముగా నంగీకరించిరి గాని నిరసనలేదు.

వీళ్ళు మరల కలకత్తాలో సమాధానమును గూర్చి చెప్పజరిగినది. నేను నా హూవాగారు అజదుగారు కలసి కొన్ని వరకుల కంగీకరించితిని. అప్పుడు అవసరసభ ప్రతినిధుల ఎన్నికల విషయమున నొక కొత్తమరల చేర్చబడినది. ఈ సమాధానము మిడిల్-వో కాసనసభలను గూర్చి కొత్త పక్షం వారే ట్టి ప్రకారమును చేయరుగాని వారు తమ సిద్ధాంతము నామోదించిన వారిద్దరు ప్రత్యేకముగ ధనమును సమకూర్చుచుండరిన నేను మాలానా గారికి తేలికను గూడ వాసితిని.

వీళ్ళు 20 వ తేదీన అలహాబాదులో కొత్త పక్షము వారిసభజరిగినది. అప్పుడు సమాధానము జరుగుటకొక యావ సభకు ముగియడం జరిగింది. వారు మూడు రకముల వరకులను నిర్ణయించిరి.

28 వ తేదీన కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ్యులను మా తపసంఘ సభ్యులను నేనును చెప్పించితిని. మరునాడు తెలిపెద మని కార్యసంఘ సభ్యుల తెలిపించితి. మరునాడు కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ్యులు నిర్ధారణగా తెలిపిరి. అంతట మా తపసంఘమువారు ప్రత్యేకముగ చెప్పించి యొక పద్ధతి నామోదించిరి. అవరకులే కాంగ్రెసు స్థాయి సంఘం యొక్క పక్షమున ఉన్న సవరణలన్నియు తిరస్కరింపబడినది దాసుగారు ప్రకటించిరి. (హిందూ)

అలహాబాదులో జరిగిన కాంగ్రెసు సమాధానము

శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశం గారు

అలహాబాదునండి ప్రకాశం గారు కలకత్తాను వచ్చిన వీళ్ళు సమాధానముయొక్క నిజమైనతమను గూర్చి వీరికా తెలియదు వారిని తెలిపి.

(ప్రశ్న:— వీటిని 30-వ తేదీనాటికి వలంటిరులకు ధనమును పూర్తిచేసికొని వెంటనే కాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించెదమని దాసుగారు నుడిచిని తెలిపింది. ఇచ్చటగూడ అప్పు రటులే ఉంటున్నాయి. మీ ఆభిప్రాయమేమి?

జ:— వీటిని నెలకొని ఉన్న కాసనోల్లంఘనము ప్రారంభించి తీరవలె ననుబంధం మేమియును జరుగలేదు. అట్లుగానే దిద్దుగా స్థాయిసంఘమువారుగాని కాంగ్రెసుసంఘము వారుగాని కాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించు ధనమును కలంటిరులకు జేరి కాంగ్రెసుసంఘములు కలంటిరులకు అవసరమును బట్టి యొక్క కాసనోల్లంఘనమును కనుక తీరవలెను. భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమునకు గయ కాంగ్రెసు మహాసభ వారి కిది కారణముగా నిర్ణయించుకొనిరి. నిర్ణయించుకొనిరి. సాగవలెను. వీళ్ళు లున్నాయి. పూర్తిగా లేదు. ఇది యంతయును వీటిని నెలకొని ఉన్న కాసనోల్లంఘనమును కలంటిరులకు చేర్చుట మరల మే. అప్పుటికి పూర్తి కావలెనని నిర్ణయించబడినది. అట్లుగా 50 వేల మంది కలంటిరులకు 25 లక్షల రూపాయలు చేయవలెను. తదాపు కాసనోల్లంఘనము ప్రారంభించ బడు ననితలంచుట బొంబాయి. అట్లు నేగిరపడి యుద్ధమునకు వచ్చు ము కలిగించుటకు స్థాయిసంఘము వారంగీకరింపరు. వేలకొని ప్రజలను ఆరెన్లు చేయుట గొప్ప అనివార్యమని యిదివరకు జరిగిన సమాధాన చేసి బొంబాయి. ఫలితముగా సరిచిలిజం మానుగా తెలుల ప్రకాశం గారికి అటులే చాకిరా చురంతములు మున్నగు వానివలన స్థాయిసంఘము వారుగూడ కొన్ని విషయములను బాగుగా ప్రకాశం గారికి. ఎచ్చటనో ఎక్కడో దుర్మతిములను చేయుటలననే గాంధీ మహాత్ము దావాభ్యంతరము తానే నడిచింది అనుచు దావాదాలో దోషిని యొక్క కొని కలిగియున్న విధి పుడని హ్యాయాధిపతిని కొరెను. గాంధీ మహాత్ముని భర్తములను బోధనలను 20 గ్రహించుకొని కొందరి ట్టి దురాగతములను చేయుటలననే మహాత్మునికి కారాగృహ వాసము కలుగించింది. అందులననే వాళ్ళలో తీర్మానములు చేయవలసినవి. కలకత్తాలోని కార్యసంఘముతో సకలమున కాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించవలెను. కాసనోల్లంఘనము సాగవని చెప్పవచ్చు వారే దానిని చేసి మాపుడని మనలను మరల కొరెయన్నాడు. వారెల్లు కొరిన నేమి జరుగవలసినదని జరుపుటలను కర్తవ్యము. ఈవిషయన కాంగ్రెసు తీర్మానముతో నేకీభవించుటలని వారు కాంగ్రెసువారిని స్వేచ్ఛగా వనిచేయ నిచ్చుట న్యాయము.

గాంధీ మహాత్ముని కారాగృహవాసము

కొందరు ప్రముఖులు మహాత్ముని సందర్శించ గోర నేల అనుమతించలేదు?

బొంబాయి కాసనసభ:

మార్చి నెల 1 వ తేదీన 20 వందలవరకుగాని అక్కడ కలకత్తా బొంబాయి కాసనసభ జరిగింది.

బి. జి. త్రివేదిగారివల్ల

తెలు మహాత్ములు బి. ఎస్. శ్రీనివాసరావు, మహారాజు లాల్లాభాయి క్యాంబ్లాను, హైదరాబాదు గూడు మహాత్ముని గంజ్ శివ గోరె వ మని ప్రభుత్వ సంఘ సభ్యులతో తెలిపిగా తెదా? తెలిపినవో వారి కిది తెలిస ప్రభుత్వం వారకుతు నొంగిరా?

జ:— వారు ముఖ్యము కడిగిరి; గాని ఎక్కడో చూడ అను మతి నిజమైతదు.

ప్ర:— పండిత శ్రీహూవాకీందేగార్లు 1922 డిసెంబరు లో మహాత్ముని సందర్శించుట కనుమతి నిచ్చినదని మొదట వారి కి స్వయముగానో గాంధీ మహాత్ముని ఇంధువుల నిరసనముననో తెలుపుట కేమి కారణము? వీళ్ళు నా అనుమతిని ఇచ్చి మార్చి 10 జయిలు నూకర్చెంటుట ప్రాసివారా? రా. కి చిత్తేపేని మిత్రులు చెబుటలలో చూడవచ్చుచో అట్టివో అనుమతి నిచ్చుటకు నూకర్చెంటు కధి కారణమేదా? గాంధీ మహాత్ముని విషయమున ప్రశ్నకవు ఏమిటలు నేమి నేమి?

జ:— మొదట నూకర్చెంటు పొరబడి నేహూగారి కనుమతి కొంగునుగాని రాజకీయములు నిమిత్తము ఎవరు ఖయిలీలను చూడచూడదు గాన వా అనుమతి రద్దుచేయ బడినది. సందర్భముల నిరాకరించుటకు ననుమతి ఇచ్చుట సభి కర్మములు కొత్త బంధువుల కారణము నొనరించుకొను మూత మెకలదు.

ప్ర:— మాలానా వారితో బొంబాయి నీవరకు పండ్లను కొట్టెను వానినుగాన గాంధీ మహాత్మునికి పండ్లగా వాని తిరిగి గొట్టుట నిజమేనా అందుల కేమి కారణము.

జ:— కేటరావనింధుల ప్రకారము వానిని ఎమ్మకొ ననుడదు గాన నీ తిరుగ గొట్టిరి. (బొంబాయి కలకు)

దేశభక్త వేంకటప్పయ్య పంతులు గారు

గంజామండలము వారిస్వాగతము

నామ కారాగృహమునండి వలంటిరులకు నుభ వార్తను నేను (20 వ తేదీ) రచ్చన ప్రతికలంకా తెలిపి కొంటిని. అచిరకాలమున నీ ముఖ్యుల ధిక్తి గొరంజును స్వయముగ ఆంధ్రరాష్ట్ర చుహావాయకు లను మీకు నివేదింప దగిన అవకాశము నుపేక్షించుచుంటిని. గంజామండల ఆంధ్ర కాంగ్రెసు కర్తవ్యం.

సమాధానము చిత్తు ముసాయి కాం (కొత్త పక్షమువారే) వాని కాంగ్రెసు కార్యసంఘము వారు పండిరి. 4 మాత్రులలోను ఒకదానిని వారే వారికి. ఇంకొకటి మాలానా అజదుగారి నూచన. దానిని దాసుగారు సరిచిది. దానినిగాని వీనినిగాని ఆమోదించ వలెనది 4 వరకులను పండ్లగా అజదుగారి నూచననే కాంగ్రెసు కార్యసంఘమునా రామోదించి. దాసుగారి సవరణలను నిరాకరించిరి. అది కాదనగా కొత్త పక్షములోని వారను ఆనేగారి (మహారాష్ట్ర) నూచనలను కొన్ని సవరణలతో కాంగ్రెసు కార్యసంఘమునా రామోదించిరి. అజదు అనేగారి నూచనలలో జేరిన సంగిక రింపునని ఆరెంటిని కాంగ్రెసు సంఘము వారు మరల పండ్లగా కొత్త పక్షమువారు ఆనేగారి సవరణల నామోదించిరి గాన నిపు డామోదించబడిన వరకులు కొత్త పక్షమువారు కొత్తగా నిర్ణయించవలసినదిగాని తెను: బొంబాయిలో నామోదించబడింది గావు. వీనినిగూర్చి కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారికి స్థిరమైనది 3 వ తేదీ వరకు నేమియును తెలియదు. ఈకేటిగా వీరి నంగీకరించిన వీళ్ళు నా తీర్మానమును రాగోపాలాచారిగా రుపపాదించ వలెననియు పండిత శ్రీహూవాగారు సరిచింపవలె ననియు నిర్ణయించబడినది ప్రకాశం గారు నుడిచిరి. (హిందూ)

ఆంధ్రప్రదేశ్ కౌన్సిల్
కార్యసంఘ సమావేశము

కాకినాడలో ఈ నెల 7 వ తేదీని జరుగును

ఈ నెల 7 వ తారీఖు మధ్యాహ్నము 2 గంటలలో కాకినాడపురమున జిల్లా కౌన్సిల్ కార్యసంఘము ఆంధ్రప్రదేశ్ జాతీయోపసంఘ కార్యనిర్వాహక వర్గసభ జరుగును.

కార్యక్రమము

1 ఆడిటురీపోర్టు, 2 బడ్జెటు, 3 రెవెన్యూనుస్తా ఆపా యింటుమెంటు, 4 ఖర్చునకొస్తుములు అమ్మకం, దూది, నీరు, పంటలు, 5 ఆంటుదోష, నివారణనిధియొక్క యావయోగములను గూర్చిన కలహాలు, 6 శ్రీ గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణయ్యగారు వ్రాసిన యొక్క తరము దాఖలా:—(అ) అనుగురునైనను తెలుగువలె ప్రవర్తించు కేర్పాట్లు, (ఆ) అకాలి నిర్మల చరిత్ర వ్రాస్తూగా ప్రకటించుట, (ఇ) ప్రచారకులకు, మాదిరియొక్క సముఖ్య కొన్ని తయారుచేసి అమ్మకం చేయుట, (ఈ) ప్రచారకులకు/బోధకాళు, 7 ఆంధ్రప్రదేశ్ ఖిలాఫతు సంఘమువారి యొక్క తరము, 8 బోడవరములోని పంచమబొంబరకు సహాయము చేయుటను గూర్చిన కేసు, 9 కల్లూరి నువ్వురావుగారి కేసు అసంతృప్తరూపం విభజనము రు 500/- గాంటు, 10 కల్పి మగ్గోదారిజిల్లాకు ఏలూరు జాతీయపాఠశాలకింద అప్పుగా యిచ్చిన రు 995/- లను రాబట్టుటను గూర్చి, 11 బల్లెంజిల్లాను గూర్చిన పంచాయతీ కేసు, 12 శ్రీ గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణయ్యగారి యొక్క తరము దాఖలాసంగతులు, (అ) పంచాయతీ నిబంధనల తయారుచేయుట, కుపసంఘము, (ఆ) సమస్త టౌను నివారణ ప్రణాళికలను తక్కువను ఆడిటుచేయుట, (ఇ) సేతపాఠశాలలకు సహాయము, (ఈ) ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అసహాయాద్యుల విజృంభణచరిత్రము, (ఉ) కాసునగల్లెయొక్క లోపాలను అనుగురుపు సమస్యను ప్రచురించుట, (ఊ) ఆంధ్రప్రదేశ్ సామాన్యసభల ప్రవేశనిర్ణయము, (బు) ఆయుర్వేద యువాని వైద్యశాల స్థాపన, (బు) తోడ్పాటుట వస్తువులు చేయుట నేర్పు పాఠశాల, (ల) రాష్ట్ర కౌన్సిల్ సభలలో సభ్యులు నేర్చు ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పుటకు కొంతకాలమును ప్రత్యేకించుట, (ల) టెంపెరేచర్ ఆంధ్రప్రదేశ్ భారతాను నిలిపివేయుట, (ఎ) తిరుగుబాటునండి పూర్వపు యుద్ధములను తీర్పుట, 18 ఆంధ్రప్రదేశ్ సభ్యులను ఖర్చు భారతానును స్థాపించవలెనని గతసభలో చేసిన తీర్మానముల అనుగురు పెట్టుటకు తగినయోర్పాట్లు, 14 కేంద్రప్రభుత్వంపై స్థాపించుటకు చేయవలసిన యోర్పాట్లు, 15 కార్యదర్శి ప్రవేశపెట్టు ఉత్తరవిషయములు.

మరియును శ్రీ దువ్వూరి శుబ్బయ్యగారికి ఆంధ్రప్రదేశ్ కౌన్సిల్ కార్యనిర్వాహక కమిటీకి యీ నెల 8 తేదీ గురువారమునాడు సాయంత్రం 5 గంటల కాకినాడ పురమండలియన సభ జవకబడును.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కౌన్సిల్ సభకు } ఆ. కాశ్యపరావు,
కార్యనిర్వాహక కమిటీకి } కార్యదర్శి.

38 వ దేశీయమహాజన సభ

అవ్వనసంఘము

కార్యదర్శి ప్రకటనము

ద 7-8-22 తేదీ బుధవారము సాయంత్రం 5 గంటలలో కాకినాడలో వైదా మొదలగునట్లు పురమండలియన 38 వ దేశీయ మహాజన సభ అవ్వనసంఘము యొక్క ప్రధమ సమావేశము జరుగును. తాత్కాలిక కార్యనిర్వాహక ఉపసంఘము అప్పు చేర్చుట చేయబడును.

ఆంధ్రప్రదేశ్ జాతీయోపసంఘ సభ్యులందఱును పెంటనే అవ్వనసంఘ సభ్యులుగ జేరవలెనని కోరుచున్నాడు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని మండల తాలూకా కౌన్సిల్ సభ్యులు కార్యదర్శియందలిను అవ్వనసంఘమునందు సభ్యులుగ జేరుటకును 18 సంవత్సరముల వయస్సుగల్గి కౌన్సిల్ కీను ఉద్దేశములకు అంగీకరించి సంతకములు చేసినట్లు వారిని అవ్వనసంఘమునందు సభ్యులుగా జేర్చుటకును కోరుచుచున్నాడు.

అవ్వనసంఘ సభ్యులకు కేరళపు చందా యా 25 లుగ నిర్ణయింపబడెను.

అవ్వన సంఘములో సభ్యులుగ జేరవలెనని యొక యొందు జేరవలెనని వారు వై జెప్పబడిన 7 వ తేదీ సభకు రావలసినదని కోరుచున్నాడు.

అన్ని ప్రకటనలకు తరములను చందాలు విరాళములు నాశన చేసే పంపగోరెదరు అని సమానసంఘ తాత్కాలిక కార్యదర్శి శ్రీ యుత బులును సాయముగ్రిగారు ప్రకటి. వి.

చెన్నపురి ఆర్కనగిత
విద్యాలయము

ప్రొఫెసరు ఆబులు ఖరీంఖానుగారు

“ఉత్తరహిందూస్థాను నుండి వచ్చినవారను, సంగీత శాస్త్రమునందు నిరంతరపాఠాభ్యాసము నలభాగము గవాయా ఉత్తరదేశ విద్యులు జాతీయదేశ పద్ధతులను మేళవించి నేర్చు వారు నగుఖానుగారు చెన్నపురి తిరువళ్ళీ వైద్యశాల లో 193 వ గృహమున స్థాపించుకొనినారు. ముద్రా ల ము నకువైన విశాలమును హాలులో నీవిద్యాలయము నేర్పరచిరి. దానిని చక్క గా నలంకరించిరి. ప్రస్తుతము 20 మంది విద్యార్థులుగల రువీరందతుల తమ తమ గృహములలోనే నివసించుచున్నారు. కాని విద్యాలయమున నెక్కడను నివసించుట లేదు. వీరిలో నొక్కొక్కరునామస్థానియును. ఇద్దరు క్రైస్తవులు. తక్కిన వారందరును హిందువులు. విద్యార్థులజ్ఞానమును బట్టి మూడుతరగతులైన రువీరందతులు. ప్రొఫెసరు గారిచే గాఢ శాఖజ్ఞులగు శిష్యులు శ్రీలును పురుషులునుగూడ నున్నారు. వారిలో మహాభారతము నంతయును ప్రాథమికంగానే నేర్పించిరి. ఈ శిష్యులు కొంత విద్యార్థులకు శ్రీలకు శ్రీలును పురుషులకు పురుషులను సంగీత విద్యను నేర్పెదరు. విద్యార్థు లిచ్చవలసిన జీతము కడుస్వల్పము. తబలా, సీతారు, సారంగి, వీణ మున్నగు వానిని వాయించుట గూడ నేర్పెదరు. ఉదయము 7 మొదలు 9 వరకును సాయంత్రం 5 మొదలు 9 వరకును విద్యనేర్పబడును ప్రత్యేకముగా నేర్చుకొనువారికి వగటిపూటలు గూడ విద్య నేర్పబడును. విద్యాలయమునకు రాజానివారి యిండ్లకే విద్య నేర్పబడు గూడ ప్రొఫెసరుగారు చెప్పెదరు. ఈ సంగతులందలి శ్రీలీ యనకాశమును బాగుగా నుదహరింపబడును. అందువలన తల్లిలో శ్రీలకు చక్కని గాకాళిల మలవడగలదు.

“శ్రుతిస్మృతిజ్ఞానముగట్టిగా కలుగుట ముఖ్యము వానినైననే తక్కిన అభివృద్ధి యంతయు వాధారణియగును.” అని ప్రొఫెసరుగారు తెలుపుచు తొలదొల విద్యార్థులకు స్వరజ్ఞానము నే నేర్పెదరు. కాని కొన్ని సంవత్సరములకుగాని రాని స్వరజ్ఞానము కొన్ని నెలలలోనే వీరు నేర్చునట్లును. ఇది చాల అమృతముగాని వీరియంద సంతోష మేమియునులేదు. ఒకమంగులూరు ప్రభుభూరి చనుచురాలగు 5 ఏడ్లబాలికకు విద్యాలయమున నొక శ్రీ సంగీతమును నేర్పసాగెను. నెలకడు నేను కొజులైన వీరికి నేను జరిగిపోగా వాడుచాలచక్కవృత్తము కలిగినది. గానమునందభిమానముగలవారందరును విద్యాలయమునకొక సారిచచ్చి స్వముగా మించిచో నిజమును గ్రహించగలగుచును.

ఆంధ్రప్రదేశ్ మహాజన సభకు సాయంకాలము ప్రొఫెసరుగారు గానసభకు జరిగెదరు. మార్చి నెలలో విక్టోరియా పురమండలియన ప్రొఫెసరు గారు గొప్పగానప్రదర్శనమును జరుపదలమిచున్నారు. ప్రొఫెసరు గారియొద్ద సంగీతము నేర్చిన ఈ క్కిగూడ నున్నది. ఇదిచాలా ప్రముఖము. వారిని కోరినచో వారు దానిని చూపించెదరు. అని గానకాశవిదులగు సి. జి. శ్రీనివాసయ్యగారు వి. పి. గారు వ్రాసిరి.

మలయచందనము
గనేరియా అను ఔషధమునకు జోళానకు
తద్యము లేదు. పినికారితో కు లేదు
ఎలుపు, తెలుపు, కచ్చు, అను మూడి
విధముల నొక రోగమును కు
త్రాటులలో మున్నును. శ్రీల అనుభవ
వ్యాధులకు చూడ ఇది కావలెను.
(251) డబ్బీ 15 రెల 25
గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం(గోదావరిజిల్లా).

మలయచందనము (జి.వి.సి.)
మలయచందనములు
(8) టెంపెరేచర్ నిటీనందుడు దుర్గా మెడికల్ హాలువారి
టూనిక్ గుళికలనుసేవించుటవలన రాజకీయ అనువాన్సేహి
కుడు సపుంసకత్వము లేక నుఖముగా నున్నాడు. అతడు
6 సంవత్సరములలో బాధపడుచుండెను. ఇప్పుడు అతడు చాలానుఖ
ముగా నున్నాడని చెప్పబడు మిక్కిలి సంతసించుచున్నాడు.
చేరాధూన్ }
28.8.19 } బ్రిజ్ కిషోర్

తెలుగు కవులగుటకు నొక వత్సరము శ్రీకృష్ణజన్మ స్థానమునగృహజన్మ జరిగిందనియున్నట్లు శ్రీమంతకొన్నతి గోపాలరావుగారు మా గ్రామమును దొరికి 26.2.22 తేదీ రాత్రి సభ జరిగిరి. గుమారు 800 వైగా గభ్యులనుదొరికిరి. వారు సమాజమును వాళ్ళానువృత్తమును గనువరచుచు, సహాయ విరాళరణ తర్ఫియును, మహాత్ముని కీర్తియు, ప్రపంచవలతయు వ్యాపించి నూతన యుగమును ప్రతిష్ఠించెననియు తిరిగి యానందవ్యక్తము చేయు కొనయెడల జైలున్న యునిపవలయననియు తార్కానము, కవులను నోళ్ళుట యలవడినగాని జాతికి మోక్షములేదని యు మున్నగు కలువినయలల గూర్చి యుపన్యాసించిరి. శ్రీ మహాత్ముని గాంధీవారము జయప్రథముగ జరుపవలయు ననియు యేప్రిల్ మాసాంతము లోపు మనవంతు తిలకు స్వరాజ్య నిధి, కాంతిసేయును సమహర్షులై ననియు హెచ్చరించిరి. ప్రజలు తిరిగి కౌన్సిల్ యెడలను, మహాత్ముని యెడలను నధిక గౌరవము గనువరచుచు సభను వీడిరి. - తంగిరాల జి. గౌడం.

చెన్నపురి బజారుధరాలు

మార్చి 3-వ తేదీ శనివారము

(1) ధాన్యములు

ధాన్యము	కా 1-కి	రూ 80.00	రూ 52.00	రూ 52.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 12.00	18.00	
బియ్యము	బస్తా	రూ 12.00	18.00	
బియ్యము	బస్తా	రూ 12.00	18.00	
బియ్యము	బస్తా	రూ 12.00	18.00	
బియ్యము	బస్తా	రూ 12.00	18.00	

(2) వస్తు ధాన్యములు

ధాన్యము	కా 1-కి	రూ 10.00	11.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 10.00	12.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 11.00	12.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 13.00	14.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 7.00	8.00

(3) నూనె వస్తువులు

ధాన్యము	కా 1-కి	రూ 18.00	150.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 14.00	20.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 60.00	62.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 56.00	58.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 140	మి.న.న.న. 180
బియ్యము	బస్తా	రూ 120.00	121.00

(4) చిల్లర వస్తువులు

ధాన్యము	కా 1-కి	రూ 160.00	165.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 100.00	105.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 80.00	85.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 40.00	45.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 42.00	47.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 50.00	54.00

(5) ఇనుము

ధాన్యము	కా 1-కి	రూ 40.00	
బియ్యము	బస్తా	రూ 39.00	42.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 38.00	40.00

(6) లోహములు

ధాన్యము	కా 1-కి	రూ 70.00	82.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 24.00	25.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 15.00	16.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 800.00	805.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 240.00	245.00
బియ్యము	బస్తా	రూ 45.00	48.00

(7) రంగులు

ధాన్యము	కా 1-కి	రూ 115.00	
బియ్యము	బస్తా	రూ 20	25
బియ్యము	బస్తా	రూ 20	25

పెట్టబడును.

ఇంచీకేపుసంఘమువారి కోత

సైనికవ్యయము	రు.	౧౦౫౦౦౦౦౦౦౦
రైలువ్యయము	రు.	౪౫౦౦౦౦౦౦౦
పోస్టుటెలిగ్రాఫు వ్యయము	రు.	౧౩౭౦౦౦౦౦౦౦
ఇతర సివిల్వ్యయము	రు.	౩౧౩౦౦౦౦౦౦౦
తగవలసిన వ్యయము మొత్తము	రు.	౧౯౫౦౦౦౦౦౦౦

అసోసియేటెడ్ ప్రెస్

ముఖ్యమైన కోతలు

దెల్చి, మార్చి 31:—నేటిదినము ఇంచీకేపుసంఘమువారు ఇంచీకేపు ప్రభుత్వవారి యధ్యక్షత్వక్రింద శ్రీ సార్వభౌమని ప్రతినిధిని సంకల్పించి తమ నివేదిక సమర్పించిరి. అది నేటిదినము పాఠ్యము ముద్రించించి ప్రకటించబడినది. సంఘసభ్యులందరూ 19 1/2 కోట్ల రూపాయల వ్యయము తగ్గింపవలెనని యేకగ్రీవముగ నూహించిరి. వచ్చుసంవత్సరమునందు యే తాము నూచించిన విధానము లన్నియు నమలులలో పెట్టుట సాధ్యము గావాలని నివేదిక తెలుపుచున్నది. కొన్ని సమయములందు చాల పెద్ద కాలముకాక చాకి తీర్చుట తగ్గింపవలసియున్నది. నిన్నటిదినము కాసంసభలో బాక్సేటు గారు ప్రకటించిన ఆదాయవ్యయవ్యతీకరణ మూడవదినముల వచ్చుసంవత్సరమునకును, యాసంవత్సరమునకును రెండుసంవత్సరములకును ఆదాయవ్యయముల నిర్ణయములను జూపబడినవి.

1924 కోట్ల కోత

నివేదికనుండు కమ్యూన్ లేగ్రీవముగ 1924 కోట్ల రూపాయల ప్రభుత్వవ్యయము తగ్గింపవలయు నని నూచించిరి. అందులో అన్నిటికంటె పెద్ద మొత్తము సైనికవ్యయము తగ్గింపవలెను.

సైనికవ్యయము. రు. 10 1/2 కోట్లు

రైలువ్యయము. రు. 4 1/2 కోట్లు

పోస్టుటెలిగ్రాఫువ్యయము రు. 1 కోటి 87 లక్షలు. తక్కినవి ఇతర సివిల్వ్యయము. మొత్తము 19 1/2 లక్షలు తగ్గింపవలెనని నూచించబడినది.

సైనికవ్యయము

1923-24 సంవత్సరమున సైన్యమునకు 57 3/4 కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే వ్యయపెట్టవలెను. ఈ మొత్తముతో సహా మానవశాల అమలులలో పెట్టుటకు కొంత యావశ్యమైన అప్పులు తటస్థించు వ్యయములనుగూడ నుచితమైన శ్రేయస్సును. 1922-23 సంవత్సరమునకు 10 1/2 కోట్ల ప్రకటించబడినది.

(1) సైనికుల సర్వీసులు బలము తగ్గింపవలెను. ఇందు బలము 8 కోట్ల మిగులును. అట్లెట్ల (అ) పీస్ యెస్టాబ్లిష్ మెంటు వ్యయము 1012 నుండి 884 నకు తగ్గించుటవలన 5760 (విడిచి) పదదశమవ్యయము కొంత మిగులును. (ఆ) మాను (విడిచి) గుట్టుత్తరముల బలము తగ్గించుట (ఇ) యాంటి-ఆర్ కేషన్ తగ్గించుటవలన నూటికి 10 వంతున వ్యయము తగ్గును. (ఈ) ఒక్కొక్క దశమమునండి 806 నుండి 768 కు తగ్గించుటవలన భారతీయ సైన్యములందు 4643 సైనికులు తగ్గుదురు. ఇతరవిషయము నూటికి 50 వంతు తగ్గింపవలెను.

(2) యాద్యసమయమునందుగలగల నూటికి 20 వంతున, భారతీయ సైన్యమును తగ్గించి అందునకు సరిపోవు బలమున రిజర్వును నియోజింపవలెను.

(3) మోటారుబస్ వినయమున అమితకాంతర ప్రాప్తిని సంతకమునకు యంతరాయము మాత్రమే, చాల అకస్మరుగ సమయములందు మాత్రము అవి నశించవలెను.

(4) సైనికులకు భోజనపదార్థముల పరపకారము కాపుల కొనివెళ్ళుటకు తగ్గించి ఆర్మీ సేవ్స్ సోర్సెస్ తక్కువ చేయవలెను.

(5) సైనిక కాపులకు పనులలో 67 లక్షలు తగ్గించుట.

(6) రాయల్ ఇండియా మెరైన్ సర్వీసులలో చాల అకస్మరుగవారి నందరిని తీసివేసి మరల దానిని సంస్కరించిన విధానములపై శ్రద్ధావహించుట. ఇప్పుడున్న ట్రూపుషిప్స్ ను పయోగించును తగిన ధర వచ్చినపుడు అమ్మబడవలెను.

ఇతర సైన్యములు మూల నుంచవలసినది

పిమ్మట సంఘమువారు తమనూచనల సైన్యాధికారి అంగీకరించెనయ్య, ఆయన ఇంతగొప్పకార్యమును భరతదేశము నేలవలసినవాడగుటచే, సైన్యాధికారి తనకు ఇష్టముచచ్చిన కొట్టుటికి నెక్కువ వ్యయముచేయుటకు, కొన్నిటికి తక్కువ ఖర్చుపెట్టుటకును అధికార ముండవలయును అని యొప్పుకొనితి. కాని తాముతగ్గించిన మొత్తమునకు సరి తాను వ్యయపెట్టవలెనని వరకు వ్యయనిర్ణయ మంతయు నాతని చేతులలోనే యుండవలెను.

రైల్వేవ్యయము

రైల్వే పరిపాలనా విధానమును గూర్చిన వినయము కమిటీవారు 38 పేజీలకంటె ని పది అనేకభాగములై యాఖ్యలలో, అకస్మరుగ కొత్తరైలు వేయుటయందను, ప్రాతరైలును పీసి కొత్తవేయుటయందును ఖర్చుపెట్టుచున్నారని నిదర్శనపూర్వకముగ నుద్ఘాటించిరి. అకస్మరుగ కొంతయేని లాభకారకము కానివిట్టియు, అకస్మరుగ మొట్టియు, నిరుపయోగకము అయినవియు రైలువేల దురౌరవావ్యయము సంఘమువారు తీవ్రముగ ఖండించిరి. కొన్ని స్థలములందు అకస్మర ముగ్గురికంటె నెక్కువగా ఇంజనలు, బండ్లు, వ్యాగ్రాహకులు కొనబడినవియు, వానిపై పెట్టుబడికి గడ్డిగూడ వచ్చుచుండుట లేదనియు సంఘమువారికి ప్రాతరైలువేయుట, అట్టిరైలులపై వ్యయము చాలతగ్గింపవలసింది, ప్రభుత్వమువారిచే పెట్టుబడి మొత్తము నూటికి 5 వంతున కడిగివేయుటయందు రైలువేలపై వ్యయము తగ్గించవలెను. ప్రతివత్సరము ప్రతిరైల్వే కంటే వారును కొంతకొంతభాగము తగ్గింపవేసి, కొత్త రైలును వేయుటకును, యంతయు నిరకాంతివృద్ధులై వాడుకొనుటల నేర్పబడి, రెని న్యూటన్ వ్యయ విధానము అద్ద ప అ చ స ల యు ను, రైలుకాపుల యెజెంటుల చే జనరలు మేనేజరులుగ నియోజింపి తవ తమ రైలుకాపుల పరిపాలన, ఆర్థికవిషయములకు వారి యొత్తరవాదులకు జేయవలెను ఏకాభిప్రాయముగాని వ్యయము తటస్థించుటకు, అది యాచితము కాదా, యని యాలోచన చేయుటకు ఒక ఆర్థికమంత్రిని రక్షణమే నియోజించవలెను. 1922-23 సంవత్సరమునకు సంఘమువారు నూచించిన తగ్గింపులలో ప్రోగ్రామాటిక్ వ్యయమునండి 2 కోట్ల 80 లక్షల రూపాయలును, తక్కినవి ఇతర కాపులకు తగ్గింపవలెనని యొప్పుని

పోస్టుటెలిగ్రాఫు వ్యయము

తెలిగ్రాఫులందు మూలభాగముగ 5 లక్షల వ్యయము తగ్గించుటయేగాక, పోస్టు టెలిగ్రాఫులందు 1 కోటి 80 లక్షల రూపాయల వ్యయము తగ్గించ వలెను. ఈవిధానమున ఖర్చుల తగ్గింపవలెనని నూచించబడినది:—

(అ) పోస్టుటెలిగ్రాఫు ఉద్యోగులలో కొంతమందిని తీసి వేసినరైలుల రూపాయలు మిగులును. (ఆ) పోస్టు తీసికొనిపోవు విధానములలో వ్యయము కొంత తగ్గించినందున 7 లక్షలు మిగులును. (ఇ) రిజిస్ట్రార్ కాపులనుండి వ్యయమును పడవలెనట్టి, భారతీయ రైలులను న రైలులను న రైలులను ఖర్చు తగ్గించుటవలన 9 లక్షలు మిగులును. (ఈ) తొమ్మిది నెలలకు మాత్రము సరిపోవు రిజర్వు ప్రాతరైలునుగూడ సైన్యకొనుట యందు 54 లక్షలు మిగులును. (ఈ) ఉద్యోగులకు జీతములు ప్రయాణపుఖర్చులు తగ్గించుటవలన 7 లక్షలు మిగులును. (ఈ) రైలుసామగ్రిలకు సరఫరాజేయుటయందు 15 లక్షల రూపాయలు తగ్గింపవలెను. (ఐ) ప్రాతరైలు వార్తాపాపముల తీసివేయవలెను (ఐ) ఇండియాలో పోస్టు టెలిగ్రాఫ్ కాపులందు ఉద్యోగులనుసంఖ్య తగ్గింపవలెయును.

సాధారణ పరిపాలన కాపు:— 51 లక్షల తగ్గుదలలో 16 లక్షలు గడ్డికింపి పోవుచున్నది తేలిచిన మొత్తమునకు (1) కేక్ లేబరులు అన్ని కాపులలో జవానులను తగ్గించి సాదకు ఖర్చులను తగ్గించవలెను (2) వర్తమా, పరిశీలకు, రివియూ, క్లర్కుసామగ్రి, పిచ్చి, ఆఫీస్ వ్యయ, కలిక్ కల్క్యు, రైల్వే కాపులను మార్చి రైల్వే పోస్టు టెలిగ్రాఫుల నొకే కాపుగన, మిగిలిన కాపులను వర్తమా వార్తా గమన అను రెండు కాపులుగ చేయవలెను. ఇందువలన 14 లక్షలు తగ్గును. స్టేషన్లు, ఉపస్థాన, నల్లమందుకాపుల పరిపాలనము ఇన్ డ్ రివియూబోర్డుకారిచేతను, నుంకములు వర్తక కాపులచేతను పాలింపబడును. (3) ఐరిశ్ వాక్ ఇన్స్పెక్టర్ జనరల్ ఉద్యోగమును తీసివేయవలెను. (4) నెంబుల్ ఇంటెలిజెన్స్ లిస్ట్ కాపును చాలగలగల తగ్గించి ఎక్స్ కేవల కోమల నరు ఉద్యోగమును తీసివేయుటకు 4 లక్షలు తగ్గును. (5) ఇండియా ఆఫీసు సాధారణ పరిపాలనమునండి 48700 పానులును, ఆఫీసుఖర్చులకింద 2700 పానులు ఇండియా రివియూబోర్డునండి తగ్గించవలెను; (6) ప్రోగ్రామాటిక్ ఆఫీసు పరిపాలనమునండి 5200 పానులు ఆఫీసుఖర్చులకింద 2000 పానులు తగ్గించవలెను.

బ్యాండ్ రివియూకాపు:— 597 వేలు తగ్గుదల. ముఖ్యముగ వర్తమా వర్తక కలగలలలో ఎక్స్ కేవల కాపులో 19 వేలు, రిజిస్ట్రేషన్ 4 వేలు, ఎక్స్ కేవల 200 వేలు. 5 గురు చాప్లీనులను తీసివేయవలెను. కొత్తవారిని నియమించుటకు. కాస్త్రీయ కాపు 8002 వేలు తగ్గుదల.

(1) సర్వేనియు సర్వేకార్మీలను తగ్గించవలెను (2) జియోలాజికల్ సర్వేకార్మీలలో ఖాల్తీయో ఉద్యోగులకులకు తిరిగి ఎకరిని నియమించుటకు (3) క్విట్ టెక్టర్ కోస వలెను. (4) పురాతన కల్పనలకు గాపులలో 6 లక్షలు తగ్గించవలెను.

రివియూకాపు:— 519 వేలు తగ్గుదల గ్రాంటులను తగ్గించి ఫీల్డ్ రివియూకార్మీలను నియమించుటకు పునర్విచారణ గావించవలెను. రిజిస్ట్రేషన్ యేవల్ (రిమానకాపు) 83 వేలు చీఫ్ ఇన్ స్పెక్టర్ ఉద్యోగమును తీసివేయవలెను.

చిల్లర కాపులు:— 1118 వేలు. (1) కమ్యూనికేషన్ ఇంటెలిజెన్స్ కాపులలో తగ్గించవలెను. (2) జనరల్ కాపు వ్యయము తగ్గించవలెను (3) ఇండియా ప్రోగ్రామాటిక్ కాపువ్యయము తగ్గించవలెను. (4) లంకాలోని ఇండియా ప్రోగ్రామాటిక్ కాపువ్యయము తీసివేసి 2000 పానుల అల్ల వెన్సిచ్చి ఇండియా ప్రోగ్రామాటిక్ వనరులేతే ఆ పనిచేయుచుండు కాటనివారణకాపులలో 27 వేలు రాజకీయ సంబంధముల గురించి భవలలో 108 వేలు, ఇతరవిషయాలలో 680 వేలు తగ్గుతాయి. ప్రభుత్వ వైద్యపరిశీలనకాపులలో కాల్యోగముల తీసివేసి వాకితులను వైద్యకాపు వైద్యుల జనరల్, కనాల్ ఇన్ ట్రాన్స్మిట్టర్లకు మునుపట్టు చేయవలెను. క్రిమియోజిన్ డ్యోనుల జీతముల తీసివేయవలెను. జరికీలన సంఘమున కిచ్చు గ్రాంటు తీసివేయవలెను. ఇతరవిషయాలను 83 1/2 లక్షలను పరిశీలన భూముల రుపయోగించుకొనవలెను.

ఎక్స్ కే ఇన్స్ట్రూక్టర్ కావలసినసామగ్రిల కొనుటలలో 127 వేల తగ్గుదల. చిల్లరవిషయములలో తగ్గుదల, 803 వేలు రెండు కాపులు కలిపి తగ్గుదల 1419 వేలు సాల్వ కాపుకింద 1980 వేలును కల్పించు కాపుకింద 2000 వేలును నివికర్తలైన కాపుకింద 1580 వేలును తగ్గును. కొత్తకల్పనలకు కేసులను కావించుటలలో తగ్గుదల గావించి రాజపురీకాపు మధ్యరాష్ట్రములకు కలిపి యొకే కాపు నేర్పవలెను.

కాకిములు కలములు మున్నగునవి అమృత్యుల 1087 వేలు తగ్గుదల ప్రభుత్వముదనాలయములలో తగ్గుదలవలన కాకిములు తక్కువ జట్టునుపట్టి యా ధరతగ్గుటనుపట్టి యా తగ్గుదల గావించబడినది.

అడవులు 690 వేలు తగ్గుదల

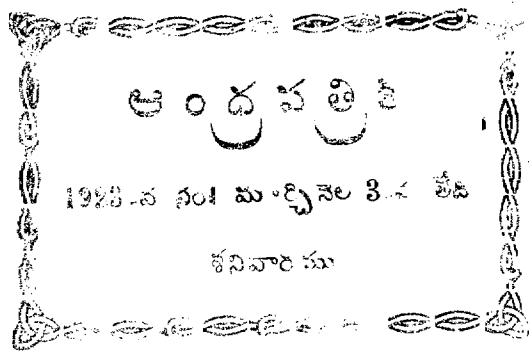
అడవుల అభివృద్ధి కావలెనయ్య అడవులపాలనకర్తలుగా మారవలెనయ్య. ఇవిటి సలహా. అడవులపై యధికారము వానివ్య అనుభవముల ఒకపేజీకంటె కిక్కురలెనను ప్రత్యేక పరిజ్ఞాన సహాయాద్యోగులకు నుండవలెనయ్య సలహానిచ్చుచున్నారు. జేరాటూలు పార్కర్ ఇన్స్ట్రూటరును కర్వును పునర్విచర్య చేయవలెననివాడు వారిసలహా.

వ్యవసాయము:— 286 వేలు తగ్గుదల. రెండుమిలిటరీ డెపోలీ ఫారములు (పాలనుండి వెన్న తయారచేయు కాలము) వ్యవసాయకాపుల మార్కెట్ నయియు చక్కెర బ్యూరో నుండు అవసరములకు వరల యోచించవలెనయ్య ముక్త్యక ఇన్స్ట్రూటరు దానిపై నియామకమునట్లు చేయవలెనయ్య ఇవిటిసలహా. వెయ్యి 480 వేలు తగ్గుదల అడవుల పరిశీలనములపై వ్యయమును పరిశీలించియు తగ్గుదల గావించబడినది.

పడవలనుసంబంధించి జీతములలో 211 వేలు తగ్గుదల. ఈయనోగములు వాటిపై నియామకమునందవలెను.

ఆడిట్ కాపులో 676 వేలు తగ్గుదల: కొన్ని ఉద్యోగములు తగ్గించబడినవి. కొన్ని మార్చబడినవి. అకాంటులు ఆడిటు చేయవలెండు విచారించవలెను. నిమగ్నలను తగ్గింపవలెను కరెన్సీవిషయమై కమిటీ వెండిరూపాయి, రూపాయి నోటు, వీటికర్చును విచారించిరి. రూపాయి నోటు జారీచేయుట మానుటవలన వ్యయము తగ్గింపవలెనయ్య. యావోట్లను జారీచేయుట మానవలెను

టంక కాలలు 413 వేలు తగ్గుదల. 2 టంక కాలలను ఉద్యోగులను సాధ్యమగుంతవరకు తగ్గించియుంచవలెను. కలకత్తా టంక కాలలోని వెండికాపులు, పాంబాయి టంక కాలలోని నికల్ కాపులు తీసివేయుటను గూర్చి విచారించవలెను జీతము, నెలపు, బలెమును గూర్చిన ప్రత్యేక అధ్యయనములలో కమిటీవారు క్రిందియూద్యోగులకింద వ్యయము యెక్కువ అగుచున్నదనియు, ధరలు తగ్గుటచే ప్రత్యేకముగా విచారణ జరుపవలెనయ్య సలహానిచ్చుచున్నారు. ప్రయాణపు అలెన్సు నిమగ్నము సంతకంపవలెనని సలహానిచ్చుచున్నారు. నెలపును గూర్చిన నిమగ్నము అమితవ్యయమున కరకావచ్చుచున్నది. కావున పునర్విచర్య చేయవలెను.

ఉప్పు పన్ను

ఉప్పు పన్నును రెండు రెట్లు పెంచు జేసినందులకు, అన్ని వైపులనుండియు అసమ్మతి వెలువడుచున్నది. ఈ ఉప్పు నామోదించిన హైందవ ప్రతికయే గాని, పశు, ఆర్థిక సభ్యుని కీపన్నును పెంచు జేయవలయునని ఎవరూ సలహానిచ్చిరో తెలియదు. మిలిటరీ ఖర్చు చేసిన, ఉన్నతోద్యోగుల పెంచు వేతనములచేతను, దేశమున కయ్యే ధననష్టమును బీదలను పీడించి భృత్యులందరూ హాహాకారము వెలువడును. ఉప్పు దిననివారి దేశమునలేదు ఆగర్భశ్రీమంతుడు మొదలు గర్భవరద్రునివరకు, ఉప్పు లేకుండ గడుపుకొనజాలరు. గంజీద్రావి బ్రతికెడివారికిగూడ ఉప్పు గావలయును. ఉప్పు పన్ను ప్రజల నందరూ బాధించును. రాజకీయవిషయము లనిన నేవియో తెలియనివారు నైతము, ఉప్పు పన్నును పెంచు జేసిన రసిన తమ దృష్టి నామకకు ములిపక మానరు. ఇంచీకేపు కమిటీవారు కోరిన 19½ కోట్లవరకయినను ప్రభుత్వమువారు ఖర్చును తగ్గించి యున్నచో, ఉప్పు పన్నును విధి ప నవసరము లేకబోయెడిది. లేనియెడల, జీవితావధరములుగాని భోగపదార్థములపై ద్యూతని విధించిన, స్వము దొలగెడిది. అదియు, నిదియు గాక బీదలకు ప్రాణాధారమగు వస్తువుపై పెంచు పన్ను విధించుట, మిగుల అవివేకము. ఉప్పు పన్నును విధించుట కష్టము గాదు. వసూలు జేయుట యకష్టముగాదు. అందుచేల్చా కట్టుగారు సులభమార్గముని దీనిననుసరించి యుండును. కాని వీరికి దేశస్థితి తెలియదు. గతవత్సర మిట్టి ప్రయత్నము జరిగెనుగాని, శాసనసభవారు అసమ్మతి జూపగ, ప్రభుత్వమువారిందు కంగీకరించిరి. మరల నిట్టి ప్రయత్నమును సలుపుట, దూరదృష్టి నేమాత్రము సూచింపదు. రిప్పున ప్రభువు ఉప్పు పన్నును వెనుక రు 2-8-0 లు నుండి రు 2 లకు తగ్గించి యుండెను. అనంతరము డిప్రీ ప్రభువు మరల దీనిని 2-8-0 కు పెచ్చింపగ, కర్జున ప్రభువు రు 2 లకు తగ్గించెను. ఎడ్వర్డు సార్వభౌముని కట్టాభిషేక సమయమున అది రు 1-8-0 లకు తగ్గింపబడెను. మింటో ప్రభువుగారి కాలములో ఉప్పు పన్ను రు 1-0-0 కి ఇంకను తగ్గింపబడెను. యదృశమయమనందు, దీనిని మరల రు 1-4-0 కు పెచ్చు జేసిరి. ఇప్పుడు దీనిని రు 2-8-0 కు పెచ్చు జేయుటకు, ఆర్థిక సభ్యు డుద్యమించెను.

ఉప్పు పన్ను విషయమై డాక్టరు ఆనిబిసెంటుగారు నిన్నటిదినము వ్రాసిన వ్యాసమును వేరొక చో ప్రచురించెను. ప్రతికుటుంబమునందును, ఉప్పు పన్ను పెంచు జేసిన ర ను వార్త అల జడి కలిగించు ననియు, సహాయనిరాకరణపక్షమునకు ప్రోత్సాహము గలిగించు ననియు, వోటుజేయవలదని బోధించుటకు వారికి చక్కనిసంధు దొరకు ననియు, శాసనోల్లంఘన ప్రచారమునకు ప్రోత్సాహము గలుగుననియు, బిసెంటుగారు ప్రభుత్వము వారిని భయ పెట్టుచున్నారు. దేశాభిప్రాయమును గమనించి ఉప్పు పన్నును పెచ్చించు ప్రయత్నమును ప్రభుత్వమువారు మానుకొందురో లేదో

చూడవలయును. కాని, ఆదాయవ్యయ నిర్ణయము ప్రజాభిప్రాయ ననుసరించిగాక, అధికారుల నిరంకు శేష ననుసరించి జరుగునంతవరకు, ఇట్టి పన్నులు దప్పవు. రాష్ట్రముల బరువులు తొలగవు. సైన్యమును, ఉన్నతోద్యోగులును వ్యయమునందు విశేష భాగమును మింగుచున్నది. వీనిని నిర్ణయించుటకు శాసనసభ కెట్టి హక్కును లేదు. ప్రయోజన రహితమగు వాగ్వియమువలన లాభ మేముండును? స్వపరిపాలనము లభింపనంతవరకు, దేశాభ్యుదయమున కీరితిని నష్టము వాటిల్లుచుండును. పన్నులన్నిటను పెంచును. సంస్కరణము లను నాటవస్తువులతో నాడుకొనుచుండు నంతవరకు దేశమోక్షము దూరమగుచుండును. దేశము దివాలాదీయచున్నదనియు, ఇట్టిముప్పును తప్పింపవలయుననియు, బ్లా కెట్టు గారు వేడుకొనిరి. కాని, ప్రస్తుత పరిస్థితులలో దేశపు అధోగతిని దప్పించుటకు సాధ్యమగు సని తోచదు. దేశాభ్యుదయమును మది నెంచుచో, అన్ని పక్షముల వారును గలసి స్వరాజ్యసిద్ధి అతిత్వరితముగ గలుగునట్లుల పాలుబడవలయును. ఇంకను తామసింతుట, ఉపద్రవకరము.

సంస్థానాధీశుల రక్షణము

సంస్థానాధీశుల రక్షణకొర కేర్పడిన ప్రెస్సు చట్టమునకు సార్వభౌము డంగ్రికాము జూపవలదని, వెడ్జిప్రెస్టుగారు పార్లమెంటు సభలో ప్రతిపాదించిన తీర్మానమును, లండను ప్రెస్సు ప్రతిక నిరసించుట వింతగాదు. అధికార ప్రతిష్ఠను నిలువబెట్టుటకు కంకణముగట్టుకొనిన ప్రెస్సు ప్రతిక వేరు విధముగ వ్యాఖ్యానము జేయునా? వెడ్జిప్రెస్టుగారి తీర్మానమువలన, జాతి భేదములు విస్తరించునట. రాజకీయాందోళనము వృద్ధియగునట. స్వదేశ సంస్థాన ప్రజల స్వాతంత్ర్యమును నిర్మూలనము జేయుటవలన మాత్రము సర్వసభ్యములును చేకూరును గాబోలు! నిర్బంధముల నవలంబించి ప్రజల నోరు కట్టివై చుటవలన, శాంతి వ్యాపించునట కల్ల. పార్లమెంటు సభ, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి చర్యలతో జోక్యము కలుగ జేసికొనుటవలన, స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి భంగము కలుగునని, ప్రెస్సు ప్రతిక సిద్ధాంతము జేయుచున్నది. ఈ సిద్ధాంతము అన్ని పందర్బతులలో వర్తించునా, లేక ఒక్క నిర్బంధ చట్టమునకే వర్తించునా? రాజ్యాంగ సంస్కరణముల విషయమునగాని, తుర్కీ వ్యవహార సందర్భమునగాని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కోర్కెను నిరాకరింపవచ్చును గాబోలు. ఇండియా ప్రభుత్వము ప్రజల స్వాతంత్ర్యములకు భంగకరమగు చట్టమును జేయుచున్నపుడెవరను, పార్లమెంటు సభవారు జోక్యము కలుగ జేసికొననియెడల, వారు తమ యధికారము నసలే విసర్జింపవచ్చును. సంస్కరణముల విషయమునగూడ ఇండియా ప్రభుత్వపు విచక్షణకు వదలిపెట్టవచ్చును. అప్పుడు ప్రజలొక్క ఇండియా ప్రభుత్వముతోనే తంటాలు పడుచుండును. హిందూ దేశ విషయ మనిన, పార్లమెంటు సభ జోక్యము కలుగ జేసికొనుట లేదు. దేశ పరిపాలన మొల జరిగినను, అసభకు బట్టదు. హిందూ దేశ మనిన శ్రద్ధగాని, హిందూ దేశ వ్యవహారములను గూర్చి విచారించుటకు తీరికగాని పార్లమెంటు సభకు లేనపుడు, దేశమునకు వెంటనే స్వపరిపాలన మొసగి తమ చేతులను కడిగికొనుట భావ్యము. హిందూ దేశ వ్యవహారములం దేమాత్రము శ్రద్ధపహింపని పార్లమెంటు సభవారు, స్వపరిపాలనాంశములను నిర్ణయింతురట. వారి నెప్పుడెప్పుడు ప్రసాదించవలయునో నిరూపింతురట. ఇది ఎటుల సాధ్యమగునో

తెలియదు. హైందవ ప్రజాభిప్రాయ మేతీరున నున్నదో, హిందూ దేశ సమస్య ఎంత విషమముగ నున్నదో, పార్లమెంటు సభ వారెన్నడయినను కనుగొనబ్రయత్నించిరా? ఎందరు దేశభక్తులు కారాగృహములలో నిర్బంధింపబడిరో, ఎందరు కలువిధ నిర్బంధముల పాలుయిరో కనుగొనిరా? వెడ్జిప్రెస్టు బోలు ఉదార స్వభావు తెనరయినను ప్రజాస్వాతింత్ర్యమును రక్షించదలచినపుడు మాత్రము, అందు కడ్డుదగుటకు పార్లమెంటు సభ వారు సంసిద్ధు లగుదురు. గవర్నరు జనరలుగారు తమ సర్టిఫికేట్లు అధికారమును చలాయించుట యవసరమని, ప్రెస్సు ప్రతిక పెచ్చరించుచున్నది. పార్లమెంటు సభ ద్వారా, దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము సిద్ధించునని కనిపెట్టుకొనియుండుట వ్యర్థ మని వేరుగ చెలుపవలయునా?

ఆంధ్ర నాయకుల ఆగమము

దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు దక్షిణ దేశమున పర్యటనము నారంభించిరి. 13 వ తేది ఆంధ్రాంతములకు చెన్నపురి చేరెదరు. వీరు కడలూరులోనిచ్చిన యుపన్యాసమునందు గాంధీ మహాత్మునియెడలను, కాంగ్రెసు సభయడలను గతి భక్తి విశ్వాసములను కనుబటచిరి. కాంగ్రెసు తీర్మానములు సఫలమగుటకు వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు తమ శక్తి నంతయు వినియోగపరచెదరని విశ్వసింపవచ్చును. కడలూరు చెఱసాలనుండి నల్లూరు మండల నాయకు లగు బెజవాడ చంద్ర శేఖర రెడ్డిగారిని ఈనల 10 వ తేదిన విడుదల జేసెదరని తెలిసినది. ఎనిమిదివ తేదిన, రాజమండ్రి జయిలునుండి దువ్వూరు సుబ్బమ్మగారు విడుదలయగుదురు. దువ్వూరు సుబ్బమ్మగారు దేశమోక్షము కొరకు కఠినకారాగృహశిక్ష ననుభవించి, స్త్రీ ప్రపంచమునకు మార్గదర్శకురాలయ్యెను. ఇట్టి దేశభక్తులు పెక్కురు. ప్రస్తుత సమయమున విడుదలయగుటవలన, ఆంధ్రుల కార్యోత్సాహ మినుమడించుట నిశ్చయము. దేశారాధన తత్పురుల సందర్శనముచే, ప్రజలు దేశారాధన తత్పురులు గాగలరు. కారాగృహ నిర్బంధ విముక్తులగు దేశభక్తులను గౌరవించి, ప్రజలు తమకృతజ్ఞతను జూపుట భావ్యము. కాకినాడలో 7 వ తేదిన ఆంధ్ర రాష్ట్ర కార్యనిర్వాహక సంఘము గూడును. ఆంధ్ర ప్రముఖు లక్కడ జేరుదురు. 8 వ తేదిన, దువ్వూరు సుబ్బమ్మగారికి హృదయపురస్కర మగు స్వాగత మొసగబడును. ఇటులనే ఆంధ్ర నాయకులగు వేంకటప్పయ్య పంతులుగారిని, బెజవాడ చంద్ర శేఖర రెడ్డిగారిని తదితర సేవకులను ఆంధ్ర దేశము సముచితరీతిని గౌరవించు ననుటకు సందియములేదు. నాయకుల నిర్బంధములవలన, నిరాకరణోద్యమము చనిపోవునని తలచినవారు మిగుల పొరబడియుండురు, అందుకు మారుగ, ఉద్యమము మరింత తీవ్రగతిని పిజ్జించింపగలదు. ఆంధ్ర నాయకుల విశ్వాసము మొక్కుబోవలేదు. వీరినాయకత్వముకింద, గయా కాంగ్రెసు తీర్మానముల నాంధ్రులు సఫల పరుచునట్లుల పరాత్పరు డనుగ్రహించు గాక!

దక్షిణాఫ్రికా బహిష్కరము

దక్షిణాఫ్రికాలోని సుప్రీంకోర్టువారు 1913 సంవత్సరము ఆగస్టునకు పిమ్మట, ఆసియా వాసులందరును దేశములోనికి రాగూడనివారికింద భావింపబడుదురని, తీర్పు జేప్పిరి. ఆర్థిక కారణములవల్లన, ఆసియా వాసులు దక్షిణాఫ్రికాలో నివసించ బనికి రారట. మంత్రిగారిటుల యుత్తరువు జేయుటలో జాతి విభేదములవలన ప్రేరితులు గా లేదట.

యూ ర పి య ను లా మా త్ర ము ప్రపంచములో నే భాగము నయినను ఆ క్రమింప నర్హులు గాబోలు! దక్షిణాఫ్రికాలో యూరపియనులు ప్రవేశించుట కెట్టి హక్కు గలదో తెలియదు. యూరపియనులకన్న ముందుగ దేశమునాక్రమించిన భారతీయులకన్న, యూరపియనుల యాధిక్యమేదియో? బలమే తమకు హక్కులచ్చుచున్నదని వారు చెప్పుచున్నరు. సుప్రీంకోర్టువారి తీర్పును ప్రభుత్వమువారు రెముల కొనసాగించెదరో తెలియదు. దక్షిణాఫ్రికాలో నిట్టిభావము ప్రబలియుండగ, శాస్త్రీగా రెన్నిరాజ్యములలో పర్యటనముగావించిన నేమిఫలము? అసియావాసులను యూరపియనులు బహిష్కరించుటవలన, అసియా సమాఖ్య నేర్పరునుట అత్యవసర మగుచున్నది. భారతీయులపొడయే, అధినివేశరాజ్యములవారికి గిట్టుకుండగ, ఇండియాలో సమాదేశములలో వారి తోబాటు హైందవప్రతినిధి కూర్చుండుటవలన లాభ మేముండును? నానారాష్ట్రసంఘములో హిందూదేశమున కీచ్చిన ప్రాతినిధ్యమునలన లాభమేమి? సామ్రాజ్య వస్తుప్రదర్శనమునందు అధినివేశరాజ్యములతోబాటు హిందూదేశము పాల్గొనుట అవమానకరము గాదా? సామ్రాజ్యములో నిరీతిని భారతీయులను వేధించుచుండు సంతివరకు, సామ్రాజ్యస్వరాజ్యముపై ప్రజల యభిలాష దొలగుచుండును. సామ్రాజ్యమునుండి వెలువలికి బోయినకాని, తనకు నుభము లేదని వాగిదోచును. భారతీయులకు సామ్రాజ్యములో నెలువనిడలేకుండ చేయుటచే, సామ్రాజ్యమున కెట్టిముప్పుగలుగునో, తెల్లవారు గ్రహించినటుల గనమింపదు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు బడ్జెటులో నేర్పాటుజేయలేదని, నిష్పాదీదనము మద్రాసు శాసనసభలో జరిగినచర్చలో, రా. బ. కే. గోపాల కృష్ణయ్యగారు విచారించిరి. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయముగూర్చి మొదటిసారియు సుప్రీంకోర్టు, కమిటీవారు రిపోర్టును ప్రచురించుటకే కాలమంతయో గడచెను. ఫలనిదేశమునుగూర్చి ఇంకను ఏర్పాటు జరుగలేదు, ఒక వ్యవహారమునయినను సాంతముగ కొనసాగించుటకు మారుగ, పాత్రో మంత్రిగారు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయచట్టమును మధ్య చెచ్చి పెట్టిరి. దీనికిపు డెట్టి యవసరమును గనమింపదు. ఈ చట్టమువలన, ప్రధానపట్టణేతర కళాశాలస్థితి మరింత యధ్వాన్నమయ్యెను. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయచట్టనిర్మాణమువలన, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము వెనుకబడు నను సంగతి సార్థకమయ్యెను. రాష్ట్రముల ధనపుబరువు తగ్గకపోవుటచే, తానేమియు జేయజాలకుంటిని మంత్రి చెప్పుచున్ను. అన్నిలోపములను, రాష్ట్రముల ధనభారము కప్పివేయ గలుగును. కొలదిమూసములలో ప్రస్తుత శాసనసభలును మంత్రివర్గమును అంతరించును. ఈ మూడుసంవత్సరములనుండియు మంత్రివర్గమేమి జేసెను? రాష్ట్రాభివృద్ధి నెంతవరకు గావించెను? ఎన్నదగిన యభివృద్ధి ఏదియు గనమింపదని, జప్తిసు పక్షమువారే యంగీకరింపక దప్పుదు. ఆరోగ్యము, వ్యవసాయము మొదలగు శాఖలనుండి 17 లక్షల వ్యయమును తగ్గించి, పోలీసునకును జయిళ్లకును ఇచ్చుటయ్యెనని, వజ్రఖంఛెట్టిగారు చెలిపిన విషయము నిజమును చెలుపుచున్నది. రా. బ. టి. బాలాజీరావు నాయుడుగారు సూచించినటుల, మువ్వరు మేంతులును మూడు చట్టములను దయారుజేయుట మాత్రము జరిగెను. వీరి యభిమాను లీ చట్టములను గాంచి సంతసింపవచ్చును.

ఈజిప్టుస్థితి

ఈజిప్టులో మిసీవాదనాయకులగు ఓడ్డి పాపా గారు మంత్రిలుగనుండుటకు నిరాకరించిరి. జాతీయవాదలు మంత్రివర్గమును నిర్మించుటకు కొన్నివరతులను విధించిరి. ముందుగ మార్షలులాను రద్దుజేయవలయును. జగ్గుల్ పాపాగారిని తదితర ప్రవాస శిక్షితులను వదలిపెట్టవలయును. సాడెనుకు ఈజిప్టులో భాగముగ జేయవలయును. ఈవరతులను బ్రటిషువాంకికరింతు రని తోచదు. కాని వీని సంగీకరింపజయెడల, ఈజిప్టుదేశస్థితి చక్కబడునటు దుర్లభము. స్త్రీమహరిపాలనము కొనసాగవలయుననిన, నిర్బంధవిధానమును దొలగించిన గాని ప్రయోజనముండదు. మార్షలులామధ్య పరిష్కారమేటులు గుడురున? జగ్గుల్ పాపాగారు లేనిది, ఈజిప్టుదేశమే లేక. అట్టి నాయకాగ్రగణ్యుని ప్రవాసమంపుటచే, ఈజిప్టుసమస్య మిగుల సంక్లిష్టమయ్యెను. స్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించదలచిన, అందుతోబాటు బౌద్ధార్యమునుగూడ జూపవలయును. ఒకచూల దండించుచు, వేరొకమూల స్వాతంత్ర్య మిచ్చెదమనుటవలన, వ్యవహార మేమాత్రము కుదుటబడదు. హిందూదేశమునందును, ప్రజాస్వాతంత్ర్యమును గౌరవించుటకు బదులు, దేశనాయకులగు గాంధీమహాత్ముని తదితరులును నిర్బంధించుటవలన, వ్యవహారము పోషార్థముగాక యున్నది. అధికారవర్గము లేదేశమున నయినను, అనుభవమువలన పాతమును నేర్చుకొనవు. ఫలహితమగు మార్గములనే మరలమరల ద్రొక్కుచుండును.

కెనియాసమస్య

భారతీయులపై తల కొకరాతిని విసరుట కందరును పెద్దలే. డిమోక్రాట్ పత్రికాసంపాదకుని ప్రవాస మంపవలెనని, కెనియాతెల్లవారు గగ్గోలు పెట్టుచున్నటుల వార్తల రు దెంచుచున్న వి. హిందూదేశపు ప్రేమ కమిషనరుగు లాఫ్టెవిచ్చి అను వారు గూడ తెల్ల వారికి చేయూతమొసగుచున్నటులను, వారిని తీసివైచి వారి స్థానమున భారతీయోద్యోగి నొకరిని నియమింపవలయు ననియు, కెనియాభారతీయులు కోరుచున్నటుల, వార్తలలో గలదు. బ్రిటిషు ఉద్యోగులగుగూడ కెనియా తెల్ల వారల దుందుడుకుతనమును నిరుత్సాహపరుచుటకు మారుగ, వారిని మరింత ప్రోత్సహింపరుచుట జూడ, వర్తమే వీరికి ప్రధానాకర్షణముగ దోచుచున్నది. లండను ప్రెస్సుపత్రికవంటి పలుకుబడిగల పత్రిక, సామ్రాజ్యజేమము నాలోచించుటకు మారుగ, కెనియాలోని తెల్లవారికే ప్రోత్సహ మొసగుచున్నది. భావిపరిణామ మేటులున్నను, స్వాతంత్ర్యములేని జాతి నెవరును సభిమానింప రని తెలిసది. సామ్రాజ్యశాసనసభలో కెనియాభారతీయులకు తెల్లవారితో సమానస్థాన మొసగవలయునని కోరుచు తీర్మానింపబడెను. ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము సంగీరించిరి. కాని ఏమిలాభము? కెనియా గవర్నరుగారును, మరికొందరు యూరపియను నివాసులును ఇంగ్లండునకు రాయభారము బోవుచున్నారు. వీరిమాటయే తుదకు నెగ్గు ననుటకు సందియ మేముండును?

గాంధీమహాత్ముడు : బొంబాయి శాసనసభ

బొంబాయి శాసనసభలో గాంధీమహాత్ముని గూర్చి కొన్నిప్రశ్న లడుగబడెను. వీనికి బదులు జెప్పచు, నెహ్రూ అజ్ఞాల్ ఖానుగార్లకు గాంధీని జూచుటకు మొదట అంగీకారము పొరబాటున

నొసగబడెననియు, పిమ్మట నది రద్దుచేయబడెననియు, రాజకీయ ప్రచారముకొరకు సంభాషణ కవకాశ మొసగబడెననియు, మహాత్మునికి కాపైనుబాసెను గారు వంపినపండ్లను జయిలునిబాధనలప్రకారము తిరిగి పంపివై చినమాట నిజమేయనియు, ప్రభుత్వ సభ్యుడు కలికెను. రాజకీయనిర్బాధితులను నిభాగము జయిలునియమము లంగీకరింపవట. ఇందును గూర్చి వ్యాఖ్యాన మవసరములేదు. హిందూదేశమున జయిలుపరిపాలన మేరీతిన నున్నదో తెలిసికొనుట కీజవాబులు చాలును.

స్థానిక వార్తలు

మద్రాసు కార్పొరేషను:—టి. అరుమెనాథ పిల్లై, మహమ్మద్ ఇబ్రహీంసాహెబ్ బహదర్, వి. జి. వాసుదేవపిల్లై, మహమ్మద్ అబ్దుల్ జబార్ సాహెబ్ బహదర్, వాల్ ఎ. హర్షిగార్ల కార్పొరేషన్ సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

శ్రీహండురంగ భగవత్కథా ప్రసంగపథ:- తిలక యాజమాన్యమున బ్రహ్మకీ డండిత శివరాష్ట్రాచార గారు (శివరాత్రి) విదారయారు కోవలపేట నెం 62 గృహముం 4-వ తేది ఆదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు తారణప్రసంగ యధ్యక్షును, 11-వ తేది ఆదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు సూర్యచరణానును గూర్చి కాలక్షేపము గావించెదరు.

స్థానిక స్వకరిపాలనశాఖ
తెల్లపెనెంటు ర్యూల్ డివన్ గెనరల్ రాయ వి యమ్ ఎస్. గారు పిచ్చి ఆసుధిత హుసం పెండెంటుగను మద్రాసు ప్రెక్షక శాఖలనుండు మాసీక వ్యాధుల తగ్గరగునను నియమింపబడిరి.

రాజకీయ ఖైదీలు
రాజమహేంద్రవరపు జైలులో నున్న రాజకీయ ఖైదీలు ను కొలది దినములలో కదలును చిరసాల కంపెదరిన తెలియుచున్నది. ప్రస్తుతా జైలులో రాజకీయ ఖైదీలు చాలకొలది మంది యేయబడ్డారు. వీరి నిష్క్రమ మార్పుటకు కారణమేమో దెలియజున్నది. (స్వకీయ విలేఖరి)

ఎస్. ఇ. యల్. ర్కెగారు మద్రాసులో జైలి యం కాక సత్ గ నియమింపబడిరి.

అర్. ఎస్. కె. ను. దం. సి. డి. ఎ. (గ్లాస్కో) ఎస్. డి. డి. గారు కృష్ణసాహాశాఖ ఆసిస్టెంటు ప్రెక్షకరుగనియమింపబడిరి.

ఈ క్రిందివారు మద్రాసు రాజధానిలో ఆదా. అప్రెంటిస్. ఉద్యోగులుగ ప్రావేశమువై ని. ని. మింపబడిరి:—

- (1) కె. గో. లడనాథర్ బి. ఎ. వి. ఎల్. టీ. యు. పా. ఘాట్. (2) డి. రామరత్న. ఉప్పు ఆభ్యాసీశాఖ ఇన్స్పెక్టర్. (3) బి. ఓక్స్ ఫిల్డి ఖామ్మర్. (4) వి. ఎ. అజరయ్య. (5) ఎస్. హెచ్. గోపాలస్వామినాయుడు బి. ఎ. వి. యస్. సి. (6) డయ్యక్ మహాబద్ సీఖుదసాహెబ్ ఎం. ఎ. వి. ఎల్. పోలేవనీ డిప్యూటీ తివానీరదార్ శత్రుత ఆర్కాటుజిల్లా. (7) అక్. మదాచారి బి. ఎ. జుడిమల్ శాఖ నూపూ పెండెంటు మద్రాసు కె. కే. రి. యల్. (8) ఎం. అరుణగంధుదయాల్ ఎం. ఏ. ఫిహ్మన్ శాఖ గు మా స్టా నె. (9) పి. డి. స్వామినాథ మొదలియార్. బి. ఏ. ఆకాం పెంటు ఇన్స్పెక్టర్ టీ. టి. మద్రాసు (10) ఎం. రామచంద్రయ్యర్. బి. ఏ. (11) అర్. కె. పీ. వన్న బి. ఎ. (12) అర్. ఎ. నారాయణయ్యంగారు ఎం. ఏ. వి. యల్ (13) మహమ్మద్ హసాన్ చిదా బి. ఏ. డిప్యూటీ తివానీరదార్. ఉత్తర ఆర్కాటుజిల్లా. (14) కి. రాఘవ్ బి. ఏ. ఉప్పు ఆభ్యాసీ శాఖ ఆసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరు.

జి. జై. ఎల్. ఎం. ఎం. ఎం. గారు శాఖాపార్టీ వార్తలయ్యుకునుటకు మద్రాసు నల్లిప శాఖ ప్రెక్షకరుగా కింత సంతోషితి.

హూరులో బొగుపన్ను

జర్నలుల ప్రతిచర్యలు

మొదటి పురము } ముప్పన సోమరాజు లిండ్ వీరరాజు
20-2-1928 }

లండన్, మార్చి 2: ఉదయం 1.45 డియిలీ మొదలు
విలేఖరి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:— ఎగుమతి వస్తు
రూపం చేసుకుందామని పోషకాహారాలను శిశువులకు
కొరతగలవలసిందిగా ఉంది. మిగిలినవారికి రాకలవిన
వస్తువులను ఇతరులకు వనూలం చేసి ఇవ్వలేదు.

పాత్ర: బహుమతు లొస గెదతు. (స్వకీయని లేఖరి)

స్వామీదాస్ కిషన్ చందు, మద్రాసు సిల్క్ ఎంపోరియం, 31, 32 రత్నన్ బజారు, మదరాసు.

C. T. Hari & Co. 46, Singarachari Street Triplicane, Madras

దుందుభినామ సం||రం ఘట్టణమాన శు|| ౧౫, శనివారము

శిశిర మేఘము

[బుర్రా బాలకృష్ణ శాస్త్రిగారు]

గీ. తరుణ మృదుర క్త కిసలరూపరమణుండి
యంగముల కాంతి యొక్కెంత తొంగి చూడ
నవనోన్మేషకొరకొన్నతికి దలి
తలను తుట్టుకొచ్చుచుల్ దాల్చి కానుచు
న కృపంతాగముమును నన్ను దపుడె
ప్రకృతి కామిని యాహ్వాన పులికలను
బండ గోయిలచేరి చిల్లకంపుతరిని
సకల వేల వాసుతిక సమయమును
లలిత నీరుంటిని జగల్లాన మలర
భావమిగులొత్తేత్ర పర్వణుగాగ
చారు మంతర మృదుర నిర్వణముతోడ
ప్రస్థాన స్మృత కంకణ కృణామలను
కమ కలకంఠ కాకాగానములను
ప్రకృతిలో దూరి లీనమై రాగరసము
దెసలఁ బ్రవహించఁ జిత్రహం దీర్పుతరిని
సకలకుభకార్య తూర్వనిర్వణముతోడ
మాకు పూజా విధానసంబద్ధని విధ
దై నమంటపద్వజ పటస్వనలతోడ
చలిత కాంచన కిరీటీస్వముతోడ
వనవిహారాన తాంగనాజవజోడ
గానకలరయుత కలకలము తోడ
ప్రబల గంభీర ఘోర ఘోరమారావ మదర
భయకాలస్ఫూర్తను ప్రభలు గ్రమ్మ
కనులు చీల్లుచు తటితాత్కంఠు బారల
క్రమము తప్పి పటుపరి ప్రవణములను
భూర్త ధుంధునానిల రథంబు దోలకొనుచు
తొక్కెను జాచి కొండలు రిక్కవారి
బట్టి నట్టులు, బ్రహ్మాండ పంక్తిగలి
ధూమనాగ్రక్కెనా? యని దోమఁట్లు
జగము కంటి వెఱగండి సంధమింపఁ
కఠినచిత్త నిట్లునిష్కారణముగ
పరుగు పరుగు వచ్చితే? పొడిగన్నీ;
శిశిరమేఘము తీరతి చెల్లనయ్యె!
ఫలకై నీతి నిష్ఠితబలు?
శిశిరమున నీను దర్శనసిద్ధి సహజ
మైన నీతి దుర్వార కాంబుధార
లొకట గురియించు చిలుక యంటు తగునె?
* * *
అఖిల జీవనదాతవు కాంతమాత్రి
వస్తుత మయ్యుండవు లోక కల్యాణ దుండ
విట్టి యారంభ శూరత్వమే? నీకు
నచ్చునది రుధిరోదారి వర్ష జనుచు
ధనుము పొందియు నీమీద బురువుజైచి
కాని నిక నమృతోద్ధారగా నొప్పు
బుట్టెదా నతోనుండ నీపోల్కినీవు
కాల వైచిత్ర్యము జూప నేల? చెవును;
మాకుమున నైన రావు సమ్మామిడియ,
సవ్యకృద్ధికి నీరాక సాయపడును,
ఘట్టనాదిని నీవిట్లు వచ్చి నావు
వచ్చు నీనల్ల నేమి లాభంబు గల్గె? *
చూతములపంట x దెలోన నురిగిపోయె;

సగ్గుములకై న దళణము సుమసి పోయె
సిద్ధవిల్లలజలములఁ జెలిచి కావు
బహుతటాక తటంబుల (వచ్చి) కావు
తొలకణి రాక నీమిత్ర జడుకుమాపి
యేమిపనిగల్గి వచ్చితి వింతలోన?
* * *
యతుఁ డెవఁడైన నొకఁడు భార్యానియొక
భిన్నుడయి నిశ్చపిల్చెనా మిన్ను చూచి
కాదుకా గట్టులైన నూర్గంబు బట్టు
గవ్యముంజేరు రీతియే గానబడదు?
లేక యధ్వర దీక్షలులేదు గినిసి
కడుపుచుంటును నురలు నిర్భాతసమితి
ధృతిఁజల్లఁగఁబడిరా? తటియెఱింగి
అట్లులేయైన సర్వాక లందుఁగురిసి
బుద్ధి చెప్పటం వేరొకపాల్కి యేమి?
గాక చేతి కందిన స్వర్ణఖండమైన
భరతఖండంబు నేమిచు భాగ్యగరిమ
వీడి సోమరిపోతులై కాడిగొనక
కృషినివలెచిర కాలవచ్చేచ్చయేల?
* * *
కృషియొనర్చు నిజోప యోగేచ్ఛలేక
కూటికిని గుడ్డకును లేక కూయుచుండి
తోడి వారెల్ల జలకుల మాడుచుండ
ధనపాదాకాశు స్వరంజితల బుద్ధి
కూడుగుడ్డలకు గాని పాడువృత్తి
శ్లోకకృషిచేయుచున్నార లక్కటకట
వీరితలకెక్కు మత్తర వెడల జేయఁ
దయఁ మాసన్న మయ్య నాధాటి గయ
రాత్నసంకల్పముంబట్టి యగును ఫలము
యతునింబట్టి బలియను న్యాయ మెఱుంగ
నికరాబోవు వత్సరమెల్లఁ జేయి ను
జలరుడనగాన నీశ్వరాజ్ఞలకు మీర
కిప్పుడె వర్షింతు నెట్లులో యేడ్చుడనుచు
నీపనిని నీవుచేసిలే నీలమేళు?
* * *
కాక యుగపురుషుఁడు పుట్టెగాయటంచు
దివ్య సంజేతమును చూచుఁ దెలియఁజేసి
కృతయోగారంభమును జూపి హెచ్చరించి
వచ్చు శుభసూచనలను గన్నట్లు చేసి
“యుగపురుషు నేకలకుఁ జేరు లాగ్నకొనుచు
నతని గాంభీర్య వాక్య వివ్యామృతంబుఁ
గ్రోలి, తొల్లిటి జీవత్వ గురుత గొనుచు
నందధిముగ్ధిఁ చునువుల నుద్ధరింపి
భువనములకిచ్చు పురుషోత్తముని విధాన
మూలఁబడినట్టి కళలను ముందుఁబెట్టి
ప్రాత్యహించిన యాయుగ పురుషుఁగొనుచు
కాంతి ధర్మరయానీల సత్వవృత్తి
ధర్మసంస్థాపనముచేయఁ దలపుడయ్యె !
మీకు దుర్భిక్షభయములు లేకయుండు”
ననుచు మేల్కొల్పు వచ్చినానా! మహాత్మ !
యట్లులేయగు నీధాటి నరఁచుటయె,
శిశిర మేఘము ! నీహాస్య చెప్పమింక!!

కొండలు కవులు

[వెద్ద సోమయాజుల వేంకటేశ్వరశర్మగారు]

వంశాదులపాటి వెంకట్రాయకవి:—ఈయన యామువే
లనియోగిబ్రాహ్మణుడు; నివాసగ్రామము నీకొత్తరమదరి శో
లంక. తండ్రిపేరు వెంకటనారాయణగారు. వీరు ఈవృత్తి
ములు, వెంకట్రాయుడు గారు, చిట్టిబాబుగారు, చిట్టరాజు
గారు, వీరందఱును పాండిత్యవంశుల నరయ్యగారు. మీలో
నగ్రజులగు వెంకట్రాయుడుగారు శ్యామలకోటి బ్రాహ్మణులు
గుండు వెంకట్రాయ కాన్తులనారి (వీరుకీమృదు, వెంకట్రా
మకాన్తులుగారు, పండిత కామకాన్తు)గారు వీరి కీమీపు
రన్నదమ్ములు. మొదటివా కనమానపాండితి ప్రధానములు
రెండవవారు జేపీ వుపాసకులు. ఇందుల కాకాలము నాగారు
మున కేలెంచిన సుద్దండభారతీయల ప్రయోగమును ఖండించుట
యేతార్థము. ఇట్టి మహానీయుల కుక్రూష జేసిన వెంకట్రా
యకవి యెంతయు శ్లాఘనీయులు. వీరుగ చియించిన గ్రంథము లి
కను కోలంకయందుఁబు. వీర నేకశిష్యులను నేకరించి, వీరిలో
మాఖ్యులు; నిష్ఠుల కొందఱుమాత్ముడు; మంచిరాజు గనరాజ
కవి; చిటిమోజు పాపాధిపతుడు
వీరిలో నిష్ఠుల కొండయ్యగారు వినయవిభేదకులతో
మెలగి వేంకట్రాయకవి నేమక, సాక్షుండై బహుళ విద్యా
కరిత్రార్థుండై వేదాంతభాగంబునరుదకు మెప్పునద సెను. తునిరాజా
వారి యాస్థానండితులను వివిధకాన్తులకు నులును నులికా
లంబున నేకీర్తిశేషులను లభి నిష్ఠుల వెంకటకాన్తులు గారు వీరి
పుత్రులే.
రెండవయారా చిటిమోజు పాపాధిపతుడు. ఇతడు
విశ్వబ్రాహ్మణుడు; తేటగుంట గ్రామవాసి, వెంకట్రాయకవి
యపాధ్యాయత్వమున నీతడు కవిత్వపటుత్వములరచిత సెను.
ఈతడు వైశ్యశిఖామణియు తేటగుంట గ్రామవాసి. ఈతడు
పేరూరి వెంకటప్పకృష్ణికి తనక కాలింపవీరియము గానిననుచు
జేసిఁటులను, తత్ఫలితంబుగా రు 116 లు బహుమానము వదలి
గురు కట్నమీయక పోవుచుండుటయు వెద్దసోమయాజుల
వెంకటాచలంగారాతని మందలించి గురుకట్న మిప్పించినటు
లను దెలియవచ్చుచున్నది.
వెంకట్రాయకవి శిష్యులలో మూడవవారు మంచిరాజు
గవరరాజకవి:—వీరు కవిగారి మేనల్లుడు తేటగుంట గ్రామవా
సులు. చిన్నతనమునందు విజయనగరమునకు బాస్థాన పండితులకు
హోదా స్పృహసోమయాజులు గారివద్ద నశేషముగా విద్యను
నేర్చికొని, బాలాత్రిపురసుందరీయుపదేశమును బోధించిరి. వీరి
శ్రీభావంబున వీరు నరమహాన కవిత్వమును తెప్పగల్గిరి.
ఆయుపాసకగ్రంథము శ్యాభ్యాన సహితముగా విప్పటికిని గ
జీవులగు వారి కుమారులుకుంలిరాజు రామస్వామిగారివద్ద తేట
గుంటలోనున్నటుదెలియుచున్నది. ఇంకనువారినిష్ఠి యుద్ధి
లగు నద్రి భములు వీరికడ నున్నటులను, “ఆయుర్విత్తం.....”
అను న్యామోక్షమునకుంచి వీరు బ్రాహ్మణమునకు గొంపనయ్య
ను గూడ దెలియుచున్నది. వెంకట్రాయ:— 1820 సం. ౧౦. ౧
మొన తేటగుంట గ్రామము మంగులరామ పుత్రులకు కవి. ౧౮౩౦
శేషంబులు భద్రంబులు.

వసంతలేఖలు

35

మిత్రరత్నమా!

కేటికి మూడుదినముల క్రిత "మొక యశోవతి" వాడు గ్రామమునకు వచ్చినాడు. వెంట బట్టలముఖంతో, వంట బద్దల పవిత్రతతో (Xలిగిన గర్వముతో), గాంధీబోధి మాతృత్వముతో Xలిగిన వర్మకృత్యో, సూర్యుడ ప్రమిలించి రాజ్యవిస్తీర్ణము గల మహాసామ్రాజ్యము నిర్మించిన - నింకక ప్రభుత్వ యంకును నిరాకరించి, తృణీకరింప గలిగిన నెడి యాత్మ బలముతో - అ.దువలన గలిగిన చిలుకపువ్వుతో - భుజముపై జట్టలు - చేతల దిలకు స్వరాజ్యనిధి డబ్బాగలతో - బుడ బుక్కలవేషములతో - నన్న యాయవకుని జూచితిని. బల్లెటూరివారి కీషములు మామూలగుటచే "గంధీగారి నైతికు లాచ్చా"నని వా రత్పర్యపతనము. త్యాగ క్రియిస్తిన చెప్పగలమా? ఆకుతెరచెట్టికెత్తు లెదలు తమ నిత్యకృత్యములు మాని నిరాదంబరముగ జేకమాకేనేకమై - ఆశ్చర్యముగ మూర్ఖులకు గలబడుచున్న భవిష్యత్ స్వరాజ్యభానుకాంతుల మీరు మనోరంగముల దిలకించుచు - సత్ప్రయమైన లాభముల ద్యజించి మనవారుమాడె ద్యాగసమాధిలే యని ధంకా వాయించుచున్నారు. ఆతఁ డిట్లుపాఠ్యసించెను:

"మహాత్ము డాణంబులైనవలకుగాని రాడని నిశ్చయమా? జల్లురాము - కడుగునూలు - సాధనమా? కనిపాటులు లేని యవకులు నైతికులా? ఆవిద్యాతిమరమునం దంధకారంబున మన మద్యపానమా? రాములవారి నాటి కుమ్యకట్టగాళ్లు కర్మకుల యార్థికకృషియో? వీరా స్వరాజ్యము సంపాదించునదని, సహాయదారుల యాజ్ఞేపణలతో - మన శ్యామదీపికా సాదకుల యుద్వేగపు లాంతరుల పటాటోపములలో - రాగల స్వరాజ్యరథమునకుఁ ద్రాల్లు లాగుచున్నా మనుకొనుచున్న యాజ్ఞే యవకులు జాతివారికిని జన్మినువారికిని, కందలు - మూర్ఖులు - డబ్బాలు - కిల్లాడిలు - "క్రాకుమాధ్యుర జనరల్లు" - అని బిరుదు లందచున్న వారి వలె గలబడుచున్నారా? అందులో నే నొకడను. మన కాంతిసైనికుల యఖండకేక్రికి, లాంక మైరు ఫ్యాక్టరీగోడలు చిందరివందర లగుచున్నవి. కూలీయజమానులు మూర్ఖులగుచున్నారు. భనముడబ్బాలు ఖాళీలగుచున్నవి. కూలీలు సీమలో తిండిలేక యల్లాడుచున్నారు. ఇంజను బాయిలర్లు త్రుప్తుపట్టి "క్రాకులు" బియ్యచున్నవి. లంకలోఁబుట్టిన ఖంగారు - లాంకు మైదులో కలుగుచున్న భీతి - మన ఫోర్టువంటు బాల్లిలో లేదు. మంత్రులశిక్షములు మామూలుప్రకారము ముట్టుచున్నవి. గ్యాంగులెట్లు లెడద్రు - మోటారుడ్రైవర్లు - మంగళ్లు-చాక్లెట్లు - మన యాహ్లాదకరమునూడ తాలుకాబోర్డులలో-డిస్ట్రిక్టుబోర్డులలో సభ్యులగుచున్నారా? పరప్రభుత్వమునే గాక - స్థానిక ప్రభుత్వమును కూడ స్వహస్త ప్రాప్త వారు నడపుచున్నారు. పరప్రభుత్వమును బుద్ధి లనుమాటలతోడచెడిని డెట్టుచున్నారు. బ్రాహ్మణుని పరాభవించుచున్నారు. ఓ! చూడుడు! మాపరిపాలన మనుచున్నారు. మాత్రు లాకరి నొక కిభివందించుకొనుచున్నారు. జిల్లామునకు బులు బ్రాహ్మణుల కీయరాదను తీర్మానము జరిగినాడు "కాన్సిలు ఛాంబర్" లో జరిగిన "మేజువ్యాండులు" కలియుమునకు జూలును. విలే జిల్లెచుప్పార్టీ వారుకూడ డెమోక్రెట్టునునియా? కాదా? ఆటోక్రాటునునియా? ఏకాట్లో-మేయూకూడ జేకపిరులమందరుకదా! "బిటినరు" కడ మనహక్కులు తీసికొనుట ప్రయోజకతా? బ్రాహ్మణసోదరుని పరాభవించి ప:మాకధి నొందితి మనుకొనుట పరిపాలనమా? గవ్యఫా:ము తెలియని జన్మిను పార్టీ వారి విచిత్రచర్య లింకమీదటఁ గజఁడు. ఎన్నికలు వచ్చుచున్నవి. రావలసిన కాలముకంటె ముందు వచ్చుచున్నవి!

వాడునలారా! నవంబరు నెలలో మన గర్వరసభ యంత్యుకుటకుఁ గావలసిన యెన్నికలు జరుగవలెను. తిరిగి సభ్యుల నెన్నుకొనవలెను. ఆ యెన్నిక లైవేమట్లు జనవరిలోఁ గ్రొత్తగర్వరసభ యేర్పడును. అదియప్పటికి రహరమి 10 మాసములున్నది. అప్పటితో జన్మినుపార్టీ బల ముందునా? యూ

దునా? వీరిచ్చిన క్రొత్త "ఫెయిల్డ్ సూక్ష్మము" లుద్యోగు లేరు కదూ? నిష్కలంబముగ నుద్యోగములూడిన బ్రాహ్మణులు ఆసహాయవాదాభిమానులు నెనుగుదురు? మనకొత్తమంత్రులు వచ్చినారుకదా? చెన్నరాజధాని జన్మిన వారిపరిమై వేయెడకు రెండే డ్ల రెండుమాసములు నిండినవి. ఇంక 10 మాసములలో త్యాగరాయని సుకల్పబలమునకు గురఁడు జన్మమునకువచ్చునో యే బాధకమునకు నెట్లనో తెలియనున్నది.

కాని సోదరులారా! రాజనీతి క్రితటిది - రెండువైపుల వదన - కుయ్యలకుఁ బామువలె తెండునాల్గులు గలది. మొండితనమునకు రెండుతలలపామువంటిది ఇది మా ప్రగత మయినచో నెట్టివారయిన. ఆదర్శములనుండి జన్మించారెదరు. వా రీ క్రొత్తగతకు ప్రాంతకాపు లయి మనల్ని ద్విధంక దలంచియున్నారు. వారు జన్మిన యువకారములు - నెట్లసభివా కియనను - చిన్న సభివారయినను - అగ్నిపైలే జ్వరణా! కానికారరణా! కాన్సిస్టా-ఫైతేడా- వేద పోయింది - మూడణాలు! ఇదిబోనిండు మనమంత్రులుచేసినవని కాదనుకొందము. చీరాలవ్యవహారము - అదిసానివమని కొట్టివేదము. ఇరిగేషన్ బిల్లుమాట - ఇంజనీరింగు పనులమాట - విద్యావిధానముమాట - నజరానాలమాట - పులి మీదపుట - వేదాదాయముల బిల్లుమాట మనము మఱగగలమా?

దొంగతెరుగుడుపన్నుల వృద్ధినుట యటుంచుడు! మన జన్మిను ప్రభుత్వము - ఇంతకంటె నన్యాయము మితవాద ప్రభుత్వము - స్వలాభపరాధులు మైనది. ఇంతయంది నాయకు లున్నారు. ఇందలు జన్మినువారు తమ కులములవారి బుద్ధిగము లిప్పించివారు. ఈ రెండు సుంకతరములలో రైతున కుపయోగం మైన యొక్క కార్యము జరిగినదా? రైతునకుఁ దెలియకుండఁగనో-తెలిసినను బాధ కైకె గనఁబడుచుండఁగనో, క్రొత్త పన్నులువేయఁ గల సమయశ్రేణిని, తీయఁగలసమయ లాక్ష్యుల కనఁబడినారా? ఇప్పుడు మనమంత్రులు ముగ్ధులు తెలుగువారు. ఈసారి జన్మినుపక్షమే నెగ్గి-అందుండియే మంత్రులేర్పడినవో-ముగ్ధులు మంత్రులు నఱవవారు వచ్చితిరలెను. ఇది జఱకు రానందులకే యంతకృత్యములున్నవి. ఇప్పుడు చూడండి. మన తాలూకాబోర్డులకు బ్రాహ్మణులు చాలమంది నెట్లుటకు మునినారు. ఇప్పుడు కమ్మవారికే గాంధీవారికే గత్తులలేచినవి జన్మినుపక్షము పునాదిలేనది. కులములన్నిటిని కలిపి-ఒక్క బ్రాహ్మణుల వేటాదీనినంతమాత్రమున - మానవజ్యభావము మారువా? అధికారా వేత్త నహజమైనది. అది కోరువారు త్యాగులు కారు-భోగులు!! భోగైకపరాధులు పరోపకారులు కావాలరు. ఆ యువకారమునందును బ్రతిఫలావేత్త యుండి, తమకులము, తమ కుటుంబము, తమగృహము, తమ కుమార్తె, ఇట్లు సుంక చిత్రాదయముతో నుద్యోగదానము చేయుచున్నారు.

మితవాదులు నెగ్గిన నితకంటె నభకారమగును. వారు ప్రతికార్యమునకు యాచన నేర్పరుదురు. అర్జీలు నెట్లుటకు జోలి సంచులు చేతికెత్తురు. దొరగారుకోపపడుచున్నారని పంపివేయుదురు. తమపుత్రుల కుద్యోగమునుగవచ్చు నుపాయములనీ-దొరల యనుగ్రహ మందులకై యార్జించెదరు. ఈరెండుపక్షములవారిలో నెవరు నెగ్గినను మనకు లాభము లేదు.

ముందు పదిమాసములకు వచ్చుకట్టి యెన్నికల గొడవ యిప్పు డేల యనుచున్నారా? మనప్రభుత్వమువారు కుకాగ బుద్ధిలు,వారు లోకమును భ్రమపెట్టి మనకాన్సిల్లుద్వారా మనల బాగుగనే పరిపాలించుచున్నామని చెప్పుచున్నారు. మన సమ్య తిమిడనే యాపరిపాలన పగుచున్నదని ప్రపంచమునకుఁ జూపుచున్నారు. కావుననే మహాత్ముడు "గవర్నరు సభల"కుఁ బోవఁడన్నాడు. నెల్లినవారికి వోట్లయరాదనినాడు. కాని మన ప్రబుద్ధులు కొందరు మానలేదు. కాబట్టి మనము భద్రముగా నుండవలెను.

మన మంత్రుల కీ జీతములు డెట్లుచున్న దెందులకో తెలియరా? మన కాన్సిలుసభ్యులు ఫణ్డుకాను బాటా తీసికొని యింటకుక్కానులో పోగలిగి వేలకధికార్లయిన దెందులకో తెలియరా? మావంటి యాంధోళన కారుల మూలముననే! కలరా వ్యాధి లేకున్నను-ఉన్నదనిఁగాని క్యాంటరీయన్ నెక్వెర్టుకు జీతముండదు. అట్లే "రెజిడెంట్"లమైన మావంటివారి యసం కృష్టిబీజముల చల్లువారుండిననే మనవారి కున్నతోద్యోగములు లభించుచుండును. తత్త్వము తెలిసినవో నిసహాయవాదుల కనే కోద్యోగులు-ఉన్నతోద్యోగులే - వందనము లర్పించెదరు. మా మూలమునైన మా బ్రాహ్మణేతరసోదరులు భవతుల లగుట మా కిష్టము. కాని వారికొక్కరికగు లాభము-జేతము మొత్తముమీది గొప్పనప్తము కలిగించుచున్నది. జనసంఖ్యలో బ్రాహ్మణులు రూపాయికి జేదవంతునైన లేరు. రూపాయి జేతమునకు నప్తమైన పదునాల్గుణాలు బ్రాహ్మణేతరులకే నప్తము. జేతమునకు నా లుగుకొట్ట నప్తము కలిగి, జలగురికి నాలుగులక్షలు లాభము వచ్చుట జేమమా? అది స్వలాభపరాధులత్రయము కాదా? ఇట్టి స్వార్థపరుల సాయముననే నిరంకుశప్రభుత్వము జీనింపగలగుచున్నది. లోకమును భ్రమింపఁజేయుచున్నది.

కథాకల్పనమ్.

[గాడేపల్లి సూర్యనారాయణ శర్మగారు]

ఆంధ్రవాఙ్మయమును బ్రాహ్మణునిండి వెలువడిన గ్రంథము లన్నియుఁ బాలకజాతి సంస్కృతమున కనువాదములలో పరిసర్తనములలో యెయ్యెన్నివి. స్వతంత్రముగా వ్రాయబడిన ప్రబంధములలో సహితము కథాభాగము నేపురాణమునుండియో సంగ్రహింపబడుచువచ్చినవి. ఇంతకు రెండుకారణము లుండ నోపునని న్నురించుచున్నది. మనసాహిత్యగ్రంథము లన్నిటిలో నను మహాకావ్యమునకు ధీరోదాత్తుడో ధీరలలితుడో నాయకుడుగా నుండవగుననియను ముందుటచే నట్టిధీరోదాత్తుడలలితులు వ్యత్యయగ స్పష్టిం పబడి ప్రజానురంజన మొనర్పరేమో యనియఁ బురాణగాథలలోని స్త్రీపురుషుల స్వీకరించి తమ గ్రంథములలో నాయకానాయకులుగా నభిరర్చియొకొన్నచోఁ బ్రజలు త్వరితముగా గ్రహించి రంజిల్లు గలరనియు నీరెండు కారణములవలన మనపూర్వకపు రెల్లరు నట్టి యనువాదములకు మూఱిమే ప్రయత్నించియున్నారు. అందుమూలమునఁ దమకన్న మైనవోట్ల స్వల్పచతుమత్కారము లొనర్చుకొనుట తప్ప గథా కల్పకమందు స్వతంత్రించి చెలరేగుటయనునది మన యాంశ వాఙ్మయమున బాలకజాతి వ్యవస్థమైనది. ఇందులకు దారాణము గనే, మన సంస్కృతాంశసాహిత్య గ్రంథములై సహాహిత్య రత్నాకరము, కువలయానందము, ప్రతాపరుద్రయమున, రస భూపాలీయము మొదలగు నెన్నిగ్రంథములు తిలకించినను నాయకానాయకులక్షణములు, వాదభోగములు కావ్యక్షణములు వానిభేదములు, వివిధాలంకారములు. దోషములు మొదలగు నశేషములే విపులముగా గనంబడుచుగాని కథాకల్పనా మూర్ఖులు లక్షణముగాని లక్ష్యముగాని వివరింపబడియుండలేదు. ఇంతయే కాక మహాకావ్యములలో జదునెన్నిదివర్ణనములు నిట్టివి యుండితిరలత నని నిష్కర్ష యొనర్పబడియుండుటచే నొకవేళ స్వతంత్రించి కథాకల్పన మొనర్పవలెనుచువియు నా పదునెన్నిదియు వచ్చుటకు బ్రయత్నించుటకాననే మిగుల శ్రమయొనర్పి యంతకు బూర్వులకంటె గ్రోత్తమార్గము ప్రోక్తలేక పోవుచు వచ్చెను. కనకనే యిదితఱకు వెలువడిన ప్రబంధములన్నిటిలో నను రాజశమామడు వేటకు నెట్లుట ఒకకవ్యమ మధ్యేమార్గమున

కావున మిత్రులారా! భద్రము! భద్రము! మిత్రులకిని వోట్లయ్యవలదు. తమబంధుగులనే తాలూకాబోర్డులలో, డిస్ట్రిక్టు బోర్డులలో నింపివేసికొని, పల్లెటూళ్లవారి నూరించి వోట్లు లాగ గలమని, దూరదృష్టిగల మన జన్మిను సోదరులు "ఇకజన్మిను" సోదరు లగుచున్నారని, అనంతపుత్ర కృష్ణాబోర్డుల చరిత్రమే సాత్వము. ఈపన్నుగడ చాలక మంత్రులయొద్దొక్కము లుండఁ గనే నేడి చల్లొంతుండఁగనే అధికారాంతము రాకుండఁగనే జన్మినుప్రభుత్వము సాకటకుఁగుడ సావకాశములు కలుగుచున్నవి. కలిగించుకొన్నా రనలేదు. ఆప్రభుత్వమే-ఆకాన్సిల్స్-కావలసిన నిరంకుశప్రభుత్వమే యిట్టి రాజనీతి వికారదత్త్యమును జూపుచున్నది. ప్రజలారా! భద్రము! భద్రము!! గంధీపక్షము వారికైనా ఓట్లయఁద్దు! జన్మినుపక్షము సాగనీయుడు!!

అనుసంతలో సభలో నున్న మాగ్రామ కాపురమును, శ్యామదీపికాపత్రిక చందాదారును, తాలూకాబోర్డు రామి నేటు మొదలగువన్ని, వైద్యశిఖామణియు, కల్లంగడి కంట్లాట్టదారును జల్లేడువారి వర్తకుడను, యూనియను చైర్మనును, నిత్యాది నూతనోద్యోగస్వీకర్త, జుగు రామినేని సోమయ్యనాయుడు గారు కాబోలు లేది "ఎయ్యండిరా!" అని కాబోలు కేక చేసెను. నల్లగుర్ర త్రాగుబోతులు లేది నాలుగు లాటిలతో నాకాంతిసైనికుని చావఁగొట్టిరి. ప్రజ లొక్కసారి లేదిరి. సభ గల్లఱయినది. సవా లక్ష్యగ్రంథము జరుగకున్నది. పోలీసుల యార్భాకునునకు మితిలేదు.

మిత్రమా! చూచితివా? జేతమునం డెట్టి కల్లోలములు బయలుదేసినో? ప్రజలకుఁ ద్రుప్త్యమునకు బ్రాహ్మణులకు బ్రాహ్మణేతరులకు - స్వార్థపరులకు ద్యాగశిలుగు నెన్నటికో కదాసామరస్యము కలుగుట! వజుల కాంతిప్రథములకు దిసములు వచ్చునా? అంగ్లేయుల సావాసమున వారి ప్రభాజీవితమే. అంధోళనజీవితమే మనకును గలిగినది గదోయి.

నియనుంగునేస్త కాండు,

—వసంతుండు.

జూచి మోహించుట తరువాత నిర్వహించుట వధ్య కొన్ని సందర్భములలో యుద్ధము తరువాత వివాహము గర్భాధానము లిద్దరు గానకుండుట కొంతమందియందుగా కథ యొక్కట్లేయి యొక కంఠముచున్నది ఇయ్యదంతయు నివృత్తిపాశాంతిలో గమనించుచో మనములకు కర్మవైదికొంగిస ప్రాధాన్యము కథాల్పన కొంగిలేదనుట తోచుచున్నది. అందుచేతనే సాహిత్యగ్రంథకర్తలుకూడ నట్లే యుద్ధము నుపేక్షించిరి. ఇంతకు నొక కారణముకూడ గోచరించుచున్నది. మన ప్రాచ్య జ్ఞులు మంత్రయు నాద్యకవిత్వ పరిమళమున్నది. అనగా సర్వ గణాభిలాషకాదగు నాయుడు నట్టియే నాయకయు నై యందుచున్న నిరర్హతల నాయుడును పోషించుటకేవల సవియు నొకయు నందు దుష్టపాత్ర చున్నవేదల నయ్యది కేవల నిరర్హతపాత్రయే యందుటయు నుండవలె ననుటయే యాదర్శ కవిత్వ మన జెల్లును. ఈ కవిత్వఫక్తి లోకభగిని, వర్ణనముగాని ప్రకృతినిర్ణయ యుండవలె నను నియమము కానరాదు. ఎంతయు ప్రేక్షించిన తెలిపాదవగునతియై నచుచుంచిన తెలియవలయుచున్న గజ్జలగజ్జలపునడక నడిచిన సంప్రదేశ ప్రభును నభిరుచి యొకటికూడ నై దానికి తోడ్పడినది. అంతటితో కథాల్పనకు యడవరము లేకుండ నేదో యొకపురాణగాథ నైకొని తత్త్వార్థములలో దన చాక చక్కవంతయు గనంబుచునచో మహావిదవాక్తికి భాజనమై విలసిల్లునలెదను నమృతము సర్వత్ర వ్యాపించినది.

ఇప్పుడు పాశ్చాత్యవాద్యులసంభర్తము హిందూశకమునకు గలిగిన తరువాత సాధునిక కవీంద్రులకు, బ్రజలకు నభిరుచులు చాలకలుకు మాత్రమే చూపుచున్నవి. అందులకునియే యిప్పుడిప్పుడే యాచరించుచున్న, స్వభావోక్తియనియు, బాత్రహాస మనియు, గర్భాల్పన మనియు గొన్ని కొత్తసాంప్రదాయములు విసంబంధమున్నవి. ఇవి యిట్లు సంభవించుటకు ప్రాకృతికవిత్వ ఫక్తితో నుండిన పాశ్చాత్యవాద్యులసంభర్తమే యనుట నిర్వివాదాంశము.

ప్రాకృతికవిత్వమును బ్రధానాశ్రయమనగా గవికయంతలి కథ, కర్ణనముకూడ బ్రకృతినిర్ణయ నుండితరవలననడిచియుండునగా కేవల నైతికవాచకవాచకములతో, వర్ణనములతోడను జుడిచిచున్న నయ్యదంతయు భూభాగమున నేకాంబునైతి జరుగుట కవకాశముండి యిట్లు జరిగిన నే యనిపించునంతటి నైతిక పరిధిగలదు. ప్రాకృతికవిత్వప్రధానాశ్రయము. ప్రాకృతికవిత్వము, నాద్యకవిత్వములలో నేదిశ్రేష్ఠమని విశిష్టించుట యీ వ్యాసములలోని పని గాకపోయినను మొత్తముమీద యుక్తి బాదప్రాలయన బ్రత్యక్షమునకే యుక్కును ప్రామాణ్య మిచ్చి ప్రత్యక్షమైన తలని యాప్రవాక్యము ద్రోసివేయు నీకాలమున ప్రవాహరణమునకు లోక సంగమకాండమునకుడే ప్రాకృతికవిత్వమే యుక్కును ననకాక యని చెప్పకవచ్చును. ఇట్టి ప్రాకృతిక కవిత్వఫక్తి లోని సందేహము మనయాధ్యభాషకు నన్నె చెప్పవలయునని మూల్య లనుకొనునట్లు దౌర్భాగ్యమునకు దానలములుకావు. కావ్యమునాటికి జెప్పవచ్చును. ఇయ్యేటింగి యొప్పటికిట్లు కొందఱు నాటకకలాపకములు ప్రయుచున్నారు. నెలకొనినవలె వానిం జూచి యలచుచున్నారు. బుద్ధిబలముల యలచునెనితో యిట్టికృతుల గల్పన గాంక్షించుచున్నారు. ఇదియంతయు జూచి యోగ్యతేని తివాదములు కొందఱు ప్రాత్రము లేమిటి, యందఱుకవు లేమిటి యాచరితన మేమిటి అయ్యయో మాత్రాప్రపంచము లారయనాం లింక తేనేలేరా యని తిట్టిపోయుచున్నారు. ఈట్లు ప్రార్థనాచారి పరాయణులవలన నీయాధునికులకుమాత్రమే తగులచున్నచో విచారించవలయునని మొదటినుండియు ననగా నన్నయభట్టు భారతాంధ్రకవితా సాటినుండి యిప్పటి ప్రాచ్యకారవరా యలలచే నయ్య గంభీరముగొరవము తగ్గింపబడినది. పాపపులక సహితము వేదార్థములు తెలిసిపోవుచున్నవి. ఇంక నంగ్కర్మముమార్తె జూచుచు కుండునా మనియో, తెలుగులు, కవిత్వములు తెలిసిపిండిలో మానసిండివంటలకు యనియో మామణములు దగులుచునే యందుటచే నంతగా లెక్కగొన నక్కఱలేదు.

ఇదిగో ఇట్టి ప్రాకృతికవిత్వ సాంప్రదాయసారమున కథాల్పనను సాహిత్యప్రపంచ మొకటి యడవరమైనది. ఈ విషయములో మనప్రాచ్యసాహిత్యగ్రంథముల సహాయ మేమియు మనకు లేకుండ నోయినదని నుండ కుదరనేరెడిది. ఇంక నీ కథాల్పనమునుండి తెక్కుగ్రంథములు పాశ్చాత్యులవ్రాసి కొనియెన్నారు. ఇది మన కన్యభాష యాటచేత సులభసాధ్యమున నుండఁజాలవుకదా; కావున దిద్దుక మనయాధ్యభాషలో

నూడ నీమాతృకల ఫక్తి సమకలించిన పథాల్పనము, పాత్రహాసము, బేసితిమొదలగు సకలములతో నొకసాహిత్య గ్రంథము సుప్రభావముగలదైన పండితునిచే వ్రాయబడవలసి యున్నది. ఇది వ్రాయ బ్రయత్నించునాతిను ముఖ్యముగా అదగ్గరప్రాకృతికవిత్వములేదనుట చక్కగా తెలిసిన నేకాని యది సమర్థమైన గ్రంథముగా నెరిగింపబడు. అట్టిది భాషాభిమానులు కష్టమునకు పండితులు త్వలో జూచుకొని యాంధ్ర భాషామతల్లికాభివృద్ధికారకు లయ్యవలసి ప్రార్థించుచు నీచిన్ని వ్యాసమున సుప్రభావము గర్భాల్పనమునుండిచిన విశిష్ట మొనర్పలే పోయినను సాహిత్యులకావ్యాసముగ గొంతయు నాదోచినయంతఃకర్మ విన్నవించెదను. మనముందు మహాకవి యొకడొక గ్రంథము వ్రాయ గంభీరమనప్పటికే యుగని మన ఫలకమున నొక పరమాధ్యక్షకలసాక్ష్యత గోచరించుచు ప్రపంచలో థక్తి నొకవిధముగ బురికొల్పవలెనయో, తేక ప్రపంచములో వైర గన్గొన్నవైరములకు యడవరము తెలుపవలెనయో, ఒక సాంఘికకారచారములకు చక్కదూరముల లోకమునకు జూపవలెనయో, ఒక కామనాటిదేశభక్తితలు విప్రులకుంపవలె నయో, ఇట్లెన్నోవిధములుగ నుండక పరమార్థములలోనొకటి కవి మనమందు హింసించుకొననిదే గ్రంథచనన ప్రారంభించుట. అట్టిపరమాధ్యక్షకల మొండు కల్పితోడనే యుండవలె దగిన కథ కల్పించుకొన బ్రయత్నించును. ఏకథ కల్పించుకొన జూచును గమననాచారకరమైన సాధన మగు కృంగారమో, కల్పితమే యడవలె కవి జారకమో ప్రధాన రసముగ గంగిపోయెదయే ప్రపంచప్రయత్నము. మిగతలము లన్నియునుండిననవి వీరసహాయమే లేనిదే ప్రకాశించేరవు కావున నియే ప్రధానముగ నేర్పొనబడినవి. అటునై నాయకుని నాయకను సృష్టించుకొనవలెను. అక్కడనుండి తనవృద్ధ యములలోల పరమార్థమునాటికరణమునకు దానలమైన కథ ల్లికొని తత్త్వార్థములకును త్రించినయితరప్రాకృతి స్వీకరించిన వారివారిగా నానసారముగ నే వారివర్ణనములు, వాక్కులు, సడికలు, సడలికలున్నయు సమన్వయముకొని కథ బహుశాస్త్ర తగ నడిచుచుకొనవలెను. కర్ణనాదికములందు సహితము బేసితి మిక్కిలి జూ దూతతో గమనంపకపోయినచో గర్భాల్పనాచరమార్గ మంతయు గంగలో గలియును.

వేదకాలమునాటి సాంఘికవాదాధికములు, మతరాజ కీ నానాధికులు ప్రకటించు ప్రమాద్యక్షముతో నొక కవిశేఖరుడు ప్రబంధమో, నాటకమో, నరలయో వ్రాయుచున్నాడనుకొందము. అతడు కృంగారమే ప్రధానరసముగా స్వీకరించు ననుకొందము. అప్పు దాతడు కథాల్పనమును అకాలమునాటి గోధము, వ్యవసాయము, అన్యదేశక్రమకాభిలాష, దీన్యలతో శత్రుత్వము-నిశ్చలమనములై ప్రాత్రకొత్తయైత్రములతో, కొత్తకొత్తవేదానుల గాన మొనర్చుటయు మొదలుగా గల్గిన అంశములతోడనే సమన్వయించి పాత్రల స్వీకరించి తత్త్వార్థముల నొకరి తత్త్వంబంధుగు కర్ణనావైచిత్రి నెల కొల్పుకొనవలెను గాని యాకథలోనొకరుకను నొకరుదా లుని ముయ్యాకాలమునాటివాదన (వాద్యముని పాత్రలగా తీసికొనియో యిప్పటికి రుచించినను నావేదకాలమందు నుతి రామ్ లేని యభిరుచులతో, యాధర్మమునో యున్నట్లు కల్పించుట యట్లుకథ కల్పించుకొనుట మిక్కిలిసాహస్యమైన మనపని యెపోవును. ఇట్టి యాచితి ప్రతి విషయమునకు గమనించుచుకొనిచో జక్కని కథాల్పనముతో సుతికక్క గల కవిత్వమతల్లిక యనుటకు జాలిన మహాకావ్యము గద్య లోనో పద్యములలోడనో, దృశ్యమునో శ్రవ్యముగనో, యొకరి కృత్యమునకు కారణము.

ఇట్టి కథాల్పనము గుర్చి యుపేక్షించి యెన్ని తొన్నలు నున్నను గథను అత్యుమోహక ప్రేక్షకులచూచాది వర్ణనములతోడను పురుషుల బుద్ధిసామల అమీసముల వర్ణనములతోడను హిమవర్షియమమీద గదిశీనములు, కావేరి నదిలో మంచుగడ్డలు వేద కాలములో జాకట్టులనిట్టియొకటిలేని కథాల్పనాధికములు, పాత్రహాసము లేనివాక్కులు గల ప్రపంచములకేకాన్య కల్పించినచోనయ్యని కొంతగానూద్రుపంధమై నగువాట్లకు కారణమగును. కావున నాద్యప్రాచ్యకవిత్వము దిభిలాషగల యాంధ్రులలో జరించిన గుణితాలసాధ్యునికై పాటుపడు భాషాభిమానులు ప్రాకృతికవిత్వఫక్తియు నల కలుచుకొని యాకథాల్పనాచారమునెంపొందించి దేశ భాషలందు దెలుగుతన్న యాధర్మము సార్థకముగ నితోధికాభివృద్ధి నొందునట్లు ప్రయత్నింపవలెనని ప్రార్థించుచున్నాను.

అనుస్మృతి

[కాశీభట్ట కృష్ణరాయ శాస్త్రిగారు]

ఒక కావ్యమును విమర్శించునపుడు విమర్శకుడే నును స్మృతిగూర్చి వలెను. ఒక విని నటించు యానసరించుట స్మృతావమయ్యెను. అగ్నికవులు కొందఱు లెవరంభములలో నొక పద్యమును వటియొక గ్రంథములలో బ్రయోగించుట యొక కలము. ప్రత్యేకముగ గ్రంథములేక కాదు. అట్లే కొన్నియ నస్మృతులు నొకముకొక ముదయ క్రమములను, కొన్ని స్వభావ కర్మములను, సుగీతమున కల్పించు “సావరముల జంగమములు” జంగమముల సావరములకొక శేయజాలినది సంగీతము” అని యొకవో వ్రాసియుండినది. నాగ్రామము పాలూరు. నా తమ్మోగము మదనపల్లిలో గలను మదనపల్లిలో నున్న బ్రాహ్మి గంజికుంట శ్రీనివాసకవిగాని తన “వర్ణనకు ప్రచుర”లో సంగీతమును గూర్చి నే నెట్లు వర్ణించితివో యట్లేర్పించిరి. మా యరువురి తోత్తములు వ్రాత్రువులు, నాయభివాదమును వార దొంగిలించిరి? వారి యూహ నే నావారింపితివాల్లి ఇంక చత్వరశీలముననుండు. కావున ననస్మృతు లొక ప్రమాణకార్యాంగములలోని కావు? అనుసరించుట యొక యాదాభావము. ఇప్పటివారి కది యనివ్వమా?

తెలంగాణులను గూర్చి 1916 వ సంవత్సరమున నాంధ్ర పత్రికలో నేను వివృతి వ్రాసియుండితిరి. దానిమాట నెల్లికొనక వ-రా-జ-శ్రీ. కె. వి. శ్రీనివాసరావు కరుణగారు మొన్న ఆంధ్రపరిశోధక పహామండలి, పంచమ వార్షికోత్సవమున తెలంగాణులకు గుఱించి సిద్ధాంతవాక్యములను జెప్పిరి వారిపది శ్రమపట్టి కిద్దారితవాక్యములకు భూమిక. వారివాక్యముల నీకిది ద నుదాహరించుచున్నాను.

తెలంగాణము

ఇదియే అసలు తెలుగు దేశమనియుండ జెప్పవచ్చును. తురకలు దీనికిచ్చిన “తెలంగాణ” అనుపేరు “తెలంగాణము” అనుననమాటయే. ఆంధ్రజిల్లు దేశపరము. మహారాష్ట్ర దేశమున కునుగన్నదేశములకును దగిలయన్న దేశమునకు తెలంగాణము అన్న పేరుండెను. ఇప్పటి ప్రామాణ్యము తెలంగాణులు. మొదటిది “తెలంగ” రూపము “తెలుంగ” రూపము తరువాతిది...

తెలంగాణములోనివారు తెలంగాణులు లేకునుదగులే తెలియలేదు. పరిజ్ఞానమాకికా “తెలంగాణులలోనితత్వము” కావున “తెలంగాణులు” తెలంగాణులు”గా మాత్రమందరాల్లి ఇంక జన్మించుకొని కొరచున్నాను. కలము కదిలించినది మొదలు కాగితము లేకునుదగును కాశరముండుటచే నిరంతరము వ్రాసి యూరకుండితిని.

తెలంగ-తెలుంగ

తెలంగ మొదటిది, తెలుంగ నిద వాటినియనియున్నాను. ఇదియెట్లు? “తెలంగ” యనవుత్త, త్వర్ణమేమి? క క్తిసంగమతం తియలోని “తెలంగ” విషయమే మందు? సాంఖ్యాయన క ర్మకారు వ్రాసినకారము నాయ యుక్తియుక్తముగ నున్నట్లు తోచును. “తెలంగనది దేశ్యము, స్వచ్ఛనయినదని యర్థ ముగలది.” అని శక్యగారు వ్రాయుచు తెలంగాణము, తెలంగాణ్యము, చర్చించిరి. శర్మగారిసిద్ధాంతము బాగుగనున్నది. తెలుమున్న వ్రాసినది ప్రమాదమని తెలియజేయుదు. “తెలు” విషయమున నేను 1:21 వ సంవత్సరమున మదనపల్లి జాతీయ భాశాలలో నాంధ్రభాషావిశ్లేషముగూర్చి యావస్థాంధ్ర సందర్శమున విమర్శించియుండితిని. దానిని “ఆంధ్రపత్రి.” వారికింబ ననావేశితమయ్యెను. కృష్ణాభివృద్ధికు బంధ కృష్ణాస్థానయ్యెను. బ్రాహ్మి పంచాంగుల అమీసారములు శాస్త్రిగారి కీరిమయము తెలిసియున్నది. సాహిత్య పరివత్సరిక వారికిం దెలియును.

అనాదమంతయు నివృత్తు “వివాకినీ” సుగీతలో బ్రకటిత మగుచున్నది. కావున బ్రాహ్మి సాంఖ్యాయన కర్మకారు వివాకినీ పత్రిక నవలొకింతురు గాక యనచు వ్రాసెను. అయినను నాసిద్ధాంతము నొకపద్యములలో దెప్పుచును. అంధ వ్యాకరణసాిత్ర సావ్యము నాగ్రంథములలోని దీక్షిందిపద్యము.

క. తెలుగున పదము తెలుక్కున
తెలుని ననుచు దమిరులందు వెంకలలై మా
తెలుగీ వ్రానిదమనకుడు
తెలియ “తెలుగు” గ నగు సాంస్కృతిక పరివలనదే
ఇ... లియు, “కలఁగు” తునియు, తునుగు,”
తెలియ, తెలుగు ఇత్యాదులు...

తెలుగు పొంపని యొక గ్రంథము వ్రాసియుండితిని. అందొచ్చి విప్రులముగా నున్నది ఆంధ్రకృత్యులొకరి. తెలంగ, తెలంగ, తెలంగ, మొన్నగు విషయములను అంగంబంబము, క్తిసంగమ తంత్రము, మరాటికభాష, కావనకావ్య ప్రమాణములుగా దేశకొని వ్రాసితిని. ఇప్పుడేయు. వివాకినీ సుగీతలో గొంతభాగ ముచ్చుచుచున్నది. అరయుచు.

వనంతుడు-ఆంధ్రప్రభ

(పురాణం సూరికావ్యము)

వనంతుడు పాశ్చాత్యుడనుడు. పాశ్చాత్యుడననగా వనంతుడు పాశ్చాత్యుడనుడు. పాశ్చాత్యుడననగా వనంతుడు పాశ్చాత్యుడనుడు. పాశ్చాత్యుడననగా వనంతుడు పాశ్చాత్యుడనుడు.

ఆంధ్రప్రభను గూర్చి నేను విశేషముగ జాలోచించుటచే వాడుకలపెట్టినది. దేశము, కాలము, సాంఘికచారిత్ర అనుభవములు బట్టి దేశమే జనుల జీవితమునకు వనంతుడొప్పుకొనుచున్నాడు. అట్టిది మన ఆంధ్రులకు లేదని చెప్పజాలదు. మనదేశములో ఈనాడు వివేకానందుడో, తిలక్, దాసో జనించలేదని మనకు జాతీయస్వత్వము లేదనరాదు. వీనికి దేశకాలానుకూలత లేక ఇచ్చట వా రుదయించలేదు. కృష్ణా గోదావరముల తీరములై యున్నవో, గానీ, ఆనదులు లేకున్నగాని ఈస్వాంతముల నుండియే వై జెప్పినవారు వచ్చియుండురు. ఇది నిశ్చయము. తర్వాత ప్రతిదేశమందలి మానవులు కొన్ని సామాన్యభర్తృములు గలిగి కొన్ని ప్రత్యేక సంస్కారములొప్పుకొందురు. కాలమునుబట్టి దేశాదర్శములు, వాంఛితార్థములు మారుచుండును. ఏకాలమున దేశమున కేవిషయ మిష్టితార్థమో, అందున కనుకూలమయిన సంస్కారము గలవారు నాయకులగుచుండురు. ఇందుచే ఒకే దేశమునందు భవిష్యదు, స్వార్థత్యాగి, కవి, కల్పి, పండితుడు, వర్తకుడు, వక్త, ప్రతికాధిపుడు మున్నగువా రొక్కొక్క రొక్కొక్క కాలములో నాయకులు అగుచుండురు. దేశ మపేక్షించు సంకతిసార్వకల, సంస్కార దేశ నాయకుడగును. అటులే ప్రపంచమునూడ కాలవోదితమైన, ధర్మములు, ననివార్యముగ ననుకరించుచుండును. కాలచక్రము దేశకాల పరిస్థితుల స్వరూపముగల్గి మానవేష్టితార్థములందు గోచరించును. ప్రపంచము దేనికై యపేక్షించునో అది కూర్చుగల సంస్కారమున్న దేశము లాకాలములో ముందునకు వచ్చును. దేశములోని వ్యక్తులయొక్కయు, ప్రపంచములోని జాతులయొక్కయు సంస్కారము కేవలము స్థానిక కారణముల ననుసరించి యుండును. పరమేశ్వరుడు కాలరూపుడై తనయనంత రూపధర్మములలో గొన్నిటి నొక్కొక్క కాలమున ప్రకటింపజేయును. అప్పుడు స్థానిక కారణములచే నట్టి సంస్కారముగల దేశములు, అందులో మిక్కిలి పనిచేసేయుండి వ్యక్తులు ముందుకు వచ్చురు. ఈ వ్యక్తుల గొప్ప శాసన, దేశములగొప్ప శాసన వారిది కాదు. ఇది కేవలము పరిస్థితులబట్టియే యుండును. ఎట్టి కాలమునైనను పక్షం రాజ్యము. నిలిదాంధ్రకారావృత్తిమైనవేళ చిన్ని దీపమునూడే తేజఃపుంజముగ నుండును. బంగళాలో మూఢాచారములు మూఢభక్తియుండుటచేతనే మహావ్యక్తు లుదయించిన ప్రాంతిక కలగుచున్నది. ఇది ప్రాంతిక, పరమేశ్వరు కాలచక్రము క్రిమవికల్ప ద్వేషముతో దిగుచున్నది. నిమిషమున కొక భర్తృము లాట సెంచుచున్నాడు. నిమిషమున కొక దేశము బయటకు ముందుకు వచ్చుచున్నది. మనదేశములో (ఆంధ్ర లోకము) జాతీయస్వత్వము లేక కాదు మనము విశ్వవిఖ్యాతి నొందనిది, మనకున్న స్వత్వము మనకు ఉండనే ఉన్నది. స్థులముగ కనుచుచున్నది. నిస్సంతోషముగ వెలుగుచున్నది. కాని ఈ స్వత్వములు ప్రకాశింపజేయు కాలరంగ మింకను రాలేదు. ప్రస్తుతము వంశరంగపు ఆత్మకుంచన కటింపబడుచున్నది. తరువాతిరంగ ముండును. అందు ఆంధ్రుల నిజై జగభావములు జగన్మోహముగ నిభియింపగలవు. వనంతుడు కొంచె మాలోచించి జగచ్చాత్రమును దిలకించినవో నేనానన ప్రతి యాతురము నిజమని తెలిసికొనగలడు.

తర్వాత సారస్వతాదివిషయములలో ఒక జగత్పూత్రమున్నది ఏదేశమందైతే, కాశ్యపిల్వదులందు పూర్వలే విపరీత మహాస్వాత్య మందిరో. ఆ దేశమందు నవీనానిర్యాస మంతగనుండును. ఎందు కనగా ప్రాచీనకవుల మేధావ్రభావము నూతనప్రభుత్వముల కాటంకముగ నిలచును. కాలవివర్యము ముచే ప్రాచీనభావములు పోకడలు పనికిరావు. వారి కల్పనానిధిప్రీతి కన్నులు మూతబడ, నవీనులు స్వతంత్రులైతరు.

మాలవల్లి

రెండవ సంపుటము

శ్రీయత బాధ్యులు ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ పంతులు గారు (గుంటూరు పత్రికా సంపాదకడు) వాసిన మాలవల్లి అనుస్వర్యతాంధ్రవలూ ప్రభవ సంపుటమును గూర్చి మే మిదివరకే చూడమోదమును వెల్లడించియే యున్నాము ఇప్పుడు రెండవ సంపుటమును కృతజ్ఞులతో నందుకొని చదువ చదువ లక్ష్మీనారాయణగారి ప్రజ్ఞాకాశలములను స్వతంత్రతనగా సావధానమున మరియు మరియు విదితము కాసాగెను. ఆంధ్రలోకమున నకలారచనయందు స్వతంత్రతక్కిని, చూపుచు ఆంధ్రజననైర్దేశక చిహ్నకలను, సంఘాచారములను, వర్ణసౌఖ్యపదాయములను, మానవ్యత్యకులను, అద్వితీయముగ చిత్రింపగలిగినవారు వీరొక్కరులే. నింతవరకు నేరస్వరును కనబడలేదను : యుండెట్టి అతియోక్తియను లేదనుట నిశ్చయము. భవిష్యత్తు గుచాకరయ్య భవదాంధుడు. కేవలము స్వార్థపరుడు. అధికారాభిమాని. పంచమడగు రామదాసు కాంతమూర్తి స్వార్థరహితుడు. మహావిరాగి. గొప్పభక్తుడు. ప్రహ్లాదసముదగు రామానాయుడును అతినిత్యుడై చాదరయ్యయే కేవలము భిన్న ప్రకృతులుగలవారు. రామానాయుడు సర్వసమదర్శి. సత్యవ్రతాత్ముడు. సత్యాశ్రయి-సంఘసేవాపరుడు. పంతులు కంఠరాజు కావ్య బుడే గాని పరమచందానాకన్న నికృష్టుడు. సత్య గదాను ఆదర్శపురుషుడు. అప్పాదాసు సన్మార్గవక్త. కేవలదాసు సోదరుడగు సుగదాసును తనతండ్రియగు రామదాసునుగూడ పోలియుండలేదు. అతడు పశుబలాభిమానిగాని ఆత్మబలమును గుర్తించినవాడుగాడు. గాన నతడు బ్రోథమునకు వశుడయ్యెను. ఎంతటినుకీల యైన నొంటిపాటున సాంకర్షికాలి యగుయునకునీ చూచిన జగ్గని పాత్రికత్వమును గోల్పోయి పత్రికాయగుట కవకాశము కలదనుటకు రామానాయుని సతీవ్రత కమల చరిత్రమే తార్కాణము. ఇయ్యది యొక్క ప్రతీకనియే తలపబడితేను. పురుషుల యవస్థగూడ నట్టిదియే. మగనాలిని తన దీనికొని పోదలచిన మోహమును విద్యాధిపదయ్యతాత్కాలిక సౌఖ్యమునే చూచుకొనెను గాని ముందటిమాట యేమియును యిందుకు యైన యోచింపగలగా? ఇట్టి సమాజ దృక్పథముల నెన్నిటినో లక్ష్మీనారాయణగారి నవలంకలమున నర్థవ్యక్తముగ చిత్రించిరి. సందర్భానుసారముగ నాటకప్రదర్శనమును గూర్చి వెళ్ళు విషయముల తెలిసిరి. ఇతి వృత్తనిర్వాణమం దీకవిబ్రహ్మ అద్భుతస్వప్న గావించెను. ఏకవత్సర కారాగృహవాసమునకు లక్ష్మీనారాయణగారు పాలగుటయే యీ నవలనిర్వాణమునకు కారణమగుటచే శిక్షివిధించినవారి సంకల్ప మెట్టిదైన నను ఫలితము మాత్ర ముండుటకు మహాప్రకారకమే యైనది.

బంగారాకు 160 సలహాప్రాయము సారస్వతి చరిత్రమేలేదు కాన ఇప్పటి వారు మహాకవుల బడబడుచున్నారు. ఇంతేకాని వీరు మరేమి గొప్పవారుకారు. ఈ కాలమున ఆంధ్రులలో వివేకానందుడు, దాసు, రమీంద్రాదులు లేకపోవుటకు కారణము, వేమన, విద్యారణ్యుడు, గోపరాజు, త్యాగరాజు, పోతన, భాస్కరుడు (రాయన) మున్నగు వారుండుటయే. మనలో ఒక్కొక్క కుటుంబములో 4 పొంగము చదివినవాడే మహామహుడై యుండును. బుజుగు, వేపా వారు, దాసువారు, మున్నగు పండిత వంశములలో రామమూర్తి అంటిటివాడైన చిన్నిగానే కాన్పించును. కనుక ఆంధ్రుల ప్రస్తుత స్వల్పప్రజ్ఞ వీరి పూర్వుల, పూర్వులననేల వీరిదేశపు సామాన్య మహాత్మ్యవృద్ధియును జాటును గానీ, ఇక్కడ ప్రతిభాపంతులు లేరని గాని యెంతమాత్రము యేర్పరచదు.

బంగారా వాళ్ల స్వార్థ పరత్వము, ఆత్మకుంచనము; మరాఠీల నింకడలేని రాజ్యాంగతెగ్గరితనము; పంజాబీల దుడుకుతనము, నిర్దయ, ఆంధ్రులకులేనని ఎడమ చింతింపబడలేదు. వారి గుణాలు మనకక్కరలేదు. వారి నాయకులవంటి వారు మనదేశమున లేరని పరితాపపడవలదు. మనకున్న చరిత్ర, సంస్కారము, తెలివి, గుణసంపత్తి మనకున్నవి. ఈ ప్రత్యేకాంధ్ర జాతీయతలముల కేనాడు కాలచక్ర మపేక్షించునో ఆనాడే మనము ముందుకు వచ్చుము, మన స్వత్వము హిందూదేశ నాయకత్వము వహింపకపోదు. జగత్పూత్రధారి కాకపోదు. అన్యలవలె మనముండలేదని, విచారించడగదు.

అధికాక, విదేశీమహనీయుల మనము స్మరింపజేసినదే. వారి సిద్ధులను దేశకాల సందర్భములతో సమన్వయపరచి గ్రహించవలసినదేకాని, ఎన్నడు మనచే వ్యయము స్మరింపకూడదు. విషయము, ఉపాసకులకు, యోగులకు, బ్రహ్మచేతలకు అవసరము. దేశగతుల నడపించు మంత్రులై వేళల సమాంకారపూరితులై, తామే గొప్ప, తమదే గొప్ప అను నమ్మకముతో నుండవలెదు. యోగివేరు, మంత్రివేరు. నేను మంత్రి లక్షణోపేతముగ నాధ్యభాతీయత నుద్యోగించుచున్నాను.

యుషికన్య

(కుసుమధ్వని)

పూతమావుల తావి లేతగాజులకు వదుచునెంచెపాడు వలపుపాటలకు ఉదయరాగములతో పురుషేల్పాక్షగ నిదురలో ముందులతో చెదరిపోయినది.

* * * * * జడలోనమూడిన జాజిపూసడ మెడలోన వేసిన యడవిగ క్షేయ శేతులగట్టిన చేమలతిపూస పరిమళములువీడి వదిలిపోయినవి.

* * * * * దివ్యమానులజేయు దేవపూజలకు కుసుమములే ఫలములు గొనితెచ్చియాయ చెక్కిళ్ళు చెమరించి చిక్కిపోయినవి కటికి నేలనుకాళ్ళు కందువాటిసవి.

* * * * * ఉదుటుజూవుల చిన్ని తెరుచుజింకలకు పడినతానుకుళలో చిదిమిపెట్టగను యిగురు చేతులకేళు లెట్టబారినవి. చెమటకుంకుమబాట్లు చెరిగిపోయినవి.

* * * * * నీ యలంకృతు లిట్లు పోయినప్పటికి యుషికన్య! నీకోభ యాటునోలేదు వెలిదమ్మిపూదే నే నకులుబ్రావినను. తమ్మిసాంధ్యంబు తరిగిపోనట్లు.

[సాహితీసృష్టి]

దురాగ్రహదృక్పథం దగు చాదరయ్య (భవిష్యదు భూస్వామి) కళాభూతమున నుగుణభిని యగు సంగదాసు (విద్యావిన యసంపన్నుడగు పంచమ యువకుడు) అనన్యకమరణమునకు పాలైనను ఆతని ఆత్మకై పంచములందును కూలి నాలి చేయు బీదలయందును ప్రవేశించి అద్భుతమగు నుల్లేజమున కలిగించె ననుటవలన గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహబద్ధుడగుట వలన నుద్యమమును స్వయముగ నడపింపజాలకున్నను ఆమహానీయుని మహదాత్మకై దేశీయుల నావేశించి కాన్యసిద్ధిని సమకూర్చగలుగుననుట కెట్టి సంతోషమును లేదని దేశీయులకు పొడగట్టక మానదు గాననే యీ నవలకు సంగవిజయము లేక మాలవల్లి అను నామ మివ్వబడెను. సంగదాసుసంకల్ప మిడేరుటయే సంగవిజయము. ఈ నవలయందలి ప్రత్యేకవిషయము నిమ్మజాతుల నిత్యజీవనమును సమాజముగ చిత్రించుటయే. ప్రతిపుటయందును ప్రతిపక్షియందును ఆంధ్రసమాజలక్షణములు స్వర్ణాక్షరముల చిత్రింపబడియున్నవి.

గ్రామవాసుల నిత్యజీవనము నింత సాకల్యముగ గ్రహించగలిగినవారు విద్యాధికులగు నాంధ్రులలో మిక్కిలి తక్కువగా నున్నారు. లక్ష్మీనారాయణగారు గొప్ప మేధావి. ఆస్తిక శ్రేష్టుడు. ఆత్మవత్సర్యభూతాని యభివ్యక్తి సవశ్యత అనుభర్తము ననుభవమునకు తెచ్చినవాడు. దయామయుడు. విశ్వమానవ సోదరభావము నంగీకరించినవాడు. గ్రామవాసమునం దధికానుభవము కలవాడు. విద్యాధికులకు సమాజమగు వ్యర్థదుర్భిమాన దురహంకారములు వీరికే లేవుగాన పంచమాదులు భన సోదరులే యను నిశ్చలనిర్మలాదార సదభిమానధనులగు లక్ష్మీనారాయణగారు వారితో కలిసిమెలిసియుండి వారి ఆభివృద్ధిగోరి పనిచేసిరి. వారి నేమభిమానుల కాచారముల బాగుగా గ్రహించిరి. ఈనవలవ్యాసవారిక భావయందు వ్రాయబడుటచే వరింత సొపు పొందినది. సాధారణముగ ప్రజలతో కలసియుండని మధ్యతరగతులవారికి అపరిచితములగు వాడుకపదము లిందెన్ని యోగలవు. వీనిని మనవారు జాతీయములందురు. వానిని గ్రాంథిక వాడుక బహిష్కరించిరి. గ్రాంథికభాష కాపదములు పంచమ కదములై నవి. ఇక రెండుసంచికలతో నవల పూర్తియగు నని వినుచున్నాము. భక్తిజ్ఞానైరాగ్య, పశ్చాత్తాప, సంతాపవాత్సల్య, ప్రేమ, మోహ, ప్రకారతాదులు చక్కగా వర్ణింపబడినవి. ఆంధ్రవాజ్మయమున నకలారంగమునం దీ సంగవిజయ మగ్రాంథికములదయగలుగుటయేగాక సంగ హిందీమరాఠాగ్లాదివాజ్మయములందలి నవలలకుగూడ వెన్నుద్రియై యలరారుచున్నదనిన నేమరు కాదనగలదే ఆంధ్రభాషామోహముకి కట్టి యమూయ దివ్యమాదామణి నర్పించిన లక్ష్మీనారాయణగారికి ఆంధ్రభాష కముపకూన కృతజ్ఞ తాపూర్వకపదనము లర్పించుచున్నాము.

అ మె రి క దే శ ము న ం దు

త యూ రు చే య బ డి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

మేరు పొందిన సేష్టిమంగల కత్తితో (3)

మీ రే డ్లొ ర ము చే సి కొ ను డు

Brownie

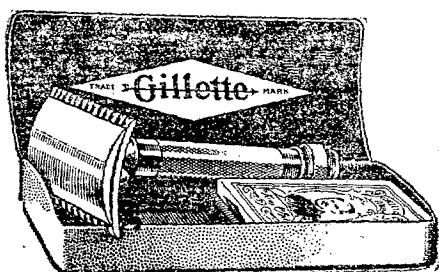
ప్రసీ

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

అంతవరకు గిల్లెటు రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించ బడలేదు.

సులభము!

మంచి గిల్లెటు కత్తిని రేజరులో నుంచి సబ్బు తడవి, డ్లొరము చేసికొనుడు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా డ్లొరము చేయును, ముఖము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అందముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండను, చిరకాలమునకు మంటలు లేకుండునట్లును, శుభ్రముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతివాక ఒక కత్తి (బ్లేడు) అనేక డ్లొరములకు ఉపయోగ పడును.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి జేయబడిన గిల్లెటు రేజరు

ధర 1-కిరూ. 21-8-0 అంతకు పెగా యుండును.

Gillette Safety Razor Co.,

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

నిర్వాణకార్యక్రమము - ఖద్దరు

(రావుల సీతారామయ్యగారు)

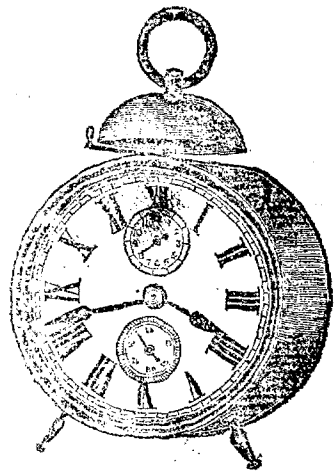
ఇందువిషయమై శ్రీయుక్త గొల్లపూడి సీతారామయ్యగారి గారు వ్రాసిన వ్యాసమును యీనెల 21 తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో పాఠకులు చూచియుందురు. అందు శ్రీ కావ్యిగారు వ్రాసిన సంగతులు గమనించుకొనవలయును. కాని ముఖ్యమగు నూలు ఉత్పత్తినిగూర్చి వారు ఆశించినది లేదు. ఖద్దరు ఉత్పత్తియగుట ప్రాణము నూలు. గాంధీసీద్ధాంతము ప్రకారము చేతితో వడికినూలు కప్పు మిల్లునూలు పనికిరాదు. కావ్యిగారు విశేష ప్రృథిగమతిని ఆపువల వలయుటకు యిరువదిలక్షల వర్గముల సేర్పరుపవలెననియు ఇందు ఆంధ్రరాష్ట్రములో ఒకటిన్నర లక్షల వర్గములు యేర్పడవలెననియు నూలించినవారు గ్రామము నకు పండ్లెండు వర్గములు చాలానని అంచనా వేసినారు. కాని ఇన్ని లక్షల వర్గములకు నూలు సప్లయ అగు కరుపాము మేమి? వర్గము 1 కి పదియైదు రాట్నము లంబా. కనీసము అవ సము. ఈ రెక్క ప్రకారము రేజీము మొత్తముమీద చూడు కొట్టును, ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు యిరువది రెండున్నర లక్షలు న్ను రాట్నములు కావలెను. ఇదివరకే రాట్నములు ఆంధ్రదేశములో చాలినన్నిచ్చేవచ్చా అందులో చాలాభాగము అలంకారపు బొమ్మలనియు మిగిలిన కొద్దిసంఖ్యగలవి సంకల్పములో కొద్దిపాటును మాత్రమే పనిచేయుననియు జ్ఞాపకమునందుచుకొనవలెను. వర్గములు పదితక్కువ అయినను లోటులేదు గాని రాట్నములు యింకా ఒకలక్షయేక్కువయే వుండుటచుంది. మరుపుగాను శ్రద్ధగాను రాట్నముతో పనిచేయువారు మన ఆంధ్రరాష్ట్రమునందు రెండు లక్షలవరకు వుండురా నునది సుజేహాస్పదము. నూలులేనిదే విపని సాగుదు. ఇందుకు మార్గమేమి? కాంగ్రెసువారు రాట్నములను పెట్టింది కూలి యిచ్చి వడికించెదరా యనిన పట్టణములలో వుండే మాలీలకు రాట్నముకల్ల వచ్చేరాబడిట్లు. కాన తాదీపత్రినంటి కొన్ని అనుమతిమైన సెంటర్ల నయేర్పడి మాలీలకు యేర్పాటు చేసి నూలువడికించవలెను. ఖరలు వెంచి, బోకర్లను యేర్పరుచుకొని విదేశములు గ్రామాలవలన ప్రతి స్త్రీమర్లమీద చాటువెయ్యకుండా కాదు కొలెను. ఈపనికి కొన్ని కొట్లములధరము కావలెను. కాన కాంగ్రెసు సంఘము వారు కత్తిచ్చి తాము స్వయముగ గాని తేటన్న భవనలనుప్రొత్సాహపడి చాలాల ఒడ్డతినిగాని ప్రత్తిని నిలవజేయుట నూలును ఉత్పత్తిచే రుట్లకుప్రొత్సాహపడెను. నూలుపుంజులుగాక విదేశనూలు మోస్తరుగా డ్రీలుగా తయారచేసినయెడలను నూలుపురి బాగుగా నున్నను మాయాలు శేత గాంధీసీ వచ్చింది నేయింపవచ్చును. వస్త్రములు విదేశకర్జులను విహింపకొనించుకోగాదగా ఖద్దరును అమ్ముటకల్లకు విస్తారములాభములు వేసికొని మోస్తరుకు అమ్ముచుండుట వల్లను ఖద్దరు ఉత్పత్తియనునకు చిక్కును కూడా తెచ్చిపెట్టుచున్నారు. మాలింగూడా పడుచుకు సీమనూలు పెట్టి నడిమధ్యఖద్దరు అని అమ్ముకొని లాభము సంపాదించుకొనుచున్నరు. కాని అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారును, ఆంధ్రప్రదేశ్ లో జాతీయసంఘమువారును (1) రేజీమునకు కాలసి సంతకుడఖద్దరు నూలు ఉత్పత్తిచేయ్యలమ అని ముందు మోచించినవలెను. అట్లు చేయగలమని తలచునెడల కత్తెనమే కార్యసాధనోపాయములను ప్రారంభించవలెను. (2) అట్లు చేయలేమని తలచేయెడల ఖద్దరు వస్త్రము అనగా చేతితో వడికి చేతితో నేయబడినది అనుటకు నూలుగా చేతితో వడికిబడిట్టి గాని హిందూదేశీయమిల్లులలో తయారు కాబడినట్టి గాని నూలుతో చేయగలమిద తయారుచేయబడినది, అని అఖిల భారత కాంగ్రెసుసంఘమువారు తీర్మానించినవలెను. లేక మొదటిసాక్షన చాలాకష్టసాధ్యము. రెండవది ముసాధ్యము. మహాత్ముడును పూర్వము ఇండియన్ మిల్లునూలు వాడవచ్చునని అంగీరించి కొన్ని మిల్లుల పేర్లను, యంగ్ ఇండియా ప్రతికలో వుదన పంది వచ్చునంటి జ్ఞాపకమునుకొనెదను. ఇండియన్ మిల్లునూలు వాడుటకు అంగీరించినచో హిందూదేశము అచి:కాలములోనే విదేశవస్త్ర విహింపకొనుటలో విజయమందగలదనియు రాట్నపులునూలిచ్చి మిల్లునూలు పనికి రాదనే యెడల ఇంకొక కత్తెనమునకు అయినను గమ్యస్థానము భుగలమో లేమోయనియు వా అభిప్రాయము. మిల్లునూలు అంగీరించినచో ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు కావలసిన గుడ్డ గుంటూరు జిల్లాలోని చీరాల పేరాల వారి ప్రపేట వేటపాటి భట్టిప్రోలు అద్దేటి అయిలవరం వేటేట ఇందనుపద్మపుండే పెడన గ్రామములే యుత్పాదక.

సంస్కృత గ్రంథములు - తెనుగు లిపి

అమరకోశము మూలము. - స్వల్పార్థము, అంగ్లము	అంధ్రభూమి ప్రయాణము - అంధ్రనామగోళము, అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0	అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0
భాషాంశరసములుగలది చిన్న నైజా చిట్టలైదు	అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0	అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0
మధ్యకాండమా మూలము 18 కుట. కిత్తెనులైదు	అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0	అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0
స్తోత్రార్థము 1 వ. భాగము కిత్తెనులైదు	అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0	అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0
2 వ. భాగము " " " " " "	అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0	అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0
3 వ. భాగము " " " " " "	అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0	అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0
ప్రథమార్థము - మూలము, చిన్న నైజా	అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0	అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0
ప్రథమార్థము - మూలము, చిన్న నైజా	అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0	అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0
ప్రథమార్థము - మూలము, చిన్న నైజా	అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0	అంధ్రభూమి శేషము, సాంబశిపురము	0 0 0

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రాలయము, మదరాసు.

జర్నల్ పైమ్ పీసులు

"అలామ్ పైమ్ పీసు" 4 అంగుళములు దేవులుగలది, 6 అంగుళములు దేవులుగలది, 8 అంగుళములు దేవులుగలది, 10 అంగుళములు దేవులుగలది, 12 అంగుళములు దేవులుగలది.

"జర్నల్ పైమ్ పీసు" 2 అంగుళములు దేవులుగలది, 4 అంగుళములు దేవులుగలది, 6 అంగుళములు దేవులుగలది, 8 అంగుళములు దేవులుగలది, 10 అంగుళములు దేవులుగలది, 12 అంగుళములు దేవులుగలది.

"కాల్డెల్" పైమ్ పీసు 8 అంగుళములు దేవులుగలది, 10 అంగుళములు దేవులుగలది, 12 అంగుళములు దేవులుగలది, 14 అంగుళములు దేవులుగలది, 16 అంగుళములు దేవులుగలది, 18 అంగుళములు దేవులుగలది, 20 అంగుళములు దేవులుగలది, 22 అంగుళములు దేవులుగలది, 24 అంగుళములు దేవులుగలది, 26 అంగుళములు దేవులుగలది, 28 అంగుళములు దేవులుగలది, 30 అంగుళములు దేవులుగలది, 32 అంగుళములు దేవులుగలది, 34 అంగుళములు దేవులుగలది, 36 అంగుళములు దేవులుగలది, 38 అంగుళములు దేవులుగలది, 40 అంగుళములు దేవులుగలది, 42 అంగుళములు దేవులుగలది, 44 అంగుళములు దేవులుగలది, 46 అంగుళములు దేవులుగలది, 48 అంగుళములు దేవులుగలది, 50 అంగుళములు దేవులుగలది, 52 అంగుళములు దేవులుగలది, 54 అంగుళములు దేవులుగలది, 56 అంగుళములు దేవులుగలది, 58 అంగుళములు దేవులుగలది, 60 అంగుళములు దేవులుగలది, 62 అంగుళములు దేవులుగలది, 64 అంగుళములు దేవులుగలది, 66 అంగుళములు దేవులుగలది, 68 అంగుళములు దేవులుగలది, 70 అంగుళములు దేవులుగలది, 72 అంగుళములు దేవులుగలది, 74 అంగుళములు దేవులుగలది, 76 అంగుళములు దేవులుగలది, 78 అంగుళములు దేవులుగలది, 80 అంగుళములు దేవులుగలది, 82 అంగుళములు దేవులుగలది, 84 అంగుళములు దేవులుగలది, 86 అంగుళములు దేవులుగలది, 88 అంగుళములు దేవులుగలది, 90 అంగుళములు దేవులుగలది, 92 అంగుళములు దేవులుగలది, 94 అంగుళములు దేవులుగలది, 96 అంగుళములు దేవులుగలది, 98 అంగుళములు దేవులుగలది, 100 అంగుళములు దేవులుగలది.

లక్ష్మీవిలాస వరకళాల,

గడియారము వ్యాపారములు, తపాలపెట్టె నెం 35, మద్రాసు.

శ్రీయత

పానుగంటి లక్ష్మీ నరసింహారావు పంతులుగారి

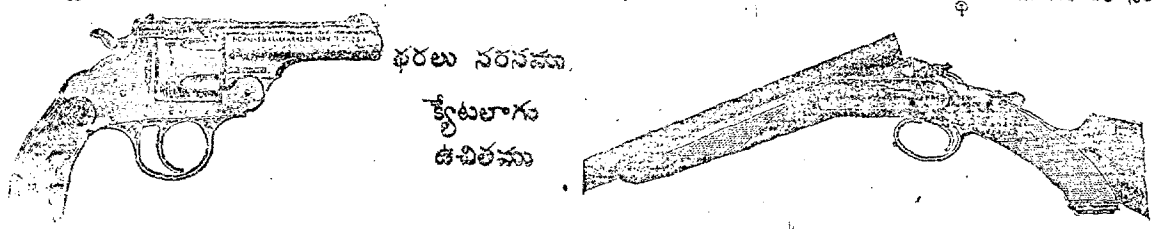
చదువుడు!

చదివి

ఆనందింపుడు

ఇదియే యత్యంత ప్రాచీనము, కథగాదు. కల్పముగాదు. ప్రపంచ మంతట గాదు. పురాణేతర మనందఱు చదివే గాదు. విద్యార్థులు గ్రంథము చదువుటకు చదివి యానందించుట! తెలుగుభాషలో యిదియే తెలుగు భాషలో ప్రథమముగా యెలుగుము ఇందులకా త్రీ, కాలాచార్యులు, బొమ్మలకెట్టి, వాణిజ్యము, సాక్షి అను విద్యార్థులు. ఈ గ్రంథము చే చదివినచేత విద్యార్థులు సుఖము నొందును. మొదటినుండి చివరవరకు కడుపు చెక్కులగుటలు వచ్చునట్లు చేయుచున్నది. ప్రయాణములు చేయునట్లు చేయుచున్నది. ఆనందమును తెలియజేయుచున్నది. గోరూపుడు - వాణిజ్యము, యజ్ఞములు, వృద్ధులు, స్త్రీలు చదువుటకుంపయోగము గల గ్రంథమింతకన్న తెలుగులో లేదు. ఒక్కమాత్రం చదివినచేత గ్రంథమును పడలను. చదువుచున్న ప్రాణాంధులను నగు తెలివైన వారు నిద్రాదుల కింతకన్న సుఖముగలదు. ఇందులకా త్రీ, యజ్ఞములకర్త, కాలాచార్యుల రచనలైతే, వాణిజ్యము బంధుర ప్రాంతరచనలైతే, సాక్షి విషయములేనానైతే, అట్టి పాఠ్యములంత చదువుచు నవి. ప్రతియంగ్రంథము, ప్రతి అక్షరమునకు యీ గ్రంథము చదువవలసి. ఒకయెడ సుఖముగా చదువుచు - ఇంక కొందఱు పాఠ్యములను చదివి, మొదటి భాగము - 2-0-0, రెండవ భాగము - 2-0-0, మూడవ భాగము - 1-0-0 వలయువాడు. పానుగంటి రాజారావు పీఠాపురం, గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

ఒంటిపాళ్ళముతోటా తుపాకి సుప్రసిద్ధము శంకెరిబారిచే నానావిధములకు వినియోగము అయితే విద్యతోటాలు చేయవలెను. (8063) వ్యవసాయము ఫాసికాను 1923 ను

కాశము 30 38, 36 అంగుళములలో దొరుకును చిన్నవి. కేబుల్స్ పెట్టుకో వినియోగము చేయవలెను. నెం. 286, అప్పా బిల్డింగు, చైనాబజారుగోడ్డు, మదరాసు.

వేమూరు వేంకటకృష్ణమ నెట్టి అన్ద సన్న వారిచే ప్రకటింపబడిన

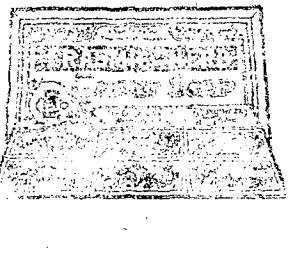
బాగు-ర రామాయణము రూ 4-0-0

ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి అన్ద కంపెని వారిచే విక్రయింపబడును.

నెం. 286, అప్పా బిల్డింగు, చైనాబజారుగోడ్డు, మదరాసు.

కృష్ణ లాగు ఉచితము

ERASMIC

ఎరాస్మిక్ టెల్లెపన్నీ రుప్తవ్య సబ్బు

సువాసన గలదియు, ఆనందమును ఇచ్చును గాని ఆ వాసన సాంక్షిక మువాసన నుండుటచేత సువాసన

ఎరాస్మిక్ టెల్లెపన్నీ రుప్తవ్య సబ్బుయొక్క అత్యద్భుత మైనటువంటియు, అసమానము నటువంటియు సువాసన అందరికి ఆరోగ్యమును, ఉత్సాహమును, ఉల్లాసమును ఇచ్చును ఎందువలన ఈ వాసన ఇంత సాగునుగ నున్నదో చెప్పవలెను.

ఇట్టి సబ్బులను వాచి మోసపోవద్దు! (ఎఫ్) అన్ని అంగళ్లయందు దొరకును.)

యీహం! యీహం!!

శ్రీ సోలి రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు బాసుగారి

సుఖదీపక చిట్టెవ్రతము

ఇనాముగా వంకటమును. ఈ దిగువవిలాసము నకు వ్రాయవలెను. (3395)

ఈ క్రితములు అంగళ్లయందు వ్రాయవలెను. The swasthya Salya Pharmacy, 10-2 Harrison Road, Calcutta

తెనుగు లా గ్రంథములు

సివిల్ ప్రాజెక్ట్ కోడ్ కాలిక్రాఫ్టులైదు	0-0-0
క్రిమినల్ ప్రాజెక్ట్ కోడ్ డిటో	6-0-0
ఇండియన్ సేవల్ కోడ్	3-0-0
లిబరేరియన్ కోడ్	2-0-0
కాంట్రాక్టు కోడ్	3-0-0
ఆర్కిటెక్చర్ (ప్రాంతీయ) అండ్ (ప్రాజెక్టు) కోడ్	3-0-0
మెట్రోపాలిటన్ కోడ్	2-0-0
ఇంజనీరింగ్ మ్యానూయల్	1-0-0
కోసెట్ వెస్టి కోడ్	2-0-0
కోసెట్ వెస్టి కోడ్	3-0-0
ఇండియన్ కోసెట్ కోడ్	3-0-0
మెట్రోపాలిటన్ కోడ్	2-0-0
సాక్షి కోడ్ (మూలములతో)	2-0-0
కోసెట్ కోడ్ (డిటో)	2-0-0
గంధభాషి	0 10 0
కవికరత్నావళి (మూలములతో)	2-0-0
కథారత్నావళి	1-4-0

విక్రయించు డిటో, వై.లాపురు, మద్రాసు.

తెల్లకుప్పము

శ్రీ దివ్యములో పూర్తిగా నశించినది. కట్టమేమియు లేదు. అట్లు నువ్వును పోయినచో తెలియకేది నిప్పు వాపన చేయవలెను. టెడ్డి 1-4 రు. 2-0 రు. 3-0 రు. 4-0 రు. 5-0 రు. 6-0 రు. 7-0 రు. 8-0 రు. 9-0 రు. 10-0 రు. 11-0 రు. 12-0 రు. 13-0 రు. 14-0 రు. 15-0 రు. 16-0 రు. 17-0 రు. 18-0 రు. 19-0 రు. 20-0 రు. 21-0 రు. 22-0 రు. 23-0 రు. 24-0 రు. 25-0 రు. 26-0 రు. 27-0 రు. 28-0 రు. 29-0 రు. 30-0 రు. 31-0 రు. 32-0 రు. 33-0 రు. 34-0 రు. 35-0 రు. 36-0 రు. 37-0 రు. 38-0 రు. 39-0 రు. 40-0 రు. 41-0 రు. 42-0 రు. 43-0 రు. 44-0 రు. 45-0 రు. 46-0 రు. 47-0 రు. 48-0 రు. 49-0 రు. 50-0 రు. 51-0 రు. 52-0 రు. 53-0 రు. 54-0 రు. 55-0 రు. 56-0 రు. 57-0 రు. 58-0 రు. 59-0 రు. 60-0 రు. 61-0 రు. 62-0 రు. 63-0 రు. 64-0 రు. 65-0 రు. 66-0 రు. 67-0 రు. 68-0 రు. 69-0 రు. 70-0 రు. 71-0 రు. 72-0 రు. 73-0 రు. 74-0 రు. 75-0 రు. 76-0 రు. 77-0 రు. 78-0 రు. 79-0 రు. 80-0 రు. 81-0 రు. 82-0 రు. 83-0 రు. 84-0 రు. 85-0 రు. 86-0 రు. 87-0 రు. 88-0 రు. 89-0 రు. 90-0 రు. 91-0 రు. 92-0 రు. 93-0 రు. 94-0 రు. 95-0 రు. 96-0 రు. 97-0 రు. 98-0 రు. 99-0 రు. 100-0 రు. 101-0 రు. 102-0 రు. 103-0 రు. 104-0 రు. 105-0 రు. 106-0 రు. 107-0 రు. 108-0 రు. 109-0 రు. 110-0 రు. 111-0 రు. 112-0 రు. 113-0 రు. 114-0 రు. 115-0 రు. 116-0 రు. 117-0 రు. 118-0 రు. 119-0 రు. 120-0 రు. 121-0 రు. 122-0 రు. 123-0 రు. 124-0 రు. 125-0 రు. 126-0 రు. 127-0 రు. 128-0 రు. 129-0 రు. 130-0 రు. 131-0 రు. 132-0 రు. 133-0 రు. 134-0 రు. 135-0 రు. 136-0 రు. 137-0 రు. 138-0 రు. 139-0 రు. 140-0 రు. 141-0 రు. 142-0 రు. 143-0 రు. 144-0 రు. 145-0 రు. 146-0 రు. 147-0 రు. 148-0 రు. 149-0 రు. 150-0 రు. 151-0 రు. 152-0 రు. 153-0 రు. 154-0 రు. 155-0 రు. 156-0 రు. 157-0 రు. 158-0 రు. 159-0 రు. 160-0 రు. 161-0 రు. 162-0 రు. 163-0 రు. 164-0 రు. 165-0 రు. 166-0 రు. 167-0 రు. 168-0 రు. 169-0 రు. 170-0 రు. 171-0 రు. 172-0 రు. 173-0 రు. 174-0 రు. 175-0 రు. 176-0 రు. 177-0 రు. 178-0 రు. 179-0 రు. 180-0 రు. 181-0 రు. 182-0 రు. 183-0 రు. 184-0 రు. 185-0 రు. 186-0 రు. 187-0 రు. 188-0 రు. 189-0 రు. 190-0 రు. 191-0 రు. 192-0 రు. 193-0 రు. 194-0 రు. 195-0 రు. 196-0 రు. 197-0 రు. 198-0 రు. 199-0 రు. 200-0 రు. 201-0 రు. 202-0 రు. 203-0 రు. 204-0 రు. 205-0 రు. 206-0 రు. 207-0 రు. 208-0 రు. 209-0 రు. 210-0 రు. 211-0 రు. 212-0 రు. 213-0 రు. 214-0 రు. 215-0 రు. 216-0 రు. 217-0 రు. 218-0 రు. 219-0 రు. 220-0 రు. 221-0 రు. 222-0 రు. 223-0 రు. 224-0 రు. 225-0 రు. 226-0 రు. 227-0 రు. 228-0 రు. 229-0 రు. 230-0 రు. 231-0 రు. 232-0 రు. 233-0 రు. 234-0 రు. 235-0 రు. 236-0 రు. 237-0 రు. 238-0 రు. 239-0 రు. 240-0 రు. 241-0 రు. 242-0 రు. 243-0 రు. 244-0 రు. 245-0 రు. 246-0 రు. 247-0 రు. 248-0 రు. 249-0 రు. 250-0 రు. 251-0 రు. 252-0 రు. 253-0 రు. 254-0 రు. 255-0 రు. 256-0 రు. 257-0 రు. 258-0 రు. 259-0 రు. 260-0 రు. 261-0 రు. 262-0 రు. 263-0 రు. 264-0 రు. 265-0 రు. 266-0 రు. 267-0 రు. 268-0 రు. 269-0 రు. 270-0 రు. 271-0 రు. 272-0 రు. 273-0 రు. 274-0 రు. 275-0 రు. 276-0 రు. 277-0 రు. 278-0 రు. 279-0 రు. 280-0 రు. 281-0 రు. 282-0 రు. 283-0 రు. 284-0 రు. 285-0 రు. 286-0 రు. 287-0 రు. 288-0 రు. 289-0 రు. 290-0 రు. 291-0 రు. 292-0 రు. 293-0 రు. 294-0 రు. 295-0 రు. 296-0 రు. 297-0 రు. 298-0 రు. 299-0 రు. 300-0 రు. 301-0 రు. 302-0 రు. 303-0 రు. 304-0 రు. 305-0 రు. 306-0 రు. 307-0 రు. 308-0 రు. 309-0 రు. 310-0 రు. 311-0 రు. 312-0 రు. 313-0 రు. 314-0 రు. 315-0 రు. 316-0 రు. 317-0 రు. 318-0 రు. 319-0 రు. 320-0 రు. 321-0 రు. 322-0 రు. 323-0 రు. 324-0 రు. 325-0 రు. 326-0 రు. 327-0 రు. 328-0 రు. 329-0 రు. 330-0 రు. 331-0 రు. 332-0 రు. 333-0 రు. 334-0 రు. 335-0 రు. 336-0 రు. 337-0 రు. 338-0 రు. 339-0 రు. 340-0 రు. 341-0 రు. 342-0 రు. 343-0 రు. 344-0 రు. 345-0 రు. 346-0 రు. 347-0 రు. 348-0 రు. 349-0 రు. 350-0 రు. 351-0 రు. 352-0 రు. 353-0 రు. 354-0 రు. 355-0 రు. 356-0 రు. 357-0 రు. 358-0 రు. 359-0 రు. 360-0 రు. 361-0 రు. 362-0 రు. 363-0 రు. 364-0 రు. 365-0 రు. 366-0 రు. 367-0 రు. 368-0 రు. 369-0 రు. 370-0 రు. 371-0 రు. 372-0 రు. 373-0 రు. 374-0 రు. 375-0 రు. 376-0 రు. 377-0 రు. 378-0 రు. 379-0 రు. 380-0 రు. 381-0 రు. 382-0 రు. 383-0 రు. 384-0 రు. 385-0 రు. 386-0 రు. 387-0 రు. 388-0 రు. 389-0 రు. 390-0 రు. 391-0 రు. 392-0 రు. 393-0 రు. 394-0 రు. 395-0 రు. 396-0 రు. 397-0 రు. 398-0 రు. 399-0 రు. 400-0 రు. 401-0 రు. 402-0 రు. 403-0 రు. 404-0 రు. 405-0 రు. 406-0 రు. 407-0 రు. 408-0 రు. 409-0 రు. 410-0 రు. 411-0 రు. 412-0 రు. 413-0 రు. 414-0 రు. 415-0 రు. 416-0 రు. 417-0 రు. 418-0 రు. 419-0 రు. 420-0 రు. 421-0 రు. 422-0 రు. 423-0 రు. 424-0 రు. 425-0 రు. 426-0 రు. 427-0 రు. 428-0 రు. 429-0 రు. 430-0 రు. 431-0 రు. 432-0 రు. 433-0 రు. 434-0 రు. 435-0 రు. 436-0 రు. 437-0 రు. 438-0 రు. 439-0 రు. 440-0 రు. 441-0 రు. 442-0 రు. 443-0 రు. 444-0 రు. 445-0 రు. 446-0 రు. 447-0 రు. 448-0 రు. 449-0 రు. 450-0 రు. 451-0 రు. 452-0 రు. 453-0 రు. 454-0 రు. 455-0 రు. 456-0 రు. 457-0 రు. 458-0 రు. 459-0 రు. 460-0 రు. 461-0 రు. 462-0 రు. 463-0 రు. 464-0 రు. 465-0 రు. 466-0 రు. 467-0 రు. 468-0 రు. 469-0 రు. 470-0 రు. 471-0 రు. 472-0 రు. 473-0 రు. 474-0 రు. 475-0 రు. 476-0 రు. 477-0 రు. 478-0 రు. 479-0 రు. 480-0 రు. 481-0 రు. 482-0 రు. 483-0 రు. 484-0 రు. 485-0 రు. 486-0 రు. 487-0 రు. 488-0 రు. 489-0 రు. 490-0 రు. 491-0 రు. 492-0 రు. 493-0 రు. 494-0 రు. 495-0 రు. 496-0 రు. 497-0 రు. 498-0 రు. 499-0 రు. 500-0 రు. 501-0 రు. 502-0 రు. 503-0 రు. 504-0 రు. 505-0 రు. 506-0 రు. 507-0 రు. 508-0 రు. 509-0 రు. 510-0 రు. 511-0 రు. 512-0 రు. 513-0 రు. 514-0 రు. 515-0 రు. 516-0 రు. 517-0 రు. 518-0 రు. 519-0 రు. 520-0 రు. 521-0 రు. 522-0 రు. 523-0 రు. 524-0 రు. 525-0 రు. 526-0 రు. 527-0 రు. 528-0 రు. 529-0 రు. 530-0 రు. 531-0 రు. 532-0 రు. 533-0 రు. 534-0 రు. 535-0 రు. 536-0 రు. 537-0 రు. 538-0 రు. 539-0 రు. 540-0 రు. 541-0 రు. 542-0 రు. 543-0 రు. 544-0 రు. 545-0 రు. 546-0 రు. 547-0 రు. 548-0 రు. 549-0 రు. 550-0 రు. 551-0 రు. 552-0 రు. 553-0 రు. 554-0 రు. 555-0 రు. 556-0 రు. 557-0 రు. 558-0 రు. 559-0 రు. 560-0 రు. 561-0 రు. 562-0 రు. 563-0 రు. 564-0 రు. 565-0 రు. 566-0 రు. 567-0 రు. 568-0 రు. 569-0 రు. 570-0 రు. 571-0 రు. 572-0 రు. 573-0 రు. 574-0 రు. 575-0 రు. 576-0 రు. 577-0 రు. 578-0 రు. 579-0 రు. 580-0 రు. 581-0 రు. 582-0 రు. 583-0 రు. 584-0 రు. 585-0 రు. 586-0 రు. 587-0 రు. 588-0 రు. 589-0 రు. 590-0 రు. 591-0 రు. 592-0 రు. 593-0 రు. 594-0 రు. 595-0 రు. 596-0 రు. 597-0 రు. 598-0 రు. 599-0 రు. 600-0 రు. 601-0 రు. 602-0 రు. 603-0 రు. 604-0 రు. 605-0 రు. 606-0 రు. 607-0 రు. 608-0 రు. 609-0 రు. 610-0 రు. 611-0 రు. 612-0 రు. 613-0 రు. 614-0 రు. 615-0 రు. 616-0 రు. 617-0 రు. 618-0 రు. 619-0 రు. 620-0 రు. 621-0 రు. 622-0 రు. 623-0 రు. 624-0 రు. 625-0 రు. 626-0 రు. 627-0 రు. 628-0 రు. 629-0 రు. 630-0 రు. 631-0 రు. 632-0 రు. 633-0 రు. 634-0 రు. 635-0 రు. 636-0 రు. 637-0 రు. 638-0 రు. 639-0 రు. 640-0 రు. 641-0 రు. 642-0 రు. 643-0 రు. 644-0 రు. 645-0 రు. 646-0 రు. 647-0 రు. 648-0 రు. 649-0 రు. 650-0 రు. 651-0 రు. 652-0 రు. 653-0 రు. 654-0 రు. 655-0 రు. 656-0 రు. 657-0 రు. 658-0 రు. 659-0 రు. 660-0 రు. 661-0 రు. 662-0 రు. 663-0 రు. 664-0 రు. 665-0 రు. 666-0 రు. 667-0 రు. 668-0 రు. 669-0 రు. 670-0 రు. 671-0 రు. 672-0 రు. 673-0 రు. 674-0 రు. 675-0 రు. 676-0 రు. 677-0 రు. 678-0 రు. 679-0 రు. 680-0 రు. 681-0 రు. 682-0 రు. 683-0 రు. 684-0 రు. 685-0 రు. 686-0 రు. 687-0 రు. 688-0 రు. 689-0 రు. 690-0 రు. 691-0 రు. 692-0 రు. 693-0 రు. 694-0 రు. 695-0 రు. 696-0 రు. 697-0 రు. 698-0 రు. 699-0 రు. 700-0 రు. 701-0 రు. 702-0 రు. 703-0 రు. 704-0 రు. 705-0 రు. 706-0 రు. 707-0 రు. 708-0 రు. 709-0 రు. 710-0 రు. 711-0 రు. 712-0 రు. 713-0 రు. 714-0 రు. 715-0 రు. 716-0 రు. 717-0 రు. 718-0 రు. 719-0 రు. 720-0 రు. 721-0 రు. 722-0 రు. 723-0 రు. 724-0 రు. 725-0 రు. 726-0 రు. 727-0 రు. 728-0 రు. 729-0 రు. 730-0 రు. 731-0 రు. 732-0 రు. 733-0 రు. 734-0 రు. 735-0 రు. 736-0 రు. 737-0 రు. 738-0 రు. 739-0 రు. 740-0 రు. 741-0 రు. 742-0 రు. 743-0 రు. 744-0 రు. 745-0 రు. 746-0 రు. 747-0 రు. 748-0 రు. 749-0 రు. 750-0 రు. 751-0 రు. 752

ముద్రామైనది. క్యాలికోబండింగు బైండింగులోనున్నది
 4 బాగములు! శత్రుక కవులచరిత్రము పెద్దపీఠిక!!

కర్త: వంగూరి నువ్వారావు

శ్రీ మహామహాపాఠ్యాయ

వేదము, వేంకటరాయశాస్త్రిగారి పీఠికతో (453)

చిత్రకటములతో వెలువడుచున్నది.

కంప్లెట్ గోషన్న, కవిచాపక, కాసులపురుషోత్తమ, మాచిగడపాటి, కవిరాక్షసుడు
 ఆశ్వాసుకవి మొదలగు 200 మంది కవులచరిత్రము.

ప్రీతి 1200 లగాయము 1900 పటముల, ప్రాచీనాధునిక కవుల సంపూర్ణ వివరము
 లున్నవి. ప్రతికవికమునూడే వనరత్నములు, శందరత్నములు, ద్వికములును వీటి కైలివచ్చుము
 లుబాహుబిందులు. కవిభూతి, కుల, కాలవిశ్లేషములు శ్రద్ధగా వెసితిమి.

ప్రీతి 1 కి.కీ. 0.00 లు. అర్జును రిజిస్టరు చేసికొనవచ్చును.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఆఫీసు

అపాలాపెట్ట 212 మదరాసు

ఒక సారి సిడ్నీ స్మిత్ గార్నిట్లు చెప్పిరి

జీవిత సామ్రాజ్యమునకు జీర్ణ శక్తియే ప్రాణాధారమని నాకు స్పష్టమైనది. గొడ్డుహంసము,
 ఇతరమాంసములు, దుదిగిల పులుసులు.

మున్నగు వానిని తినుటవలన సర్వర్తనము, సుగుణభంగద సర్వర్తనము, చాక చక్రము
 మున్నగువానిలో చాల మార్పులుగలుగును.

వీట్, కారెల్, కాకర్, క్విత్తుమున్నగు ముఖ్యకృత్తులందఱును అజీర్ణమున భాగపడుదురి.

మేధాశక్తిని ఉపయోగించునట్లైన వారిని అజీర్ణాధి కలియే యుండెను. ఆవ్యాధి వారికి భరింపరాని
 కష్టముకూడ నయ్యుండెను.

అయినను భోజనానంతరము ఒక పీచును మాత్రమే తినుచున్నచో అజీర్ణాధి మాత్రమే నశించెను.

ఒక బుడ్డి వెల ధృ 1 0-0 ఒక బుడ్డిని కొని తీరవచ్చును.

డబ్బూ. ఇ. సి. అండ్ కో., (లిమిటెడ్) మాంట్రోరెడ్, మద్రాసు

W. E. Smith & Co., Ltd, Ootacamund Madras.

చేపిల కంపెనీవారి వ్రతే కవుల పేషడములు

చేపిల కంపెనీవారి వ్రతే కవుల పేషడములు, వ్రతే కవుల పేషడములు, వ్రతే కవుల పేషడములు
 రసాయన శాస్త్రజ్ఞులచే శాస్త్రపరీక్షానామనాచరము యొక్కరచుడనది.

మా పేషడముల తయారుచేయు కాలలో వలసిన సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్ద
 ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తు సామగ్రి యంతయుగలదు. అందు మూలకము కృత్ శాస్త్రప్రకారము, రసాయన శాస్త్ర
 ప్రకారము, భూ తత్వముగలదు గుడ చరిత్రజ్ఞులచేయడము. అందు వి. పి. స్టాండ్డు ప్రకారము రసాయనములు మూలకము
 తయారు చేయును. కావున యీ పేషడములు పారిశుద్ధ్యతయన్ను, నమ్మకమున్ను యోజితమును అనుమానింప వక్కరలేదు.

డాక్టర్ యాన్సన్ సరళు

సిరపు థెరీ ఫాస్ఫేటిక్ కాంపౌండు క్విక్లెను సెంట్రిఫ్యూగ్లియా

ఈసిరపు డాక్టర్ యాన్సన్ ప్రత్యేక నమనలించి విరమిస్తానె. క్విక్లెను, స్పిక్లియా
 యివన్నీయుజేసి దివ్యముగ తయారు చేయబడినది.

ఈ పేషడము అతిఉష్ణప్రదేయములొగాని యిండియాలో వలస గలను దుర్బలత్వ
 మును పోగొట్టుటకును, మానసిక కలహాదాహగాని దుర్బలత్వమును పోగొట్టుటకును ప్రథమ
 మంత్రము ప్రసిద్ధికెక్కిన దివ్యపేషడము.

ఒక పెద్ద బుడ్డి రు 2-0-0 చిడియ రు 1-0-0 చిన్న బుడ్డి 12 చిడియాలు

కె. పి. పి. వల్లభు

ఇది ఐరన్, కైము, పోటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసరళు

శుభ్రముగనుండును. ఆహారన సత్తుయెనిము నుంవడు. కలిపియొకచుక్కతో పోలికగాదు
 చేసిన పాక్షిక ప్రకారము తయారుకాబడినది.

ఇది పిల్లలకు ఆత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమును, చురుకుదనమును, చురుకుదనమును, చురుకుదనమును
 వృద్ధిగావించి సరములకు ప్రయోనిచ్చును.

పెద్దబుడ్డి రు 1-12-0, చిడియ రు 1-0-0, చిన్న బుడ్డి 10 చిడియాలు.

వచ్చు కంపెనీవారి సరుకులకు మా యిండియాను వివరించుచు వ్రాయుచు - (8421)

N. POWELL & Co. Manufacturers Chemists, Bombay.

వెలుపడింది!

కృతకము !!

ఆంధ్రవాజ్మయమునం దార్థికవిషయిక
 గ్రంథరాజముగు

“వన్నుల పద్ధతులు, సిద్ధాంతములు”

అను గ్రంథము

రావుబహద్దరు కోవెలమూడి గోపాలకృష్ణ
 య్యో, బి. ఏ., ఎమ్. ఎల్. సి., గారి విరచితము.
 చక్కని తైలిన్ నాంధ్రమునందు వ్రాయబడినది,
 రాజ్యాంగధనము, సన్నులయొక్క స్మృతములు,
 వన్నులయొక్క ప్రాచీనసిద్ధాంత పరిణామములు,
 వన్నులపతనము, ఆవక్రపువక్రపుపన్నులు, మాజీ
 శేపు హిందూ జేపు బాదాయపు వద్దతి, జేషీయ
 వ్యయక్రమము, వ్రయస్మృతములు, జేషీయపరశతి
 జేషీయములము, స్థానిక పన్నులు మొదలగు హిం
 దూవశేపు దార్థిక విషయము లన్నియు, విపుల
 ముగ చర్చింపబడినవి. ప్రతి ఆంధ్రుడును చదువు
 టకు విలగపట్టు వ్రాయబడినది. ఇది దినుసుతై
 నను పక్షవాదము కానరాదు. మంత్రుల మన్నన
 పొందినది. పత్రికల బాగద్రబకసినది. దివానుబహ
 ద్దరు మోచర్ల రామచంద్రారావు పంతులుగారు,
 కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు మొదలగు ఆంధ్ర
 ప్రముఖులచే కీర్తించబడినది. వేజ్యేల, యొక్కవతని
 కొని చదువుడు. అందలి విషయము మీకుబాగుగ
 తెలియవలదు. చాల పుస్తకములు అయిపోయినవి.
 మొదటి కూర్పు 500 పుస్తకములు మాత్రమే
 వెల రు 0-12-0,

వలయుచున్న కూర్పు రామబ్రహ్మగారు.

ప్రెంస్మన్ వెరి, బెజవాడ అని వ్రాయవలయును.

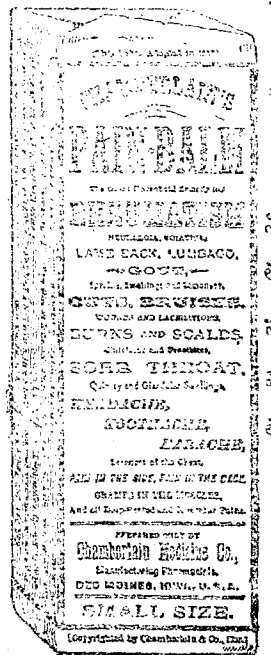
తేకాభ్యుదయమే! కృతకము!!

ఆంధ్రవాజ్మయమునం ఆంధ్రులచే అధిక వ్యక్తిమ
 కలన చేశెను మగ్గులలపై బరంభమునందు మాచే రియా
 టు కాబడుచున్న విజయభక్తులన కట్టునవ్రతములు, కట్టు
 భోజనము, మేలైన కట్టుబీరలు, అండమైన కట్టు
 విద్యుత్తు, కన్నులకు విరుమిట్టుగొలుపు ఎరువు, గులాబి,
 పూజ, కంఠండు, మామ్రాసు, శిశులికరములందు
 లోని మిమాల్యమునకు దగిన అందమైన వస్త్రములు
 గలవు. వే రెన్నికగావించిన, పురాతన కట్టు పాడి కామిక
 కట్టుబంబు. బరంభున కట్టునవ్రతములను సూర్యి దెలుప
 వేలకే నంకులము, వాణ్యమునను పూచీ, ఇనిగాక
 మాడ్డూ, బరంభున, విష్ణుభున, సంబలభున పొత్తి
 వస్త్రములను, స్పృని పట్టు మొలత్రాడుజను చక్కని
 కట్టు పాడుమును వలసినన్ని రకములలో గలవు
 ఒక సారి ఆర్థరసిద్ధి మామ్రాసు మైన వ్యాపార
 మును దేలుకొనవలదు.

దుమ్ము విఘ్నేశం అందు సక

కట్టునవ్రతములవ్యాపారము బరంభునం

K. S. S. S.

చేబర్లెనుగారి
 వెయిన్ బామ్

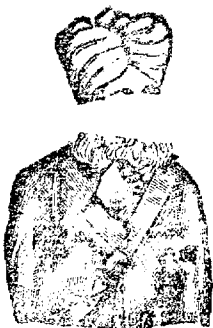

పాత నెవులు, నడుము
 నొప్పి, కాలినగాయములు,
 తలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి,
 నరుకులు, చెబ్బలు
 మున్నగునవి దీని వలన
 తప్పక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో

విక్రయమునకు

దొరకును. (1)

విలపితు మునలివారుగా
అగువడెదరు

రాజ్ వైద్య శ్రీరాజ్
సెటిస్ వెంటుకలను తమిళమే మిక్కిలి నలుపుగానూ, పురుగుగానూ
కాంతినిదిగానూ, మార్పునూ నలుపురంగు కాళ్ళతమగానూను
ఈ "రాజ్ వైద్య శ్రీరాజ్" మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైంది. గులభ
ముగా ఉపయోగించరచ్చును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-2-0
చిన్న బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0-10-0 ఒక బుడ్డి మొదలు 8 బుడ్డిలు వరకు పొట్టు ఖర్చు 0-6-0
రూ 0-4-0 ను పంపిన ఒక కాంటిని బుడ్డి పొట్టు ఖర్చులేక యివాముగా పంపబడును.

Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj,
Head Office:— 152, Harrison Road, Calcutta.
Telegrams:—"RAJAVOID" Calcutta.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

గర్భిణీ స్త్రీలకు

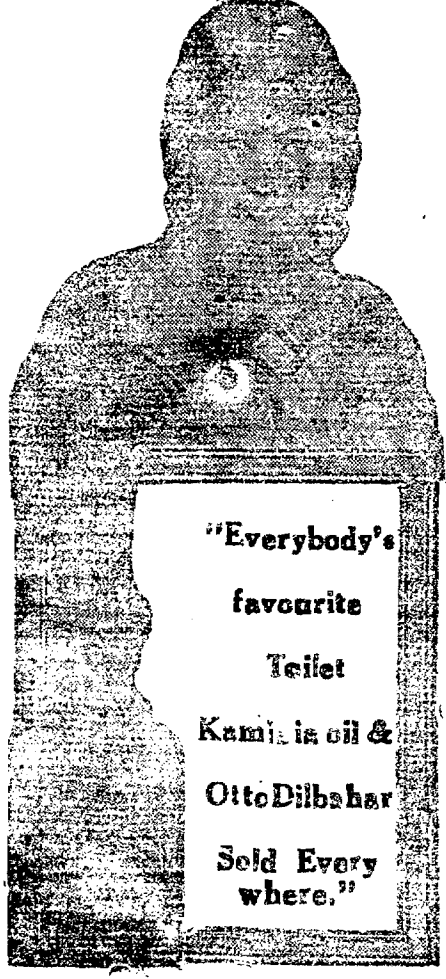
మామలుగ్రహాయనము

నందినని

గర్భిణీ స్త్రీకి గలుగు, వాంతలు, క్షేక్కిళ్లు, బలహీనత, సోమరితనము, అజీర్ణము, తలనొప్పి, చిక్కిపోవుట
ఎవమప్రక్కనరుములు బాధించుట, హృదయము కొట్టుకొనుట, చెక్కిళ్లు, కండ్లులానికి పోవుట అన్నియు మాయము
చేయును. స్త్రీలు గర్భము ధరించినది మొదలుకొని ప్రసవించువరకు విడువక నేనిది ఎట్టిబాధయు లేక సుఖప్రసవము
చేదెదరు. వెల బుడ్డి 1 కి రూ 1.12.0
ప్యాకింగు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి
ఆయుర్వేదాశ్రమం
41, ఆచారప్పకోవిడి, జి. టి., మదరాస్.

పండి 'మదరాస్' }
తంజివిలాసము }

**"Everybody's
favourite
Toilet
Kamila oil &
OttoDilbahar
Sold Every
where."**

వెంటుక లేతందరు.
రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు మధ్యలో దుడిచి రావలెను. త్వరచేయు
ఈ దుడిచుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంటుకలు పొడవువును.
అంతవరకు రానియ్యవద్దు.
నడక
జామినీయా నూనెను
వాడట మొదలయి పెట్టుడు.
ఇది కెవలైన నేనుబడినది.
వెంటుకల కెట్టి రోగ మున్నును, రోగ ముంకొ మున్నును,
యది కెవలైనదను.
వెంటుకల వెంటుకలు గాని, గురుగ గాని యుండదు.
వి వెంటుకలు వరల యెప్పుడీ తెల్లవరమున గల్గి వట్టు
అది నుండి మొదలు చుండును.
ఈ రోగమునే దీనిని వరిమింపి చూడును.
వెంటుకలు మొట్టమొదటి యగునో కనిపెట్టుడు.
జామినీయా తలమున నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది జేయును.
వెల బుడ్డి 1-కి ఒక మాపాయి. డి. సి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.
పొట్టు పోస్టుఖర్చు ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
ఇక యింపబడుచున్నది

ఇది మందు లెక్కగా కంపెనీవద్దనున్న, వరకు అమ్మి
జూకు గుర్రానన ప్రవృత్తి, లేక అల్లెల కావలసినవచ్చును. వాడవచ్చును. గుడ దొరకును, తేవన్న,
"టెటో డిల్ బహార్" తు వ్రాయుడు.
ఇది కెవలైనదను. అట్టివచ్చున మైస నలుముగను
1 మామ " " 0-12-0
1 మామ " " 0-12-0
1 మామ " " 0-12-0
పొట్టు పోస్టుఖర్చు తేది ముద్రాపించున వద్దిన మిక్కిలి
జామినీయా నూనె జామినీయా నూనె జామినీయా నూనె

**అంగ్లో-యిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్
కెమికల్స్ కంపెనీ,**
151 ఆచారప్పకోవిడు, బాంబాయి.

**ఓరియంటల్ గవ
ర్నమెంటు సెక్యూ
రిటీ లైఫ్ అన్యూరన్య
కంపెనీ లిమిటెడ్.**

(1874 వ. వత్సరమున హిందూ దేశమునందు ంకొల్పోయి
రేటు చేయబడినది.)
హెడ్ ఆఫీసు, బాంబాయి.

పూచీగా 3 విధముల లాభముగల పాలసి
మునలితనమునందు, కుటుంబసంరక్షణమునకు అను
కూలముగా నుండునట్లు ఒకక్రొత్తసమాప్తమైన
భీమాపద్ధతిని

ఈకంపెనీ ఏర్పాటుచేసియున్నది

ఈ ఆకర్షించెడు పాలసిప్రకారము పూచీ
యివ్వబడు లాభములేవన,
(1) 25 సం॥ములలోపల మరణము గంధించి విముఖ
ముగా యిచ్చుటకు అంగీకరించిన ఒక పెద్ద మొత్తము చెల్లించ
బడును.
(2) నిర్ణయకాలము పూర్తియగువరకును జీవించుచున్న
విషయములో చెల్లించబడిన సొమ్ముకు సమానమైన సొమ్ము
గడుగా పోస్టుప్రకారము చెల్లించబడును.
25 సం॥ములైనతరువాత మరణము గంధించిన మొక
టియచ్చుటకు తీర్మానించబడిన సొమ్ముకు సమానమైన సొమ్ము
చెల్లించబడును.
ఈలాభములలోదాడి పాలసివాడు తనజీవితమును
ఈఅయావ్యమైన లాభములను పొందుటకు అర్హుడు.
(ప్రముఖములను 25 సం॥ములవరకును లేక మరణకాల
మువరకును చెల్లించవలెను.
వికరములను కలిపి చివరములకు వ్రాసునలెను.
Oriental Assurance Buildings } F. E. Vaid
Post box No. 8, Madras. } Branch Secy.
Bangalore Branch:—St Mark's Road,
Bangalore
Trivandrum Branch:—Trivandrum,

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి శామశాస్త్రి
ఏ. కే. ఏ. సి. వారి (904)

క్షీరవర్ధని

ఈ దివ్యామృతము కల్లులకు పానము వృద్ధిజేసి శరీర
పుష్టిని కలిగించును.
పిల్లలకు సుజీవి. వర్తకులు తేలి దువిల రసాయన
ము. వార్షిక్కులన్నియు బాధతో పులేరు కిల్లులు, కల్లులు
నుభవించును. బలహీను లగు కిల్లులకిచ్చిన జల్లులు
పోయి దేహపుష్టి కలుగును. వెల బుడ్డి 1-కి 1-8-0.
(8847) వి. పి. తో. కె. సి. రూ. 2.
మార్గము ప్రసిద్ధి గల ఆయుర్వేదావధులు చిక్కను.
ఆయుర్వేదనిలయుము, బెడవాడ.

హెచ్చరిక

సాధారణ ఆరోగ్యముగల జనులు వారికి బుద్ధివిగి
అధిక వేదాధార్థ్యము కావలయుననినో,
"ఆలింకనిగ్రహ"
మూలలే వారికి జీవ సుజీవికటి పరమ అమృతము—
దీని వెల 1 రూపాయి మాత్రమే. త్వరచేయు.
మరియు
ఏంటింగురులు మిక్కిలి కావలయుననిన వానిక ఆయుర్వే
గమనించెదమలేదా మా ప్రసిద్ధపుస్తకం "కామగ్రాస్త్రము"ను గా
వ్రాయుడు. ఈపుస్తకం యివాం. కపాల ఖచ్చుటకుదే
వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవింద్
ఆంధ్రకనిగ్రహ హెచ్చరికయుము.

26 బాజ్జీ, మదరాసు.